

НАЦИОНАЛЕН ОСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ

ГОДИШЕН ОТЧЕТ ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАЦИОНАЛНИЯ ОСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ ПРЕЗ 2024 г.

София, 2025 г.
web: www.nssi.bg

класификация на информацията
ниво 0, TLP-WHITE

ВЪВЕДЕНИЕ.....	5
ДЕЙНОСТИ НА НОИ ПРЕЗ 2024 г. НАКРАТКО В ЧИСЛА	7
МИСИЯ, ВИЗИЯ, ПРИНЦИПИ И СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ НА НОИ.....	8
ОРГАНИ НА УПРАВЛЕНИЕ НА НОИ	9
ДЕЙНОСТИ НА СПЕЦИАЛИЗИРАНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ	12
I. ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ.....	12
1. Дейности по методологията на отпускане и изплащане на пенсиите при прилагане на българското пенсионно законодателство	13
2. Отпускане и изплащане на пенсиите по българското законодателство в ТП на НОИ ..	15
II. ОСИГУРЯВАНЕ И КРАТКОСРОЧНИ ПЛАЩАНИЯ	17
1. Парични обезщетения и помощи.....	17
2. Методология на осигуряването и контрол	20
3. Медицинска експертиза на работоспособността	24
4. Профилактика и рехабилитация	29
5. Трудови злополуки и професионални болести	32
III. ЕВРОПЕЙСКИ РЕГЛАМЕНТИ И МЕЖДУНАРОДНИ ДОГОВОРИ	37
1. Краткосрочни обезщетения по европейски регламенти и международни договори	38
2. Пенсионно осигуряване по европейски регламенти и международни договори	39
3. Методическа дейност, процесуално представителство и контрол.....	39
IV. ЕЛЕКТРОНЕН ОБМЕН, ДИГИТАЛИЗАЦИЯ И АРХИВИ	40
1. Методология на осигурителния архив.....	41
2. Осигурителен архив в ТП на НОИ	42
3. Дигитализация и електронен осигурителен архив	44
4. Методология на електронния обмен на социалноосигурителна информация в системата EESSI.....	48
V. ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ	49
1. Функционални модули на ИС на НОИ	49
2. Единен портал за електронни услуги на НОИ (ЕПЕУ).....	51
3. Автоматизирана информационна система (АИС) на НОИ.....	52
4. Предоставяне и обмен на информация по сключени споразумения и договори с организации, ведомства и потребители, като и електронен обмен със страните-членки на Европейския съюз, и по други международни договори	52
5. Електронни услуги.....	53
6. Изграждане, развитие и управление на информационната и комуникационна инфраструктура и осигуряване на базова оперативна поддръжка.....	54
VI. АНАЛИЗ, ПЛАНИРАНЕ И ПРОГНОЗИРАНЕ	55
1. Бюджет на държавното обществено осигуряване	55
2. Определяне на средния осигурителен доход за страната	57
3. Прилагане на актюерски техники и модели	57
4. Статистически справочници и бюлетини	58
5. Анализи, обзори и информационни материали	59
6. Стратегическо и оперативно планиране и управление на риска в НОИ	60
ДЕЙНОСТИ НА ОБЩАТА АДМИНИСТРАЦИЯ	62
I. ПРАВНО ОБСЛУЖВАНЕ	62
1. Осигурително законодателство	62
2. Правно обслужване.....	62
II. ОБЩЕСТВЕНИ ПОРЪЧКИ И УПРАВЛЕНИЕ НА СОБСТВЕНОСТТА	65
1. Планиране и провеждане на обществени поръчки	65
2. Управление на собствеността	66
III. ФИНАНСОВО-СЧЕТОВОДНА ДЕЙНОСТ	67

1. Финансово-счетоводна дейност и банково обслужване	67
2. Инвестиционна дейност по отношение на свободните средства на Учителския пенсионен фонд.....	69
IV. УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ.....	70
1. Структура и разпределение на щатната численост в НОИ.....	70
2. Прилагане на системата за натовареност на звената и дейностите в ТП на НОИ.....	72
3. Администриране на персонала	73
4. Профил на персонала, зает в основната численост на администрацията на НОИ	76
5. Набиране, подбор и текучество на персонал в администрацията на НОИ	78
6. Професионално развитие на персонала в НОИ	81
7. Осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.....	83
V. ОБЩЕСТВЕНИ КОМУНИКАЦИИ	84
1. Контактен център.....	84
2. Връзки с обществеността	87
3. Популяризиране на електронните услуги на НОИ	91
4. Интернет страница.....	91
5. Проучване на удовлетвореността на клиентите на НОИ	92
VI. МЕЖДУИНСТИТУЦИОНАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО, МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ И ПРОЕКТИ.....	95
1. Междуетноститутуциунл и втрешнуетноститутуциунл работни групи и срещи.....	96
2. Партньорство с междуетноститутуциунл организации и чуждестранни осигурителни институтуции	97
3. Проекти с междуетноститутуциунл финансиране.....	100
ДРУГИ ДЕЙНОСТИ.....	103
I. СИГУРНОСТ	103
1. Дейности на дирекция „Сигурност“.....	103
2. Длъжностно лице по защита на личните данни.....	105
3. Служител по сигурността на информацията.....	106
II. ВЪТРЕШЕН ОДИТ	108
III. ИНСПЕКТОРАТ	110
1. Планови и извънпланови проверки.....	111
2. Извършване на проверки по сигнали и предложения срещу незаконни и/или неправилни действия или бездействия на служители от администрацията на НОИ.....	112
3. Дисциплинарни наказания, мониторинг по спазване на препоръките и предложенията и други дейности.....	113
ПРИЛОЖЕНИЯ.....	115
1. Обща организационна схема на НОИ	116
2. Административна структура на НОИ	117
3. Административна структура на ТП на НОИ	118
4. Административна структура на ТП на НОИ – София-град.....	119
5. Използваемост на електронните услуги на сайта на НОИ през периода 2021 – 2024 г.	120
6. Използваемост на електронните административни услуги, заявени само през нови форми в Единния портал за електронни услуги на НОИ през 2024 г.	123
7. Използваемост на справки чрез Единния портал за електронни услуги на НОИ – ЕОДП и ЕСД през 2024 г.	125

СЪКРАЩЕНИЯ И АКРОНИМИ

АИС	Автоматизирана информационна система	МОТ	Международна организация на труда
АПК	Административнопроцесуален кодекс	МС	Министерски съвет
АСП	Агенция за социално подпомагане	МТСП	Министерство на труда и социалната политика
АССГ	Административен съд София-град	МФ	Министерство на финансите
БНБ	Българска народна банка	НАП	Национална агенция за приходите
ГВРС	Гарантирани вземания на работниците и служителите	НБД	Национална база данни
ГД ГРАО	Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване“	НЕЛК	Национална експертна лекарска комисия
ГПК	Граждански процесуален кодекс	НЗОК	Национална здравноосигурителна каса
ГПО	Годишен план за обучение	НОИ	Национален осигурителен институт
ДАНС	Държавна агенция „Национална сигурност“	НПОПДО	Наредба за паричните обезщетения и помощи от държавното обществено осигуряване
ДКСИ	Държавна комисия по сигурността на информацията	НПОС	Наредба за пенсиите и осигурителния стаж
ДОО	Държавно обществено осигуряване	НСОИП	Национална система за отпускане и изплащане на пенсиите
ДОПК	Данъчно-осигурителен процесуален кодекс	НСИ	Национален статистически институт
ДПУ	Доставчик на платежни услуги	ОА	Осигурителен архив
ДЦК	Държавни ценни книжа	ОАМЕ	Отменени актове на медицинската експертиза
ДХЧО	Държавен хибриден частен облак	ОМП	Отбранително-мобилизационна подготовка
ДЧ	Държава членка	ООА	Обединен осигурителен архив
ЕАД	Еднолично акционерно дружество	ОПДУ	Оперативна програма „Добро управление“
ЕГН	Единен граждански номер	ОСВ	Осигурителен стаж и възраст
ЕИБ	Европейска инвестиционна банка	ПИК	Персонален идентификационен
ЕИО	Европейска икономическа общност	ПМС	Постановление на министерски съвет
ЕИП	Европейско икономическо пространство	ПОБ	Парични обезщетения за безработица
ЕК	Европейска комисия	ПОВН	Парични обезщетения за временна неработоспособност
ЕО	Европейска общност	ППЗЗКИ	Правилник за прилагане на Закона за защита на класифицираната информация
ЕПЕУ	Единен портал за електронни услуги	ПППР	Парични помощи за профилактика и рехабилитация
ЕР	Експертно решение	ПД	Преносим документ
ЕРБЛРО	Електронния регистър на болничните листове и решенията по обжалването им	ПРО	Профилактика, рехабилитация и отдых
ЕРМД	Европейски регламенти и международни договори	РАН	Ревизионни актове за начет
ЕС	Европейски съюз	РАЦ	Регионални архивни центрове
ЕЦБ	Европейска централна банка	РЗИ	Районна здравна инспекция
ЗА	Закон за администрацията	РКИ	Регистратура за класифицирана информация
ЗБДОО	Закон за бюджета на Държавното обществено осигуряване	СВОЧ	на ТПК Съвет за взаимно осигуряване на членовете на ТПК
ЗБУТ	Закон за безопасни условия на труд	СЕД	Структуриран електронен документ
ЗДСл	Закон за държавния служител	СЕС	Съд на Европейския съюз
ЗЗЛД	Закон за защита на личните данни	ССЕВ	Система за сигурно електронно връчване
ЗЗКИ	Закон за защита на класифицираната информация	СУЧР	Система за управление на човешките ресурси
ЗОП	Закон за обществените поръчки	ТЕЛК	Териториална експертна лекарска комисия
ЗПГРРЛ	Закон за политическа и гражданска рехабилитация на репресираните лица	ТЗПБ	Трудова злополука и професионална болест
ИА ГИТ	Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“	УП	Удостоверение за пенсиониране
ИСЕОДД	Интегрирана система за електронен обмен на документи и данни с НОИ	УчПФ	Учителски пенсионен фонд
ИКО	Идентификационен код на осигурителя	ФСД	Финансово-счетоводна дейност
ИКТ	Информационни и комуникационни системи	ЦЕО	Център за електронна обработка
КЕП	Квалифициран електронен подпис	ЦУ	Централно управление
КЗЛД	Комисия за защита на личните данни	ЧР	Човешки ресурси
КСО	Кодекс за социално осигуряване	ЕЕССИ	Електронен обмен на данни за социалната сигурност (Electronic Exchange of Social Security Information)
КТ	Кодекс на труда	RegiX	Среда за междурегистров обмен (Registry Information eXchange system)
ЛКК	Лекарска консултативна комисия	RINA	Уеб-базирано софтуерно приложение за електронно управление и обмен на случаи на социалноосигурителна информация в областта на социалната сигурност между компетентните институции на участващите страни (Reference Implementation of a National Application)
ЛНЧ	Личен номер на чужденец		
МЕУ	Министерство на електронното управление		
МВР	Министерство на вътрешните работи		
МВНР	Министерство на външните работи		
МК	Медицинска комисия		

ВЪВЕДЕНИЕ

Националният осигурителен институт е специализиран публичен орган, който съгласно Кодекса за социално осигуряване управлява държавното обществено осигуряване в Република България и гарантира осигурителни права и задължения на българските граждани при спазване на принципа за равнопоставеност и баланс между интересите на осигурените и осигурителите.

Държавното обществено осигуряване е система, от която зависят доходите на около три милиона български граждани – пенсионери, хора с увреждания, безработни лица, временно неработоспособни лица, майки, родители и осиновители.

Националният осигурителен институт е една от водещите администрации, разполагаща с широк набор от електронни административни и справочни услуги, насочени към нуждите на потребителите. Приоритет в работата на НОИ е развитието и разширяването обхвата на предоставяните по електронен път административни и справочни услуги, с цел облекчаване обмена на информация и по-бързото и качествено обслужване. Успоредно с това се развива и поддържа достъпът по електронен път на служителите на НОИ до услуги и регистри на други администрации.

Активността на потребителите на услугите през интернет за 2024 г. показва, че използваемостта на електронните услуги е нараснала с повече от 15 на сто спрямо предходната година. Разработеният и внедрен нов Единен портал за електронни услуги (ЕПЕУ) е достъпен за потребителите от м. март 2024 г. от секцията „Е-услуги и справки“ на интернет страницата на НОИ. Порталът консолидира всички съществуващи платформи и уеб-приложения за предоставяне на административни и справочни услуги за парични обезщетения, помощи, пенсии и гарантирани вземания и е интегриран с централизираните системи е-Автентикация и Система за сигурно електронно връчване, поддържани от Министерството на електронното управление. ЕПЕУ предоставя възможност за заявяване на електронни услуги от осигурени/самоосигуряващи се лица и осигурители, организирани в Каталог на услугите, както и достъп в режим 24/7 до агрегираната информация в единните осигурителни досиета на всяко осигурено/самоосигуряващо се лице, всеки осигурител, в това число получаващите обезщетения и пенсии лица. За краткото време от внедряването му той е приел над 631 000 заявки за ползване на е-услуги и справки.

Анкетно проучване на удовлетвореността на клиентите през 2024 г. показва, че центровете за административно обслужване остават най-важната форма за контакт с институцията, като поне веднъж годишно са ги посещавали близо 88,0% от анкетираните клиенти. През последните години се оформя тенденция за намаляване на посещенията, което кореспондира с ефекта от внедряването на нови електронни административни услуги, непрекъснатото актуализиране на електронните справки и калкулатори за изчисляване на прогнозния размер на пенсиите и обезщетенията. Общата оценка за качеството на административните услуги поддържа относително стабилно равнище от около 69,0% удовлетворени потребители. Близо 90,0% от клиентите на НОИ редовно използват електронните услуги и справки, достъпни чрез интернет страницата на института.

Разработената нова Стратегия за развитие на НОИ за периода 2025 – 2029 г. очертава визията за развитието на организацията и приоритетите в дейността, с които ще се изпълняват стратегическите цели през следващите пет години. Формулираните по нов начин мисия, визия, принципи и ценности отговарят на съвременните схващания за развитие на организациите от публичния сектор и подобряват съдържанието на документа, като в същото време не променят същността и посоката за развитие на института.

През 2024 г. беше изготвен Актюерски доклад, който представя оценка на дългосрочното финансово състояние на фондовете на държавното обществено осигуряване в България за периода 2023 – 2070 г. Основната му цел е повишаване информираността на

вземащите решения, заинтересованите страни и широката общественост за бъдещото финансово състояние на фондовете на ДОО в контекста на текущите икономически, демографски и социални тенденции и при отчитане на действащото към момента осигурително законодателство.

Противодействието на опитите за злоупотреба със средствата на ДОО е постоянен и непрекъснат процес в практиката на териториалните поделения на НОИ. Благодарение на последователната и целенасочена политика и практика по контрола на фактическо и документално ниво, адекватните и превантивни действия на експертите във всички регионални офиси на института, е изградена и функционира работеща система, която проследява и ограничава опитите за злоупотреби със средствата от фондовете на ДОО.

Националният осигурителен институт продължава да провежда проактивна политика при взаимодействие с чуждестранните си партньори в областта на социалната сигурност и развитието на социалноосигурителните услуги. През годината институтът разшири и разви междуинституционалните си взаимоотношения както с традиционните партньори, така и с нови – под формата на консултации дни по въпросите на социалното осигуряване и подписване на меморандум за разбирателство между българската осигурителна институция и Държавния фонд за социална закрила към Министерството на труда и социално осигуряване на населението на Република Азербайджан и Споразумение за електронен обмен на данни в областта на пенсионното и инвалидното осигуряване с Републиканският фонд за пенсионно и инвалидно осигуряване на Република Сърбия. През 2024 г. в НОИ се организираха двустранни работни заседания с представители на Германското пенсионно осигуряване – Средна Германия, Испанския социалноосигурителен институт и Молдовската служба за социално подпомагане. Обсъжданите теми са свързани с увеличаващия се брой граждани, пребиваващи на територията на различните държави, необходимостта от предоставяне на по-голям брой дигитални услуги, необходимостта от електронен обмен на социалноосигурителна информация, координация и комуникация между институциите, както и превенцията и борбата със злоупотреби, кражби и кибератаки.

Националният осигурителен институт остава важен и надежден партньор в международната общност на социалното осигуряване. Със своето проактивно участие в ключови инициативи, конференции, форуми и двустранни срещи, институцията подчерта ангажимента си към международното сътрудничество и утвърждаването на добри практики в социалноосигурителните системи на местно и на международно ниво. Ръководството на институцията участва в двете най-значими събития на Международната асоциация за социално осигуряване (МАСО) – Световната конференция за технологии и комуникации в социалната сфера, и Годишния форум на Европейската мрежа на МАСО.

По случай професионалния празник на НОИ на 11 ноември 2024 г. в България гостуваха генералният секретар на Международната асоциация по социално осигуряване (МАСО) и координаторът на асоциацията за Европа. Министърът на труда и социалната политика и подуправителят на института запознаха гостите с актуалното състояние на социалноосигурителната система в България и перспективите в работата на НОИ. Гостите поставиха НОИ сред най-активните членове на МАСО и изразиха готовност да споделят своя експертен капацитет и базата данни за социалноосигурителните системи в Европа и в света, за да може въз основа на сравнителни анализи НОИ да предлага адекватни решения на проблемите, пред които се изправя държавното обществено осигуряване в България.

Настоящият отчет представя цялостен преглед на дейността и вътрешното управление, съобразно правомощията на института, регламентирани в Кодекса за социално осигуряване. Популяризирането и представянето на дейността на НОИ пред обществеността е важна задача както за изграждането на положителния публичен образ на прозрачна държавна институция, така и за разясняване на същността, целите и задачите на организацията.

Годишният отчет за дейността на НОИ през 2024 г. е приет с Решение № 5 от Протокол № 6 от заседание на Надзорния съвет на НОИ, проведено на 14 май 2025 г.

ДЕЙНОСТИ НА НОИ ПРЕЗ 2024 г. НАКРАТКО В ЧИСЛА

1. Определената щатна численост на персонала в Националния осигурителен институт е 3 467 бройки, от които в ЦУ – 509 щатни бройки (14,7% от общата численост) и 2 958 щ. бр. (85,3% от общата численост) в ТП на НОИ;
2. Общият брой на постъпилите заявления във всичките 28 териториални поделения на НОИ, които са във връзка с приложимото пенсионно законодателство, е 321 826, (с 27 070 заявления повече спрямо 2023 г.);
3. Служебно, без лицата да подават заявления, са преизчислени 350 550 лични пенсии, свързани с трудова дейност с осигурителния стаж, придобит след пенсионирането; (с 14 618 пенсии повече спрямо 2023 г.);
4. Броят на пенсионерите, живеещи постоянно в чужбина и получаващи български пенсии, изплащани от НОИ към 31 декември 2024 г. е 27 618, а този на пенсионерите, получаващи чужди пенсии в България, изплащани с посредничеството на НОИ е 6 528;
5. Във връзка с отпуснатите, изменените, преизчислените и прекратени пенсии/добавки са обработени и подготвени 905 028 разпореждания;
6. Броят на регистрираните заявления за отпускане на парични обезщетения за безработица е 140 022 (с 1 871 заявления повече спрямо 2023 г.);
7. По електронен път през Интегрираната система за електронен обмен на документи и данни с осигурителите и самоосигуряващите се лица за изплащане на паричните обезщетения и помощи от ДОО са приети над 3 600 000 документа, което е с над 150 000 документа повече спрямо 2023 г.;
8. Извършени са 5 653 ревизии, като установеният начет по съставените ревизионни актове е в размер на 2 550,8 хил. лв.;
9. Съставени са 1 638 акта за административни нарушения на осигурители и са издадени 977 наказателни постановления за налагане на административни наказания;
10. Броят на приетите болнични листове е 3 466 060, което е увеличение с 45 213 бр. спрямо предходната година;
11. Приети са разплащателни ведомости и трудовоправни документи на 2 443 прекратени осигурители с 23 613 дела и 2 827 828 листове;
12. Общият брой издадени удостоверения за осигурителен стаж и осигурителен доход от осигурителния архив на НОИ е 58 942;
13. Контактният център на НОИ е обслужил 188 285 клиентски запитвания, което е с 2 645 обслужени обаждания повече спрямо предходната година;
14. За достъп до електронните услуги на сайта на института са издадени 193 539 персонални идентификационни кода (ПИК), включително по електронен път чрез електронна услуга на НОИ (с облачен КЕП) или чрез ССЕВ на МЕРУ и 2 045 идентификационни кода на осигурители (ИКО);
15. Посредством интерфейс за автоматизирано подаване и обслужване на стандартизирани заявки за административни услуги по електронен път в междурегистровия обмен RegiX са направени 954 609 справки от 366 организации консуматори на справки в RegiX;
16. Изпратени са 81 549 уведомителни писма до лицата, навършващи възрастта за придобиване право на пенсия за ОСВ при условията на чл. 68, ал. 1-2 от КСО.

МИСИЯ

Националният осигурителен институт – гарант за законосъобразно и прозрачно управление на публичния ресурс на държавното обществено осигуряване, предоставящ висококачествени социалноосигурителни услуги.

ВИЗИЯ

Иновативна социалноосигурителна институция, която се ползва с високо обществено доверие и прилага принципите на открито управление.

ПРИНЦИПИ

- *законност, равнопоставеност, обективност*
- *прозрачност, отговорност, отчетност, контрол*
- *ефективност, ефикасност, достъпност, сигурност*

ЦЕННОСТИ

- *Професионализъм и компетентност*
- *Информираност и комуникативност*
- *Толерантност и екипност в работата*
- *Креативност и иновативност*
- *Етичност и отзивчивост*

СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ НА НАЦИОНАЛНИЯ ОСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ 2018 – 2024 г.

- ЦЕЛ 1:** Предоставяне на висококачествени административни услуги и нарастване на потребителската удовлетвореност.
- ЦЕЛ 2:** Повишаване на организационната ефективност и информационната сигурност.
- ЦЕЛ 3:** Подобряване на контрола при управлението на финансовия ресурс на държавното обществено осигуряване и изпълнение на дейностите в НОИ.
- ЦЕЛ 4:** Усъвършенстване на прилаганите комуникационни канали, партньорски взаимоотношения и международно сътрудничество.

Наблюдението, измерването и оценката за степента на постигане на стратегическите цели на НОИ, се извършва ежегодно чрез измерване и отчитане нивото на оперативно изпълнение. През 2024 г. резултатите показват, че от 25 общи оперативни цели 22 оперативни цели на института са оценени като напълно постигнати, при самооценка 100% изпълнение, 3 – задоволително постигнати, при самооценка над 50%, но под 100% изпълнение.

Постигането на годишните оперативни цели води до постигането на стратегическите такива, които от своя страна са свързани с изпълнението на мисията и осъществяването на визията на Националния осигурителен институт.

Резултатите, илюстриращи нивото на институционалното изпълнение през 2024 г. по стратегически цели, са представени в следващата таблица.

Таблица № 1 : Информация за нивото на изпълнение на Общите оперативни цели на НОИ за 2024 г. и разпределението им по стратегически цели.

Стратегическа цел	Брой общи оперативни цели	Напълно постигнати (%)	Задоволително постигнати (%)	Незадоволително постигнати (%)
1. Предоставяне на висококачествени административни услуги и нарастване на потребителската удовлетвореност.	8	87,5	12,5	0,0
2. Повишаване на организационната ефективност и информационната сигурност.	7	71,4	28,6	0,0
3. Подобряване на контрола при управлението на финансовия ресурс на държавното обществено осигуряване и изпълнение на дейностите в НОИ.	5	100,0	0,0	0,0
4. Усъвършенстване на прилаганите комуникационни канали, партньорски взаимоотношения и международно сътрудничество.	5	100,0	0,0	0,0
ОБЩО	25	88,0	12,0	0,0

ОРГАНИ НА УПРАВЛЕНИЕ НА НОИ

Органите на управление на Националния осигурителен институт, определени в Кодекса за социално осигуряване, са надзорен съвет, управител и подуправител. Техните функции и правомощия са разписани в глава трета на КСО.

Надзорен съвет

Надзорният съвет (НС) се състои от по петима представители на представителните организации на работниците и служителите и на работодателите, признати съгласно Кодекса на труда, и равен на тях брой представители, определени от Министерския съвет. Като член в Надзорния съвет на НОИ от квотата на Министерския съвет участва задължително заместник-изпълнителен директор на Националната агенция за приходите. Мандатът на НС на НОИ е четиригодишен. Членовете му избират на ротационен принцип председател и двама заместник-председатели от състава си. Общият брой на представителите на представителните организации е 20 и е разпределен, както следва:

Изпълнителна власт

- Министерство на труда и социалната политика (3)
- Министерство на финансите (2)
- Министерство на здравеопазването (1)
- Министерство на икономиката (2)
- Министерство на образованието и науката (1)
- Национална агенция за приходите (1)

Синдикални организации

- Конфедерация на труда „Подкрепа“ (3)
- Конфедерация на независимите синдикати в България (2)

Работодателски съюзи

- Българска стопанска камара (1)
- Асоциация на индустриалния капитал в България (1)
- Българска търговско-промишлена палата (1)
- Конфедерация на работодателите и индустриалците в България (КРИБ) „Гласът на българския бизнес“ (1)
- Съюз за стопанска инициатива (1)

Надзорният съвет се свиква на заседания от председателя или по искане на една трета от членовете му. В тях със съвещателен глас участва и управителят на Националния осигурителен институт. За редовни се смятат заседанията, на които са присъствали най-малко половината от членовете му. Решения се взимат, ако за тях са гласували повече от половината от общия брой на членовете на Надзорния съвет.

През 2024 г. са проведени общо [14 заседания, на които са взети 48 решения](#). Най-много решения са взети за утвърждаване на проекти на нормативни актове по ДОО преди внасянето им за приемане от съответните държавни органи. През 2024 г. са разгледани и утвърдени:

- Отчет за изпълнение на бюджета на ДОО за 2023 г., отчет за изпълнение на бюджета на Учителския пенсионен фонд за 2023 г.;
- Годишен отчет за дейността на НОИ през 2023 г.;
- Взети са 6 решения, свързани с утвърждаване на проекти на нормативни актове по ДОО преди внасянето им за приемане от съответните държавни органи (чл. 36, ал. 1, т. 2 и т. 4 от КСО).

Останалите решения на Надзорния съвет имат следния предмет на обсъждане:

- Пет от решенията са свързани с вземането на решения за придобиване и разпореждане с имущество на НОИ над размера, определен от Правилника за организацията и дейността на НОИ;
- Във връзка с провеждане на процедура за избор на изпълнители на дейността по профилактика и рехабилитация за 2024 г. са взети две решения за утвърждаване на документите за процедурата и три решения за определяне на изпълнители на дейността по профилактика и рехабилитация;
- Взето е едно решение, с което е приета Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 13.02.2007 г. за ползване и изплащане на паричните помощи за профилактика и рехабилитация;
- Едно от решенията е във връзка с разсрочване на вземания за задължителни осигурителни вноски към фондовете на ДОО на основание чл. 36, ал. 1, т. 6 от КСО;
- Едно решение е свързано с одобряване на компенсирани промени в консолидирания бюджет на ДОО за 2024 г.;
- Надзорният съвет на НОИ е одобрил осъвременяване на пенсиите с 11,0 на сто, считано от 01.07.2024 г.

В качеството си на едноличен собственик на капитала на „Профилактика, рехабилитация и отдих“ ЕАД, Надзорният съвет на НОИ е провел 7 заседания, свързани с дейността на дружеството, на които е решено следното:

- Одобрен е Годишният финансов отчет и доклад за дейността за 2023 г.;
- Приет е одиторският доклад за 2023 г.;
- Избран е регистриран одитор, който да завери отчета на дружеството за 2024 г.;
- Утвърден е Проект на Правилник за търговската дейност на ПРО ЕАД;
- Взети са четири решения, относно освобождаването и избора на членове на СД на ПРО ЕАД.

Управител и подуправител

Управителят се избира от Народното събрание за срок от четири години (чл. 37, ал. 1 от КСО) и действа от името на НОИ, организира и ръководи дейността му и го представлява пред всички физически и юридически лица в страната и в чужбина. Той е първостепенен разпоредител с бюджета на държавното обществено осигуряване и със средствата на Учителския пенсионен фонд.

Подуправителят се избира от Народното събрание за срок от четири години. Изпълнява функциите на управителя при неговото отсъствие, както и отделни правомощия на управителя в случаите на възлагане. Представлява института в междуинституционални работни групи, управителни органи и национални съвети.

В своята дейност, управителят се подпомага от Съвет на управителя и Регионален консултативен съвет.

Регионален консултативен съвет

Регионалният консултативен съвет се състои от управителя, подуправителя, главния секретар и ръководителите на ТП на НОИ.

Съветът се свиква на заседания от управителя, който е и негов председател. Решенията му се вземат с обикновено мнозинство.

Регионалният консултативен съвет: подпомага дейността на управителя в провеждане на регионалната политика и административното управление; анализира дейността на териториалните поделения и предлага решения за нейното усъвършенстване; обсъжда предложения за усъвършенстване дейността на териториалните поделения и подобряване на връзките между тях и Централното управление.

Съвет на управителя

Дейността на управителя се подпомага от Съвет на управителя, който се състои от управителя, подуправителя, главния секретар, ръководителя на Инспектората, длъжностните лица на пряко подчинение на управителя и директорите на дирекции в централно управление. Управителят свиква и ръководи заседанията на Съвета на управителя. Заседанията на Съвета на управителя са редовни, ако присъстват две трети от членовете, а решенията се вземат с обикновено мнозинство. Съветът на управителя предлага на Управителя проекти на решения, свързани с неговите правомощия по КСО.

Административна структура

Националният осигурителен институт осъществява своята дейност чрез Централно управление и 28 териториални поделения (Приложение № 1 към настоящия отчет). Това групиране е обусловено от спецификата на дейността, изискваща структуриране, което от една страна да гарантира централизирано изпълнение на основните функции по отношение на планирането, контрола и управлението, както и осигуряване на необходимите ресурси (човешки, финансови, материално-технически), а от друга страна да ситиуира звената, предоставящи услуги по-близо до техните ползватели. Според функциите, които изпълняват, звената в централно управление са организирани в шест дирекции на специализираната администрация, седем дирекции на общата администрация, инспекторат, финансов контролор, длъжностно лице по защита на данните, служител по сигурността на информацията, експерт по мрежова и информационна сигурност, дирекция „Вътрешен одит“ и дирекция „Сигурност“ (Приложение № 2).

Териториалните поделения на НОИ осъществяват дейностите по държавното обществено осигуряване, съгласно КСО съобразно териториалния им обхват (Приложение № 3 и Приложение № 4).

Специализираната администрация извършва дейностите, възложени на НОИ съгласно КСО във връзка с осъществяване на държавното обществено осигуряване. Общата администрация подпомага реализирането на правомощията на управителя като ръководител на организацията, създава условия за осъществяването на дейността на специализираната администрация и извършва техническите дейности по административното обслужване на гражданите и юридическите лица.

ДЕЙНОСТИ НА СПЕЦИАЛИЗИРАНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ

I. ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ

Една от основните дейности на НОИ е свързана със задължителното държавно пенсионно осигуряване. Институтът администрира отпускането и изплащането както на пенсии, свързани с трудовата дейност на лицата, така и на тези, независещи от осигуряването на гражданите, които са с подчертано социален характер. Към пенсиите се отпускат и изплащат и добавки на лицата, с нормативно основание КСО или други специални закони.

Пенсионното осигуряване в централното управление на НОИ включва дейности по организацията, методическото ръководство и контрола по отпускане и изплащане на всички видове пенсии. Дейността по отпускането, изменението на пенсиите и добавките към тях и тяхното периодично изплащане се осъществява в териториалните поделения на НОИ със съдействието на централно управление на института.

Дейността на Националния осигурителен институт по отпускането, изменението и изплащането на пенсиите по българското законодателство през 2024 г. не бе лишена от предизвикателства и динамика, като основните от тях са:

- Считано от 01.01.2024 г. бяха преизчислени размерите на всички добавки по чл. 9 от Закона за политическа и гражданска реабилитация на репресираните лица, отпуснати с начална дата до 31.12.2023 г., въз основа на размера на средната пенсия за осигурителен стаж и възраст за 2023 г., определена в размер 858,83 лв. Броят на преизчислените добавки на репресираните лица е 5 731;

- Въз основа на допълнение в ЗБДОО за 2024 г. (§7а) относно еднократно изплащане на допълнителна сума по повод великденските празници, НОИ изплати еднократна добавка от 100,00 лв. на пенсионери, които получават пенсия или сбор от пенсиите, заедно с добавките и компенсациите към тях, за м. април 2024 г. в размер до 526,00 лв. включително;

- За пета поредна година се извърши служебно преизчисляване на пенсиите на работещите пенсионери, считано от 1 април на годината. При преизчисляването е зачетен допълнително придобитият осигурителен стаж от лицата, положен след пенсионирането им, въз основа на данните, постъпили от осигурителите и самоосигуряващите се лица за времето до 31 декември 2023 г., налични в информационната система и регистрите на НОИ към 1 март 2024 г. Броят на служебно преизчислените пенсии с допълнително зачетен осигурителен стаж е 350 550, като се отчита увеличение с 14 618 пенсии или с 4,35 на сто в сравнение със служебно преизчислените пенсии през предходната 2023 г., когато са били 335 932 бр.;

- Считано от 1 юли 2024 г., след прилагане на разпоредбата на чл. 100 от КСО бяха осъвременени размерите на пенсиите, свързани с трудова дейност, отпуснати с начална дата до 31 декември 2023 г., с 11,0 на сто. Това са пенсиите от следните видове – лични и наследствени пенсии за осигурителен стаж и възраст, за инвалидност поради общо заболяване, за инвалидност поради трудова злополука и професионална болест, както и личните пенсии за гражданска инвалидност и военна инвалидност, когато са изчислени от трудово възнаграждение, както и добавките, които се изплащат от пенсията на починал съпруг/а;

- Въз основа на ЗБДОО за 2024 г. от 1 юли 2024 г. беше увеличен минималният размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 и 2 от КСО от 523,04 лв. на 580,57 лв., което е нарастване с 11,0 на сто. От същата дата бяха увеличени и минималните

размери на другите трудови пенсии, които се изчисляват в процент от пенсията за осигурителен стаж и възраст;

➤ От 1 юли 2024 г. беше увеличен и процентът, в който се изчисляват добавките по чл. 84 от КСО, като той беше повишен от 26,5 на сто на 30 на сто от пенсията/ите на починалия съпруг/съпруга;

➤ Считано от 1 юли 2024 г. бяха определени нови размери и на пенсиите, несвързани с трудова дейност, които се изчисляват в процент от размера на социалната пенсия за старост, след прилагане на ПМС № 222 от 19.06.2024 г. за определяне нов размер на социалната пенсия за старост – 307,07 лв. (увеличение с 11,0 на сто);

➤ С отпуснатите от правителството средства по бюджета на държавното обществено осигуряване за еднократно изплащане на допълнителна сума по повод коледните празници, НОИ изплати еднократна добавка от 100,00 лв. на пенсионери, които получават пенсия или сбор от пенсиите, заедно с добавките и компенсациите към тях, за м. декември 2024 г. в размер до 526,00 лв. включително;

➤ През 2024 г. са преизчислени 97 343 пенсии след зачитане на осигурителния стаж и осигурителния доход, придобити след пенсионирането при 78 468 през 2023 г. или броят им е нараснал с 18 875 (с 24,1 на сто). През 2024 г. са подадени 23 123 заявленията от работещи пенсионери за преизчисляване на пенсиите им с допълнително придобития от тях осигурителен стаж и осигурителен доход след пенсионирането им.

1. Дейности по методологията на отпускане и изплащане на пенсиите при прилагане на българското пенсионно законодателство

Дирекция „Пенсии“ изготвя за териториалните поделения на НОИ методически указания с цел единно и непротиворечиво прилагане в цялата система на НОИ на нормативните актове в областта на държавното обществено осигуряване, дава предложения и становища при подготовката на проекти на нормативни актове, касаещи дейността и изготвя становища и отговори на въпроси относно отпускането, изменението и изплащането на пенсиите. Отговаря на жалби, запитвания, сигнали, постъпили от граждани и осигурители, включително във връзка с прилагането на Наредбата за категоризиране на труда при пенсиониране и Инструкция № 13 от 2000 г. на управителя на НОИ за прилагане на наредбата.

Извършва се преглед на документацията, както и преценка за право на персонална пенсия, въз основа на което се изготвят мотивирани предложения до Министерство на труда и социалната политика за отпускане на пенсии от този вид в нормативно предвидените случаи.

Анализирайки дейностите по отпускане, изменение и изплащане на пенсиите в дирекцията се разработват процедури за наблюдение по отношение на изпълнението им и за подобряване на практиките в пенсионните производства. За съобразяване с промените в пенсионното законодателство се разработват нови и/или допълват съществуващи показатели за статистическо наблюдение на пенсиите.

Еднаквото и единно прилагане на нормативната уредба осигурява за гражданите равенство пред закона и правна сигурност, като основните инструменти за това са: предоставяне на методически указания и систематизирана информация на звената от функционално направление „Пенсии“ в ТП на НОИ; изготвяне на работни инструкции и процедури във връзка с изпълнението на конкретни дейности по отпускането, изменението или изплащането на пенсиите; усъвършенстване на дейностите по превенция и последващо разкриване на опити за измама за получаване на дългосрочни пенсионни обезщетения от лица, които не отговарят на минималните изисквания за придобиване на съответните права; разработване на искания за изграждане и актуализиране на програмни продукти и модули за автоматизиране на пенсионните дейности; изготвяне на достъпни и разбираеми образци на разпореждания за отпускане, изменение, преизчисляване на пенсиите; изготвяне на единни образци на заявления, удостоверения и други документи, улесняващи обслужването на

гражданите и оказване на съдействие за развитието и обогатяването на електронните административни услуги, предоставяни от института на гражданите.

Във връзка с пенсионното осигуряване през 2024 г. са осъществени следните дейности:

➤ Обработени са 3 001 изходящи писма, които са се увеличили с 621 или с 26,1 на сто спрямо 2023 г., когато са 2 380 бр. Това са отговори на молби, жалби и запитвания на граждани, осигурители, различни ведомства от централната и местната администрация, искания за становища от териториалните поделения на НОИ, като от тях 1 194 бр. са постъпили по електронен път, в т.ч. чрез електронните услуги на НОИ и чрез Системата за сигурно електронно връчване на Министерство на електронното управление.

Основна част от кореспонденцията е свързана с разяснения, касаещи условията за придобиване на пенсионни права; запитвания по приложимото пенсионно законодателство; изразяване на становища относно категорията на труда при пенсиониране; запитвания относно преизчисляването на пенсиите на работещите пенсионери; за законоустановените срокове за произнасяне по подадени заявления; по повод предпоставките за продължаване изплащането на наследствени пенсии на учащи; правилата при налагане на удържки от пенсиите по реда на Граждански процесуален кодекс, Данъчно-осигурителен процесуален кодекс и други. Отговори, становища и доклади, свързани с прилагането и с промените на осигурителното законодателство са изготвяни до комисии към Народното събрание, до Администрацията на президента на Република България, до Министерския съвет на Република България, до Министъра на труда и социалната политика, до Министъра на финансите, до Омбудсмана на Република България и др. Кореспонденция е осъществявана и с Министерството на здравеопазването, Регионалните здравни инспекции, Националната агенция за приходите, Агенцията за социално подпомагане, Националната експертна лекарска комисия и до органи на местната администрация.

➤ Изготвени са 581 вътрешни документи – становища, анализи, доклади и писма до ТП на НОИ. Част от тях са във връзка с актуализиране или разработване на нови функционални възможности/модули в програмните продукти; утвърждаване на нови образци на заявления и формуляри; постъпваща информация за лица, починали на територията на друга държава, за които няма пълни данни и/или документи, удостоверяващи смъртта; спрени и неуредени пенсионни партии; надвзети пенсии; извършени проверки в пощенските станции и други въпроси по изплащане на пенсиите. Осъществявано е ефективно наблюдение по отношение на минимизиране на рисковете и предотвратяване на неправомерни разходи на средства от фондовете на ДОО във връзка с констатираните опити за измами в ТП на НОИ както чрез използване на неистински или подправени документи за осигурителен стаж и осигурителен доход, така и чрез подаване на неверни осигурителни данни. Създадена е възможност за справки и проверка на актуален статус на студенти или докторанти чрез портала Национална електронна студентска карта.

➤ Бяха проведени тестове в предпродукционна среда на Електронното осигурително досие за пенсия, както и на Единния портал за електронни услуги на НОИ. След което продължи да се поддържа въведената в експлоатация на 12.03.2024 г. публична част на Единния портал за електронни услуги на НОИ.

➤ Изготвени са 29 методически указания и указателни писма по въпроси, свързани с отпускането и изменението на пенсиите и 16 бр., касаещи дейността по изплащане на пенсиите и тяхното програмно осигуряване. Указателните писма до териториалните поделения на НОИ, често са свързани и с извършените през годината промени в пенсионното законодателство.

➤ С цел осигуряване и поддържане на надеждни контролни процедури при отпускане, изчисляване и изплащане на дългосрочните обезщетения и помощи и оптимизиране възможностите на информационната система за контрол са направени промени в информационните системи. Оптимизира се процесът по изплащане на пенсиите, като се създадоха нови връзки и функционалности в модулите на Националната система за отпускане

и изплащане на пенсиите. С въведените допълнителни контролни процедури се гарантира отпускането и изплащане на пенсии в правилни размери.

➤ Изразено е становище до Администрацията на Президента на Р България във връзка с молба за опрощаване на задължение по реда на чл. 98, т. 12 от Конституцията на Р България, произтичащо от неоснователно изплатени суми за пенсии и е изготвен един доклад за внасяне на предложение до Министерски съвет за отпускане на персонална пенсия по чл. 92 от КСО.

➤ Във връзка с текущите изменения и допълнения в КСО, НПОС и други приложими нормативни актове, на интернет страница на НОИ своевременно е публикувана пълна и актуална информация в помощ на пенсионерите и осигурените лица. Изготвени са материали за Бюлетина на НОИ и за различни медии и печатни издания в страната.

2. Отпускане и изплащане на пенсиите по българското законодателство в ТП на НОИ

Дейностите по отпускане, изменение, осъвременяване, спиране, възобновяване, прекратяване, възстановяване и изплащане на пенсиите и добавките към тях се осъществява в структурните звена „Пенсии“ в териториалните поделения на НОИ. В тези звена се извършват всички дейности по пенсионното обслужване на осигурените лица, както и административните производства, във връзка с отпускане и изменение на пенсиите и добавките, изплащани към тях, когато се преценяват пенсионни права по българското законодателство или по европейските регламенти и/или международните договори в областта на социалната сигурност на лица с постоянен адрес в Република България.

Обслужването на гражданите по въпроси, свързани с пенсионното осигуряване, се извършва на първо място чрез центровете за административно обслужване (приемните) на отдел „Пенсии“ във всяко ТП на НОИ, съответно – на дирекция „Пенсии“ в ТП на НОИ – София-град. Дейността им е организирана по начин, който цели ефективно, бързо и компетентно обслужване. В приемните във всяко ТП на НОИ се извършват справки по отпускане и изплащане на пенсиите, приемат се и се завеждат постъпващи заявления, документи за учащи, заповни съобщения, издават се удостоверения във връзка с пенсиите. С предоставяне на справки са ангажирани както длъжностните лица в приемните на ТП на НОИ, така и пряко заетите с дейността по отпускане и изплащане на пенсиите служители.

Кореспонденцията и обслужването на гражданите се осъществява и по електронен път съгласно изискванията на Закона за електронното управление, вкл. чрез ССЕВ и чрез електронните административни услуги, предоставяни на сайта на НОИ на лицата, притежаващи средство за електронна идентификация – ПИК, издаден от НОИ или от Националната агенция за приходите или квалифициран електронен подпис.

Общият брой на постъпилите през 2024 г. заявления, свързани с отпускането и преизчисляването на пенсиите, във всичките 28 териториални поделения на НОИ е 321 826, като броят приети заявления през 2023 г. е 294 756. От тези данни е видно, че значително е увеличен броят на постъпилите заявления през 2024 г. спрямо предходната календарна година – с 27 070 бр. или с 9,2 на сто.

В таблицата са представени данни за подадените през периода 2021 – 2024 г. заявления за някои от основните видове пенсионни услуги:

Таблица № 2 : Постъпили заявления в ТП на НОИ във връзка с пенсионното обслужване за периода 2021 – 2024 г.

Вид заявление	Брой			
	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.
Лична пенсия за осигурителен стаж и възраст	76 081	69 099	72 366	77 106
Лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване	24 845	28 512	39 147	46 031
Лична пенсия за инвалидност поради трудова злополука или професионална болест	75	71	66	52
Наследствена пенсия или добавка по чл. 84 от КСО	73 274	62 304	52 254	53 131
Преизчисляване на пенсия по чл. 102 от КСО	35 614	19 785	19 341	23 123

През 2024 г. броят на подадените заявления за отпускане на лична пенсия за осигурителен стаж и възраст е 77 106, а за пенсии за инвалидност поради общо заболяване – 46 031 бр.

Броят на подадените заявления за преизчисляване на пенсията с осигурителен стаж и осигурителен доход след пенсионирането през 2024 г. е 23 123 бр. Наблюдава се увеличаване през 2024 г. в сравнение с предходната 2023 г. с 9,8 на сто. Основната причина за това е увеличаване броя на работещите пенсионери, които очакват увеличаване на размерите на отпуснатите им пенсии въз основа на допълнително придобития от тях осигурителен стаж и осигурителен доход.

Десетте териториални поделения с най-голям общ брой на приети заявления през 2024 г. са:

- София-град – 43 524 бр.
- Пловдив – 34 223 бр.
- Варна – 20 114 бр.
- Стара Загора – 16 412 бр.
- Бургас – 14 631 бр.
- Благоевград – 12 946 бр.
- София-област – 12 490 бр.
- Плевен – 12 432 бр.
- Велико Търново – 11 407 бр.
- Пазарджик – 11 218 бр.

В териториалните поделения, които обслужват по-малко население се запазва установения по-малък брой на приетите заявления. Така например в ТП на НОИ – Търговище са приети 6 211 бр.; в ТП на НОИ – Кюстендил са 6 530 бр.; в ТП на НОИ – Силистра са 6 134 бр.; в ТП на НОИ – Ямбол са 5 492 бр.; в ТП на НОИ – Видин са 4 478 бр. В останалите ТП на НОИ приетите заявления варират между 5 000 бр. и 10 000 бр.

През 2024 г. броят на новоотпуснатите лични и наследствени пенсии е 142 489 при 134 142 за 2023 г., което е с 8 347 бр. или с 6,2 на сто повече. От общия брой пенсионери с новоотпуснати пенсии 126 216 бр. са лични и 16 273 бр. са наследствени пенсии. Броят на изменените през 2024 г. пенсии по подадени от лицата заявления е 544 218, при 501 689 през 2023 г., което представлява увеличение на изменените пенсии с 42 529 бр. или с 8,5 на сто.

Прекратените пенсии през 2024 г. са 127 272 бр., като почти се запазва техният брой спрямо 2023 г., когато са прекратени 127 124 бр. Броят на прекратените лични пенсии е 108 743, а броят на прекратените наследствени пенсии – 18 529.

Във връзка с дейността по изплащане на пенсиите през годината са обработени 35 738 случая на пенсии, изплатени за минало време и 67 844 случая на възстановени неизплатени

пенсии. Пенсионерите, чиито пенсии са спрени от изплащане през годината въз основа на нормативно установени основания, са 409 027.

Издадени са 33 196 удостоверения във връзка с получаваната от лицата пенсия и/или добавка и са обработени 26 834 документи на учащи във връзка с изплащане на наследствените им пенсии.

Извършени са общо 52 354 промени на адреса за получаване на пенсията чрез пощенска станция, както и на начина, по който се изплаща пенсията – чрез пощенска станция или чрез банка или друг доставчик на платежни услуги.

Обработени са 94 137 инвалидни пенсии на лица, които са били преосвидетелствани от ТЕЛК.

Обработени са 110 425 пенсионни партии с наложени запори по реда на ГПК или на ДОПК, в това число нови, вдигнати, преустановени и променени запори. Общият брой на наложените през 2024 г. удържки от пенсии/добавки за погасяване на неоснователно изплатени суми от фондовете на държавното обществено осигуряване е 516.

През 2024 г. са изготвени 1 345 435 пенсионни записи във всички териториални поделения на НОИ. С пенсионен запис се изплаща пенсия за минало време, за част от месец или ако е спряна от изплащане съгласно нормативно определени основания, както и неполучена пенсия от починал пенсионер – на неговите правоимащи наследници. Изплатените пенсионни записи през 2024 г. са формирани и поради изплатените с пощенски записи на пенсионерите еднократна допълнителна сума в размер на 100,00 лв. за месец април 2024 г. и еднократна допълнителна сума в размер на 100,00 лв. за месец декември 2024 г.

По искане на работодателя или органа по назначаването за предоставяне на информация за упражнено право на пенсия за осигурителен стаж и възраст от техни работници и служители са изготвени общо 18 254 справки в ЦУ и ТП на НОИ.

Освен гореизброените са извършени и 41 420 други промени по пенсиите.

През 2024 г. са извършени 3 проверки по изплащането на пенсиите в пощенските станции съвместно от ТП на НОИ и органите на областните пощенски станции на „Български пощи“ ЕАД. Две от проверките са по жалби от лица, при които не са констатирани нарушения от страна на пощенската станция. Третата проверка е извършена относно изплащане на пенсия на починало лице след смъртта му, вследствие от която поради неизпълнение на „Инструкцията за осъществяване на контрол в пощенските станции по спазване и прилагане на Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж“ е нанесена щета на държавното обществено осигуряване от неправилно изплатена пенсия по вина на служител от пощенска станция. Констатираните неправомерно изплатени суми са възстановени на ТП на НОИ.

II. ОСИГУРЯВАНЕ И КРАТКОСРОЧНИ ПЛАЩАНИЯ

Функционално направление осигуряване и краткосрочни плащания организира, координира и методически ръководи дейностите по: отпускането и изплащането на краткосрочните обезщетения и помощи по Кодекса за социално осигуряване, Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, и гарантираните вземания по Закона за гарантираните вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя; контрола на разходите на държавното обществено осигуряване и извършването на контролно-ревизионната дейност; медицинската експертиза; трудовите злоупотреби; професионалните болести; и профилактика и рехабилитация, финансирана от бюджета на ДОО.

1. Парични обезщетения и помощи

Методологическото обезпечаване на дейността през годината включва организиране и координиране на дейностите по изплащане на паричните обезщетения и помощи по КСО, паричните обезщетения за безработица по Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България и на гарантираните вземания по Закона за гарантираните вземания на

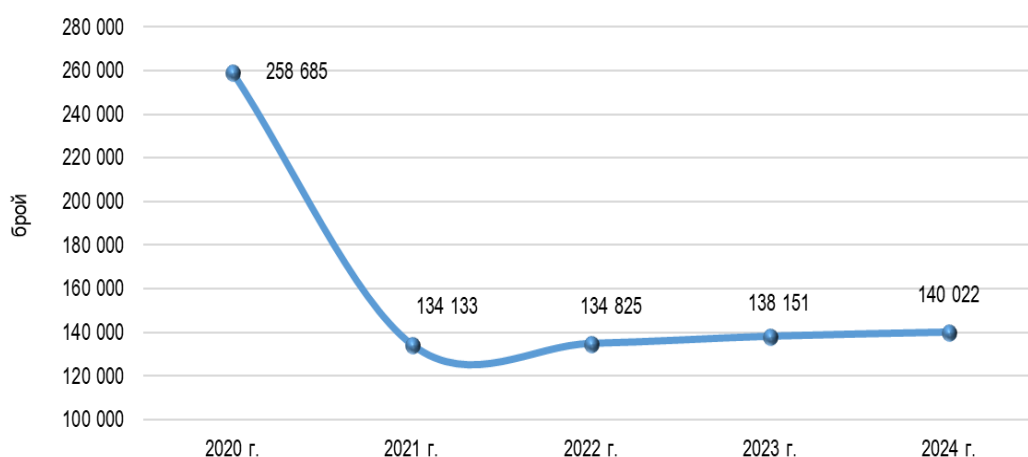
работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя.

Подготвяни са проекти за изменения в законови и подзаконови нормативни актове, методически указания по промените в осигурителното законодателство и са разработвани образци на формуляри във връзка с паричните обезщетения и помощи от ДОО и с гарантираните вземания.

Текущо през годината е оказвана методическа помощ на длъжностните лица от ТП и от Контактния център. Консултирани са граждани и длъжностни лица от осигурители относно отпускането и изплащането на паричните обезщетения и помощи и на гарантираните вземания и са изготвяни писмени отговори на постъпили запитвания.

Краткосрочните парични обезщетения заместват за определен период от време загубения доход от упражняването на трудова дейност при настъпване на рисковете безработица, временна неработоспособност, временно намалена работоспособност и майчинство.

Справочната система на програмен продукт „Парични обезщетения за безработица“ предоставя информация за броя на регистрираните безработни лица, подали заявления за отпускане на парично обезщетение за безработица, сумата на изплатените обезщетения по месеци и години и месечния брой лица с изплатено обезщетение.

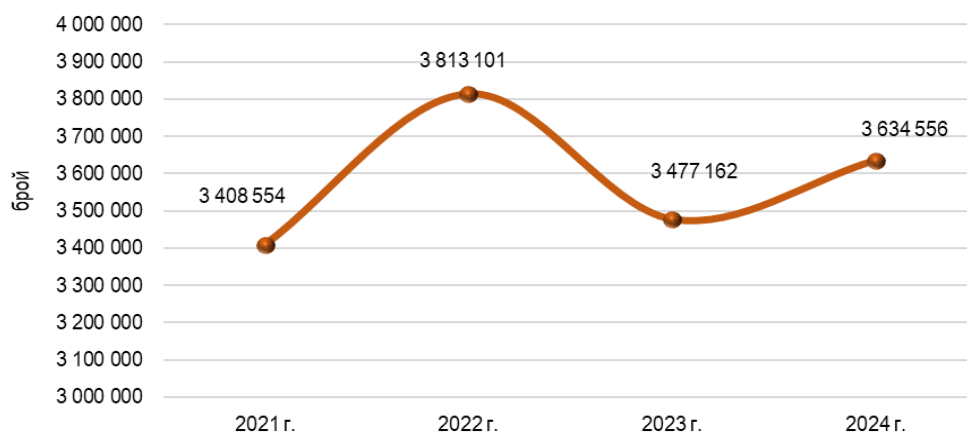
Фигура № 1 : Динамика на средномесечния брой регистрирани заявления за отпускане на парични обезщетения за безработица за периода 2020 – 2024 г.

След сериозното влошаване на икономическата ситуация и пазара на труда в страната през 2020 г. в резултат на пандемията и мерките за ограничаване на разпространението на COVID-19, последва намаляване строгостта на ограничителни мерки и прилагане на схеми за подкрепа на заетостта, насочени приоритетно към някои сектори (туризъм и сухопътен транспорт), което позволи на голям брой безработни лица с право на обезщетение да се върнат в заетост. През 2024 г. средномесечният брой регистрирани безработни лица с право на парично обезщетение намаля 1,85 пъти в сравнение с 2020 г. За периода 2020 – 2024 г. се наблюдава значително намаляване на броя на подадените заявления за отпускане на ПОБ. От данните на фигура № 1 е видно, че през 2021 г. (134 133 бр.) и 2022 г. (134 825 бр.) броят на регистрираните безработни лица с право на обезщетение се запазва относително постоянен, а през 2023 г. и 2024 г. се наблюдава леко повишение (от 138 151 бр. на 140 022 бр.).

Осъществяван е контрол по досиетата и изготвените проекти на разпореждания по правото и размера на гарантираните вземания на лицата, подали заявления за отпускане на гарантирани вземания. През 2024 г. е открито производство по несъстоятелност на 55 работодатели, за чиито работници и служители при проверка са установени дължими от

работодателя начислени, но неизплатени трудови възнаграждения и/или парични обезщетения. На 1 058 лица са изплатени гарантирани вземания, а на 97 лица е отказано изплащане. Изплатената сума за гарантирани вземания през 2024 г. е в размер на 2 645,2 хил. лв., или с 1 322,5 хил. лв. по-малко спрямо 2021 г.

През 2024 г. в *Интегрираната система за електронен обмен на документи и данни* от териториалните поделения на НОИ са приети общо 3 634 556 бр. документи за изплащане на парични обезщетения, които са със 157 394 повече в сравнение с 2023 г., основно поради по-големия брой приети болнични листове.

Фигура № 2 : Динамика на приетите основни документи за изплащане на парични обезщетения от ДОО за периода 2021 – 2024 г.

Приетите основни документи в *Интегрираната система за електронен обмен на документи и данни (ИСЕОДД)* по източници на данни и по териториални поделения на НОИ през 2024 г. са представени в следващата таблица:

Таблица № 3 : Приети документи в ИСЕОДД по видове, източници на данни и ТП на НОИ през 2024 г.

ТП на НОИ	Приети документи по източници на данни (Приложение № 9, 10 и 11 от НПОДОО)						Приложение № 17 от НПОДОО		Приети документи общо (бр.)
	На хартиен носител (бр.)	Дял	На електронен носител (бр.)	Дял	По електронен път (бр.)	Дял	Брой	Дял	
Благоевград	88	0,06%	9	0,01%	136 998	99,50%	597	0,43%	137 692
Бургас	176	0,11%	59	0,04%	153 887	99,36%	753	0,49%	154 875
Варна	301	0,13%	0	0,00%	226 534	99,52%	801	0,35%	227 636
Велико Търново	80	0,08%	198	0,20%	99 005	99,24%	483	0,48%	99 766
Видин	18	0,10%	37	0,21%	17 402	98,82%	153	0,87%	17 610
Враца	37	0,06%	1	0,00%	65 130	99,45%	321	0,49%	65 489
Габрово	31	0,05%	2	0,00%	67 490	99,62%	227	0,34%	67 750
Кърджали	13	0,04%	1	0,00%	34 739	99,44%	180	0,52%	34 933
Кюстендил	11	0,02%	18	0,04%	46 957	99,48%	218	0,46%	47 204
Ловеч	99	0,21%	10	0,02%	45 958	99,23%	247	0,53%	46 314
Монтана	27	0,08%	30	0,09%	34 712	99,13%	247	0,71%	35 016
Пазарджик	35	0,03%	51	0,05%	106 994	99,50%	449	0,42%	107 529
Перник	50	0,10%	48	0,10%	49 815	99,14%	334	0,66%	50 247
Плевен	34	0,04%	0	0,00%	80 898	99,47%	401	0,49%	81 333
Пловдив	265	0,07%	176	0,04%	404 810	99,59%	1211	0,30%	406 462
Разград	30	0,09%	2	0,01%	32 497	99,24%	218	0,67%	32 747
Русе	147	0,15%	40	0,04%	95 790	99,35%	441	0,46%	96 418
Силистра	15	0,05%	64	0,23%	27 456	98,97%	207	0,75%	27 742
Сливен	13	0,02%	17	0,03%	52 560	99,37%	305	0,58%	52 895
Смолян	16	0,03%	8	0,02%	50 451	99,44%	260	0,51%	50 735

София-град	618	0,05%	243	0,02%	1 268 560	99,64%	3667	0,29%	1 273 088
София-област	144	0,14%	6	0,01%	106 006	99,50%	380	0,36%	106 536
Стара Загора	55	0,03%	30	0,02%	178 679	99,55%	720	0,40%	179 484
Добрич	11	0,03%	28	0,07%	39 576	99,26%	257	0,64%	39 872
Търговище	16	0,06%	39	0,14%	27 602	99,23%	160	0,58%	27 817
Хасково	124	0,19%	42	0,07%	63 645	99,16%	376	0,59%	64 187
Шумен	46	0,09%	0	0,00%	51 952	99,40%	267	0,51%	52 265
Ямбол	13	0,03%	4	0,01%	50 693	99,57%	204	0,40%	50 914
ОБЩО	2 513	0,07%	1 163	0,03%	3 616 796	99,51%	14 084	0,39%	3 634 556

След промените в Наредбата за паричните обезщетения и помощи от държавното обществено осигуряване (в сила от 2020 г.) удостоверенията съгласно приложения № 9, 10 и 11 се представят само по електронен път чрез използване на КЕП на подателя в ИСЕОДД. Видно от таблицата най-голям е дялът на приетите данни по електронен път – 99,51%.

2. Методология на осигуряването и контрол

Дейността по разработването на общата методология на държавното обществено осигуряване във връзка с компетенциите на Националния осигурителен институт и методологията на контролно-ревизионната дейност, осъществявана от контролните органи на ТП на НОИ, е основна част от работата на методолозите. Друга част е насочена към организиране, координиране, анализиране и контролиране на дейностите по извършването на контрол на разходите на ДОО с цел недопускането на неправомерни разходи на парични обезщетения и помощи, изплащани от НОИ.

2.1. Методология на осигуряването

Дейността по методология на осигуряването е насочена към подготовката на предложения за изменения и допълнения на нормативните актове на държавното обществено осигуряване, с цел намаляване на административната тежест за осигурителите, самоосигуряващите се и осигурените лица при ползването на осигурителните права. Изготвени са методически указания по прилагането на промените в нормативните актове; предоставени са на териториалните поделения на НОИ с оглед уеднаквяване на практиката по прилагане на осигурителното законодателство и са публикувани на Интернет страницата на института за сведение и ползване от осигурителите, самоосигуряващите се лица и гражданите.

Във връзка със Закона за въвеждане на еврото в Република България и необходимостта от адаптиране на информационните системи на административните органи във връзка с присъединяване на Република България към еврозоната, е разработено искане за адаптиране на информационните системи, свързани с контролно-ревизионната дейност.

Дейностите по правилното прилагане на осигурителното законодателство са насочени към разработването на процедури, указания и становища; изготвяне на указания за уеднаквяване на практиката на териториалните поделения при прилагане на осигурителното законодателство; разработване на електронни административни услуги и справки с цел намаляване на административната тежест на осигурителите и осигурените лица; подготовка на отговори по постъпили въпроси в областта на общественото осигуряване от териториалните поделения на НОИ, както и от осигурители и осигурени лица; извършване на проверки по постъпили сигнали и жалби на лица, осигурители и препратени от други институции.

По отношение на обслужването на осигурените лица през годината са разработвани актуални образци на документи, становища във връзка с подадени молби за разсрочване на задължения към държавното обществено осигуряване, както и такива до администрацията на президента на Република България за опрощаване на задължения.

2.2. Контролно-ревизионна дейност

Контролната дейност на Националния осигурителен институт се осъществява на основание чл. 107 от КСО. Процедурите за извършването на тази дейност са регламентирани

в Инструкцията за реда и начина на осъществяване на контролно-ревизионна дейност от контролните органи на НОИ. Контролът по разходите на държавното обществено осигуряване се извършва от инспекторите по осигуряването в териториалните поделения и длъжностните лица, на които със заповед на управителя на НОИ или директора на ТП, е възложено извършването на контрола. Осъществява се чрез извършване на ревизии и проверки на осигурителите, самоосигуряващите се лица, физическите и юридическите лица.

Финансовите ревизии са планови и извънпланови. Плановите ревизии са пълни ревизии по разходите на държавното обществено осигуряване и се извършват съгласно шестмесечни планове. Извънплановите ревизии могат да бъдат пълни и частични.

Проверките от контролните органи на ТП на НОИ се извършват по повод заявления, сигнали или жалби, за нарушения на осигурителното законодателство във връзка с дейността, възложена на НОИ. За резултатите от извършената проверка се съставя констативен протокол. В зависимост от вида на проверката констативните протоколи биват: констативен протокол за проверка, констативен протокол за проверка по данни от информационната система на НОИ, констативен протокол за осъществяване на последващ контрол, констативен протокол за проверка по Закона за гарантираните вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя.

Контролните органи на НОИ съставят ревизионни актове за начет на осигурители и самоосигуряващите се лица за причинените щети на фондовете на ДОО.

Таблица № 4 : Разпределение на ревизионните документи по видове през периода 2021 – 2024 г.

Година	Ревизионни актове за начет (брой)	Дял от общия брой ревизионни документи	Ревизионни записки (брой)	Дял от общия брой ревизионни документи	Констативни протоколи (брой)	Дял от общия брой ревизионни документи	РАН и ревизионни записки за ПППР (брой)	Дял от общия брой ревизионни документи	ОБЩО (брой)
2021	1 567	6,7%	4 947	21,1%	16 725	71,3%	214	0,9%	23 453
2022	1 534	6,4%	4 663	19,4%	17 610	73,4%	188	0,8%	23 995
2023	1 263	5,6%	4 581	20,2%	16 680	73,4%	206	0,9%	22 730
2024	1 301	5,7%	4 118	18,1%	17 052	75,1%	234	1,0%	22 705

През 2024 г. са извършени общо 5 653 бр. ревизии, като са съставени 1 417 бр. ревизионни актове за начет (от които 1 301 бр. ревизионни актове за начет на осигурители, 31 бр. ревизионни актове за начет за парични помощи за профилактика и рехабилитация и 85 бр. ревизионни актове за начет по отменени актове на медицинската експертиза) за сумата от 2 550,8 хил. лв. Броят на извършените проверки през годината, респективно съставените от контролните органи констативни протоколи са 17 052 бр., което представлява 75,1% от всички съставени ревизионни документи.

Контролните органи са съставили 1 638 акта за установяване на административни нарушения на физически лица и осигурители и са издадени 977 наказателни постановления за налагане на административни наказания.

Таблица № 5 : Размер на установения начет от пълни и частични финансови ревизии през периода 2021 – 2024 г. (хил. лв.)

Година	Размер на установения начет от пълни ревизии	Дял от общия размер на начета	Размер на установения начет от частични ревизии	Дял от общия размер на начета	Размер на установения начет от ОАМЕ и ПППР	Дял от общия размер на начета	ОБЩО	Разпореждания по чл. 114 от КСО	Общо по РАН и разпореждания по чл. 114 от КСО
2021	614,2	30,0%	1 320,1	64,6%	110,8	5,4%	2 045,1	10 211,4	12 256,5
2022	652,1	16,3%	3 301,5	82,3%	57,4	1,4%	4 011,0	9 031,9	13 042,9
2023	292,7	11,9%	2 071,7	83,9%	105,1	4,3%	2 469,6	9 617,3	12 086,9
2024	368,5	14,5%	2 056,6	80,6%	125,6	4,9%	2 550,8	10 088,7	12 639,5

Контролните органи на ТП на НОИ издават разпореждания по реда на чл. 114 от КСО за възстановяване на недобросъвестно получени суми за осигурителни плащания. По този ред се събират неправомерно получени парични обезщетения за временна неработоспособност, бременност и раждане, за отглеждане на дете, помощи за профилактика и рехабилитация. Суми за пенсии и парични обезщетения, неоснователно изплатени за периоди след смъртта на правоимащото лице, се събират от лицето, което ги е получило или солидарно от наследниците. По реда на чл. 114 се съставят разпореждания за неправомерно получени парични обезщетения за безработица.

През 2024 г. са издадени разпореждания за възстановяване на суми в размер на 10 088,7 хил. лв. Общият установен начет от съставените РАН и издадените разпореждания по чл. 114 от КСО е с 552,6 хил. лв. повече от 2023 г. и е в размер на 12 639,5 хил. лв.

2.3. Последващ контрол

Последващият контрол се извършва по установен график, като се изготвят списъци на осигурени лица по чл. 4, ал. 1 и 3 от КСО с изплатени парични обезщетения от ДОО, по следните критерии:

- изплатени парични обезщетения, за които все още няма данни по чл. 5, ал. 4, т. 1 от КСО и не е попълнена дата на прекратяване на осигуряването преди месеца на правото в удостоверения приложения № 9 и 10 към Наредбата за паричните обезщетения и помощи от държавното обществено осигуряване;
- изплатени парични обезщетения, за които постъпилите данни по чл. 5, ал. 4, т. 1 от КСО се различават от посочените от осигурителя в удостоверения приложения № 9 и 10 към НПОПДОО.

Особено внимание при последващия контрол се обръща на изплатените парични обезщетения на самоосигуряващите се лица. За целта се подготвят и изпращат по график на ТП на НОИ списъци на изплатените парични обезщетения по шестмесечия, изготвени по критерии. Извършените проверки на самоосигуряващите се лица показват, че въпреки големия брой лица, попадащи в списъците за последващ контрол, те своевременно отстраняват допуснатите нередности. Изводът, който се налага е, че подборът на лицата, попадащи в списъците за последващ контрол е правилно извършен и не се допускат щети в големи размери на фондовете на държавното обществено осигуряване.

Големият брой издадени задължителни предписания и изпратени уведомителни писма на осигурители и самоосигуряващи се лица са доказателство, че ТП на НОИ осъществяват не само контролните си функции, но извършват и превантивна дейност с цел предотвратяване на нарушения и недопускането на неправомерни разходи от средствата на държавното обществено осигуряване. Критериите, по които се изготвят списъци за извършване на последващ контрол, се актуализират при промени в осигурителното законодателство, както и по предложения на териториалните поделения.

На тримесечия до ТП на НОИ се изпраща и списък с осигурители с до 35 бр. осигурени лица, при които осигурените лица са с възнаграждение от 1 000 лв. до 3 750 лв. и има лица, които са ползвали продължителна временна неработоспособност (повече от 30 календарни дни без наличие на дни в болничен режим). В списъка са включени само тези осигурители, за които има данни за невнесени осигурителни вноски, като са посочени задълженията им по години. Информацията за невнесените осигурителни вноски следва да послужи за селектиране на осигурители, при които са назначавани лица с цел ползване само на осигурителни права.

Когато в резултат на анализ на наличната информация се установят съмнения за злоупотреби със средствата на ДОО се извършват ревизии или проверки за изясняване на фактите и обстоятелствата.

В случаите, в които се установи, че осигурителят не е осъществявал стопанска дейност и лицата, за които са подадени данни по чл. 5, ал. 4, т. 1 от КСО не са упражнявали трудова

дейност, за която да подлежат на осигуряване, се издават задължителни предписания за заличаване на тези данни.

След заличаване на записите се съставят ревизионни актове за начет или се издават разпореждания по реда на чл. 114 от КСО за възстановяване на неправомерно получените суми. Осигурителите се въвеждат за наблюдение и се уведомяват съответните компетентни органи.

Териториалните поделения на НОИ анализират и актуализират данните за въвежданите под наблюдение осигурители. На всяко тримесечие се изготвят доклади, които включват: причините за въведените за наблюдение нови осигурители, предприетите действия за изясняване на фактите и обстоятелствата, довели до възникване на съмнения за злоупотреби, причините за изключване на вече въведените осигурители за наблюдение и други. Към края на 2024 г. под наблюдение са въведени над 3 232 осигурители.

Последващият контрол се извършва по установен график, като се осъществява по списъци с осигурени лица с изплатени парични обезщетения, за които все още няма подадени данни в Регистъра на осигурените лица и не е попълнена дата на прекратяване на осигуряването преди месеца на правото в удостоверения приложения № 9 и 10 от НПОПДОО и по списъци с лица с обезщетения, за които постъпилите данни в Регистъра на осигурените лица се различават от посочените от осигурителя в удостоверения приложения № 9 и 10 от НПОПДОО. Резултатите от последващия контрол на изплатени парични обезщетения на наети лица, извършен от контролните органи на НОИ през първото полугодие на 2021 г., 2022 г., 2023 г. и 2024 г. са представени в следващата таблица:

Таблица № 6 : Резултати от последващия контрол на изплатени парични обезщетения на наети лица, извършен от контролните органи на НОИ през първото полугодие за периода 2021 – 2024 г.

Период	Проверени лица (бр.)	Ревизионни актове за начет (бр.)	Разпореждания по чл. 114 от КСО (бр.)	Ревизионни записки (бр.)	Издадени задължителни предписания (бр.)	Издадени констативни протоколи (бр.)	Изпратени уведомителни писма (бр.)	Ревизионни документи – ОБЩО (бр.)
01.01 – 30.06.2021 г.	9 980	128	1 648	2	4 581	1 137	1 354	8 850
01.01 – 30.06.2022 г.	13 793	157	2 163	16	5 902	2 296	1 930	12 464
01.01 – 30.06.2023 г.	11 323	117	1 933	5	3 808	2 702	1 371	9 936
01.01 – 30.06.2024 г.	14 990	173	2 555	22	5 063	1 396	1 666	10 875

През първото полугодие на 2024 г. са проверени 14 990 наети лица. Издадени са 5 063 задължителни предписания на осигурителите (при 3 808 бр. за първото полугодие на 2023 г.) за привеждане в съответствие на данните подадени в регистрите на НОИ или за коригиране на подадените данни. Изпратени са 1 666 уведомителни писма до осигурителите (при 1 371 бр. за същия период на 2023 г.) за отстраняване на констатирани несъответствия и са съставени 1 396 констативни протокола за установяване на факти и обстоятелства.

През първото полугодие на 2024 г. броят на съставените ревизионни актове за начет е 173 (при 117 съставени ревизионни актове за първото полугодие на 2023 г.), а издадените разпореждания за събиране на задължения по реда на чл. 114, ал. 3 от КСО са 2 555 бр.

Особено внимание при последващия контрол се обръща и на изплатените парични обезщетения на самоосигуряващи се лица. За целта се изготвят списъци с изплатените обезщетения по шестмесечия на лица, за които все още няма данни в Регистъра на осигурените лица и списъци с изплатени обезщетения, за които постъпилите данни в регистъра се различават от посочените от самоосигуряващите се в удостоверения приложения № 9 и 11 към НПОПДОО.

Таблица № 7 : Резултати от последващия контрол на изплатени парични обезщетения на самоосигуряващи се лица, извършен от контролните органи на НОИ през първото полугодие за периода 2021 – 2024 г.

Период	Проверени лица (бр.)	Разпореждания по чл. 114 от КСО (бр.)	Размер на сумите за възстановяване (хил. лв.)	Издадени задължителни предписания (бр.)	Издадени констативни протоколи (бр.)	Изпратени уведомителни писма (бр.)	Ревизионни документи – ОБЩО (бр.)
01.01 – 30.06.2021 г.	666	50	23,9	129	53	155	387
01.01 – 30.06.2022 г.	1 619	54	16,54	256	104	352	766
01.01 – 30.06.2023 г.	562	35	22,97	71	34	114	254
01.01 – 30.06.2024 г.	459	36	20,33	130	35	104	305

За изплатените парични обезщетения през първото полугодие на 2024 г. са проверени 459 самоосигуряващи се лица. Съставени са 35 констативни протокола, издадени са 130 задължителни предписания и са изпратени 104 уведомителни писма. Броят на издадените ревизионни документи е увеличен спрямо 2023 г. За същия период на 2023 г. са съставени 34 констативни протокола, издадени са 71 задължителни предписания и са изпратени 114 уведомителни писма.

Извършените проверки на самоосигуряващите се лица показват, че въпреки големия брой лица, попадащи в списъците за последващ контрол, те своевременно отстраняват допуснатите нередности. От този факт следва, че подборът на лицата, попадащи в списъците за последващ контрол е правилно извършен и не се допускат щети на фондовете на държавното обществено осигуряване в големи размери.

Същественият брой на издадените задължителни предписания и изпратени уведомителни писма на осигурители и самоосигуряващи се лица е доказателство, че ТП на НОИ осъществяват не само контролните си функции, но извършват и превантивна дейност с цел предотвратяване на нарушения и недопускане на неправомерни разходи от средствата на държавното обществено осигуряване. За да бъде ефективен последващия контрол на изплатени парични обезщетения на самоосигуряващи се лица, извършен от контролните органи на НОИ, критериите, по които се изготвят списъците за извършването му, се актуализират при промени в осигурителното законодателство, както и по предложения на териториалните поделения.

3. Медицинска експертиза на работоспособността

Медицинската експертиза включва: експертиза на временната неработоспособност; експертиза на трайно намалената работоспособност на лица в трудоспособна възраст, както и на лица, придобили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68 от КСО, които упражняват трудова дейност и не са им определени вид и степен на увреждане; експертиза на вида и степента на увреждане на деца до 16-годишна възраст и на лица, придобили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68 от КСО; потвърждаване или отхвърляне на професионалния характер на заболяванията. Контрол върху дейността на органите на медицинската експертиза се осъществява чрез лекарите, експерти по експертиза на временната неработоспособност/инспекторите по осигуряването и чрез медицинските комисии.

През 2024 г. във връзка с медицинската експертиза на работоспособността са изпълнени следните дейности:

- Изготвени и изпратени са предложения за промяна на Наредбата за медицинската експертиза, с цел осигуряване на навременна и комплексна грижа за хората с увреждания и с редки болести;
- Анализирани са проблеми с постановените експертни решения за трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане от териториалните експертни лекарски комисии

(ТЕЛК) в страната и е изпратено писмо до Министерство на здравеопазването за предприемане на действия по компетентност;

➤ Изготвени са указания до териториалните поделения на Националния осигурителен институт (ТП на НОИ) относно:

- публикувани изменения и допълнения на Правилника за устройството и организацията на работа на органите на медицинската експертиза и на регионалните картотеки на медицинските експертизи;
- съставянето на експертните решения на ТЕЛК и на Националната експертна лекарска комисия (НЕЛК) като електронен документ по реда на Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги;
- организацията за получаване и връщане на медицинските експертни досиета между регионалните картотеки на медицинските експертизи към регионалните здравни инспекции (РЗИ) и териториалните поделения на Националния осигурителен институт;
- настъпила промяна в дължината на номера на удостоверенията за регистрация по чл. 40 от Закона за лечебните заведения;
- неподадени и/или неприети данни от издадени болнични листове в Електронния регистър на болничните листове и решенията по обжалването им.

➤ Изготвени са становища по повод на:

- Проект на Правилник за организацията на дейността на регионалния съвет за контрол върху актовете, издадени от органите за експертиза на временната неработоспособност;
- Проект на Наредба за задължителните предварителни и периодични медицински прегледи на работниците.

➤ С цел подобряване на контрола по болничните листове е направено предложение за въвеждане нова проверка на постъпилите данни от издадени болнични листове в Модул-2 на Интегрираната система за електронен обмен на документи и данни, както и за промени във връзка с въведения в експлоатация „Единен електронен регистър на лечебните заведения за извънболнична помощ и хосписите“ и въвеждане на нови регистрационни номера на лечебните заведения;

➤ Направен е анализ на проблемите във връзка с обмена на данни от постановените експертни решения за трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане, възникнали след въвеждане на случайния принцип на разпределение на заявленията-декларации за освидетелстване/преосвидетелстване за разглеждане от ТЕЛК чрез Информационната система за контрол на медицинската експертиза (ИСКМЕ) на НЕЛК и са проведени срещи за уточняване на необходимите стъпки и предприемане на конкретните действия за тяхното разрешаване;

➤ Събрана и анализирана е информация за проблеми при работата с ИСКМЕ и надграждането ѝ по отношение на временната неработоспособност;

➤ Обобщена и анализирана е ежемесечната информация за разпределението на обжалваните експертни решения на ТЕЛК пред НЕЛК и постановените от НЕЛК експертни решения, разпределени по процент трайно намалена работоспособност, както и за резултатите от контролната дейност на лекарите, експерти по експертиза на временната неработоспособност към ТП през 2024 г.;

➤ Оказана е методическа помощ на лечебните заведения и на ТП по отношение на експертизата на временната неработоспособност.

3.1. Експертиза на временната неработоспособност

Експертизата на временната неработоспособност се извършва от лекуващия лекар/ лекар по дентална медицина, от лекарските консултативни комисии (ЛКК), от териториалните експертни лекарски комисии (ТЕЛК) и от Националната експертна лекарска комисия (НЕЛК).

Лекарите, експерти по експертиза на временната неработоспособност в ТП на НОИ, извършват проверки на дейността на органите на медицинската експертиза на временната неработоспособност във връзка със събиране, установяване и изясняване на факти и обстоятелства, свързани със: спазване на правомощията на органите на медицинската експертиза по издаване на болнични листове; организацията на работа на органите на медицинската експертиза и лечебните заведения във връзка с издаването на болнични листове и решения по обжалването им; подаване в Електронния регистър на болничните листове и решенията по обжалването им (ЕРБЛРО) и съхраняване на данните от болничните листове и от решенията на ЛКК по повод обжалвани болнични листове; спазване на изискванията и реда при издаване на болнични листове и решения по обжалването им от органите на медицинската експертиза; промяна на данните по чл. 10 от Наредбата за реда за представяне в НОИ на данните от издадените болнични листове и решенията по обжалването им, както и по правомерността на издаване на болнични листове и необходимостта от предприемане на действия по чл. 112, ал. 1 и 2 от Закона за здравето. При извършване на проверките контролните органи имат право да изискват от органите на медицинската експертиза и лечебните заведения да предоставят документи във връзка с издадени от тях болнични листове и решения по обжалването им и подадени данни в регистъра.

Лекарите, експерти по експертиза на временната неработоспособност през 2024 г. са извършили 557 проверки на лечебни заведения, с 28 бр. повече спрямо 2023 г., като се запазва тенденцията от 2022 г. за увеличаването им. През 2024 г. са издали 204 задължителни предписания и са съставили 101 актове за административни нарушения. Неспазването на срока за представянето на данните от издадените/анулираните болнични листове и издадените решения на ЛКК по повод на обжалвани болнични листове в ЕРБЛРО е най-често установяваното административно нарушение извършено от лечебните заведения през 2024 г.

Резултатите от контролната дейност и динамиката на приетите, обжалваните, частично потвърдените и отменените болнични листове, както и на дела на частично потвърдените и отменените спрямо обжалваните болнични листове през периода 2021 – 2024 г. са представени в следващата таблица:

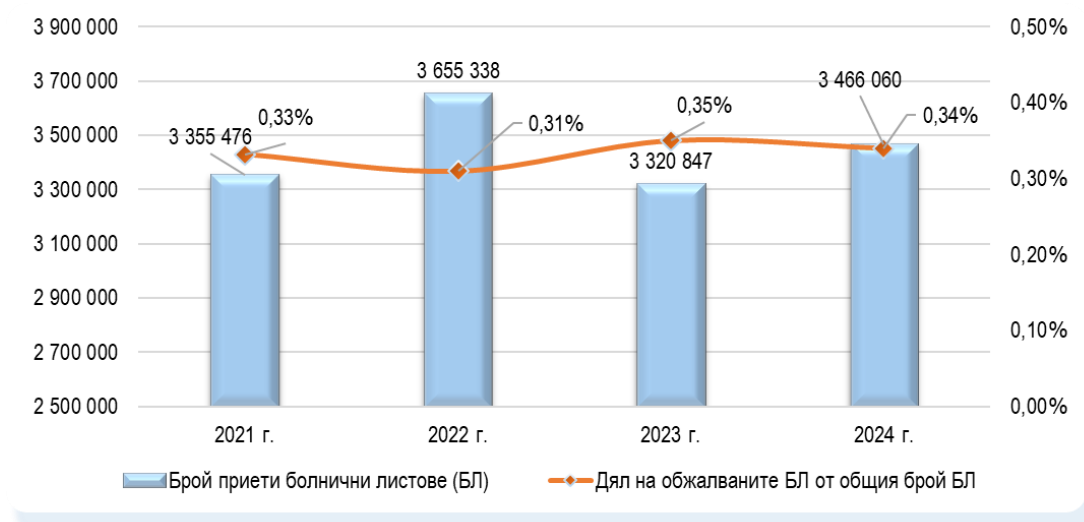
Таблица № 8 : Резултати от контролната дейност по експертизата на временната неработоспособност през периода 2021 – 2024 г.

Година	Приети болнични листове (бр.)	Обжалвани болнични листове (бр.)	Получен резултат по обжалвани болнични листове (бр.)	Частично потвърдени болнични листове (бр.)	Дял на частично потвърдените от обжалваните болнични листове (%)	Отменени болнични листове (бр.)	Дял на отменените от обжалваните болнични листове (%)
2021	3 355 476	11 148	9 649	103	1,1	3 653	37,9
2022	3 655 338	11 174	8 980	170	1,9	3 579	39,9
2023	3 320 847	11 619	10 038	185	1,8	3 853	38,4
2024	3 466 060	11 812	10 339	157	1,5	3 884	37,6

От данните за осъществената контролна дейност по експертизата на временната неработоспособност през периода 2021 – 2024 г. се установяват следните тенденции:

- След отчетеното намаляване на броя на приетите болнични листове през 2023 г., през 2024 г. отново се регистрира увеличаване със 145 213 бр. (4,4%) спрямо предходната година;
- Броят на обжалваните болнични листове през 2024 г. нараства със 193 бр. (1,7%) спрямо 2023 г., с което се запазва тенденцията за нарастване броя на обжалваните болнични листове от предходните две години;
- През 2024 г. делът на частично потвърдените болнични листове от обжалваните намалява с 0,3 пр. п. в сравнение с 2023 г.;
- Делът на отменените болнични листове от обжалваните през 2024 г. намалява с 0,8 пр. п. в сравнение с 2023 г.

През 2024 г. се отчита намаляване с 0,01 пр. п. на дела на обжалваните болнични листове от приетите в ЕРБЛРО спрямо 2023 г.

Фигура № 3 : Динамика в броя на приетите болнични листове и дела на обжалваните болнични листове за периода 2021 – 2024 г.

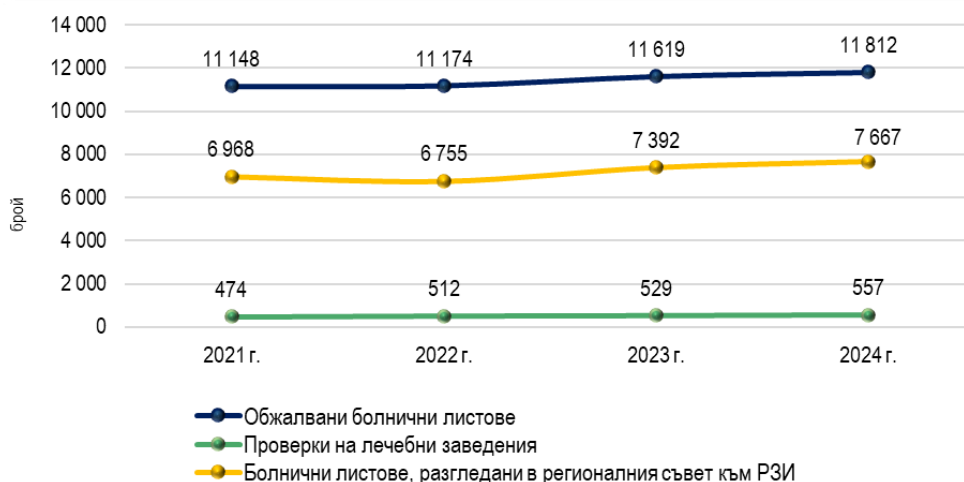
Резултатите по предприетите действия от лекарите, експерти по експертиза на временната неработоспособност към ТП на НОИ (по реда на чл. 112 от Закона за здравето), за периода 2021 – 2024 г., са отразени в следващата таблица:

Таблица № 9 : Резултати от обжалваните болнични листове през периода 2021 – 2024 г.

Година	Общ брой решения	Болнични листове издадени от:			Общо за дни	Отменени болнични листове (бр.)	Отменени от:			Отменени дни
		Лекар (бр.)	ЛКК (бр.)	ЛКК по ЕР на ТЕЛК (бр.)			ЛКК (бр.)	ТЕЛК (бр.)	НЕЛК (бр.)	
2021	9 649	2 055	7 523	71	198 801	3 653	917	2 646	90	71 881
2022	8 980	1 818	7 093	69	189 718	3 579	872	2 645	62	71 469
2023	10 038	1 887	8 006	145	213 081	3 853	850	2 892	111	78 493
2024	10 339	2 207	8 010	122	215 665	3 884	945	2 825	114	78 841

През 2024 г. постановените решения по обжалвани болнични листове са с 301 повече спрямо 2023 г. Органите на медицинската експертиза (ЛКК, ТЕЛК или НЕЛК) са отменили 3 884 болнични листове (37,6% от обжалваните) за 81 166 дни.

От отменените болнични листове през 2024 г. 24,3% са отменени от ЛКК, 72,7% от ТЕЛК, а 2,9% от НЕЛК. Резултатите показват запазване на тенденцията за обжалване на по-голям брой болнични листове, издадени от ЛКК и съответно по-голям брой отменени болнични листове от ТЕЛК.

Фигура № 4 : Контролна дейност по експертизата на временната неработоспособност за периода 2021 – 2024 г.

През 2024 г. лекарите, експерти по експертиза на временната неработоспособност са участвали при разглеждане на 7 667 бр. болнични листове от регионалните съвети за контрол върху актовете, издадени от органите за експертиза на временната неработоспособност към регионалните здравни инспекции (РЗИ), по реда на чл. 111 от Закона за здравето, което е с 275 повече спрямо 2023 г.

Най-много предприети действия за обжалване на болнични листове за периода 2021 – 2024 г. са извършени от лекарите, експерти по експертиза на временната неработоспособност към ТП на НОИ: София-град; Пловдив; Кюстендил; Бургас; Перник и София-област.

3.2. Експертиза на трайно намалената работоспособност/вид и степен на увреждане

Към ТП на НОИ са изградени медицински комисии (МК) за преценка основателността на определения от ТЕЛК/НЕЛК: степен на трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане; причинна връзка; дата на инвалидизиране; срок на инвалидността и необходимост от чужда помощ на освидетелствани лица.

Контролът, осъществяван от МК, обхваща всички експертни решения (ЕР) на ТЕЛК с определена 50 и над 50 на сто трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане. МК вземат решения и по ЕР на НЕЛК, но те са незначителна част от общия брой и не оказват съществено влияние на общите резултати.

Таблица № 10 : Контролна дейност на медицинските комисии за периода 2021 – 2024 г.

Година	Решения на МК (бр.)	Обжалвани пред НЕЛК/ Административен съд София-град (бр.)	Дял на обжалваните ЕР от решенията на МК
2021	143 903	1 958	1,36%
2022	150 241	1 877	1,25%
2023	186 464	3 014	1,62%
2024	203 589	3 400	1,67%

В таблица № 10 са представени данните за контролната дейност по експертизата на трайно намалената работоспособност/вида и степента на увреждане, осъществен от МК за периода 2021 – 2024 г., като от тях е видно следното:

- Броят на постановените решения на МК през 2024 г. се увеличава със 17 125 (с 9,2%) спрямо броя им през 2023 г.;
- При броя на обжалваните ЕР на ТЕЛК/НЕЛК от МК през 2024 г. се отчита ръст спрямо 2023 г. с 386 бр. или с 12,8%;
- Показателят „Дял на обжалваните ЕР от решенията на МК“ пред НЕЛК/ Административен съд през разглеждания четиригодишен период е с относително близки стойности, които показват, че между 1,25 и 1,67 на сто от всички решения на МК се обжалват от НОИ.

Таблица № 11 : Резултати от обжалвани експертни решения през 2024 г.

Решение на ТЕЛК/НЕЛК				Решение на НЕЛК/АССГ						
50-70,99%	71-90%	над 90% без ЧП	над 90% с ЧП	Работоспособни	под 50%	50-70,99%	71-90%	над 90% без ЧП	над 90% с ЧП	Отменени и върнати
280	210	95	36	9	99	270	157	64	22	1 154

Данните в таблица № 11 се отнасят до броя постъпили в ТП през 2024 г., решения на НЕЛК/АССГ, постановени по повод предходно обжалвани от МК експертни решения на ТЕЛК/НЕЛК. Въз основа на резултатите от обжалваните експертни решения се отчита завишен контрол при всички групи, като в процентно съотношение той е между 10 и 15 на сто. За 2024 г. са постановени 9 решения за работоспособни лица. За подобрения контрол говори и значителният брой на отменените и върнати експертни решения от НЕЛК към ТЕЛК за ново освидетелстване – 1 154 бр. Нараства броят на МК към ТП на НОИ, които разглеждат повече ЕР на ТЕЛК спрямо предходната година – София-град, Пловдив, Варна, Плевен, Стара Загора, Бургас, Благоевград, Пазарджик, Враца, Велико Търново. По предприети действия за обжалване на ЕР на ТЕЛК/НЕЛК, най-голям е броят за ТП на НОИ: Бургас, Видин, Велико Търново, Благоевград, Пловдив, Плевен, Велико Търново, Перник, Стара Загора.

4. Профилактика и рехабилитация

Ежегодно със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване се определят средства, които да се разходват за дейността по условия и ред, регламентирани в Наредба № 1 от 2007 г. за ползване и изплащане на паричните помощи за профилактика и рехабилитация.

През 2024 г. по-важните дейности, свързани с разходването на паричните помощи за профилактика и рехабилитация, са следните:

➤ Изготвен е анализ за изпълнението на дейността по профилактика и рехабилитация през 2023 г.;

- Оказана е методическа помощ на кандидатите за изпълнители на дейността по профилактика и рехабилитация при подготовката и подаването на предложенията за участие в процедурата за избор на изпълнители за 2024 г.;
- Проведена е процедура за избор на изпълнители на дейността и е водена кореспонденция за събиране на информацията, необходима за подготовка на договорите с юридическите лица за провеждане на дейността през годината;
- Създадена е организация за стартиране на дейността в ТП на НОИ, свързана с издаване на удостоверения за ползване на паричните помощи за профилактика и рехабилитация;
- Изготвени са материали за провеждане на дейността по профилактика и рехабилитация през 2024 г. и са публикувани на сайта на НОИ;
- Водена е кореспонденция с изпълнителите на дейността относно предоставяне и получаване на информация чрез ССЕВ;
- Водена е кореспонденция със заинтересуваните лица и потребителите на дейността относно правата и правилата за ползване на паричните помощи за профилактика и рехабилитация;
- Изготвено е задание за адаптиране на информационните системи, свързани с изплащане на паричните помощи за профилактика и рехабилитация във връзка със Закона за въвеждането на еврото в Република България;
- Обобщени са данните от извършената контролно-ревизионна дейност от териториалните подразделения през 2024 г.;
- Изготвени са документите по чл. 18, ал. 2 от Наредба № 1 от 13 февруари 2007 г. за ползване и изплащане на паричните помощи за профилактика и рехабилитация за провеждане на процедурата за избор на изпълнители за 2025 г.

През 2024 г. са сключени договори с 21 юридически лица за общо 50 изпълнители на дейността по профилактика и рехабилитация. Изпълнителите, които извършват дейността по профилактика и рехабилитация, са разположени на територията на 15 области – София-град, София-област, Пловдив, Варна, Бургас, Габрово, Монтана, Пазарджик, Стара Загора, Добрич, Благоевград, Кюстендил, Велико Търново, Хасково и Смолян. Разпределението по брой изпълнители и съответно с най-висок относителен дял са областите Бургас с 9 изпълнители (18,0% от общия брой), Пловдив със 7 изпълнители (14,0% от общия брой), София-град и Пазарджик с по 5 изпълнители (с по 10,0% от общия брой), София-област, Смолян, Стара Загора и Монтана с по 3 изпълнители (с по 6,0% от общия брой).

Информация за броя на сключените договори и изпълнителите на дейността за периода 2021 – 2024 г. е отразена в следващата таблица:

Таблица № 12 : Сключени договори и изпълнители на дейността за периода 2021 – 2024 г.

Година	Сключени договори	Изпълнители на дейността
	(бр.)	(бр.)
2021	22	52
2022	22	52
2023	23	52
2024	21	50

Отчитането на резултатите от дейността по показателите „брой издадени удостоверения“, „издадени удостоверения, разпределени по групи заболявания“, „изплатени протоколи (брой и стойност)“, „неизплатени удостоверения (брой)“, „изразходвани средства (общо и по фондове) за диагностични и терапевтични процедури“ и „нощувки и частична парична помощ за хранене“ се извършва по електронен път. С програмата се отчитат и издадени удостоверения, разпределени по групи заболявания, както и по пол, възраст и изход

от лечението, като информацията се предоставя по избрани показатели за всеки желан период от провеждането на дейността.

Удостоверения за парични помощи за профилактика и рехабилитация са издавани след извършена съпоставка на данните от служебните бележки, удостоверяващи осигурителните права на лицата, с данните, отразени в регистрите на НОИ, проверка за наличие на съответствие между диагнозите, отразени в медицинските направления и профилните възможности и противопоказанията за извършване на профилактика и рехабилитация при изпълнителите на дейността.

Издадените удостоверения за ползване на паричната помощ за профилактика и рехабилитация през последните четири години, както и териториалните поделения с най-много издадени удостоверения са представени в таблицата:

Таблица № 13 : Териториални поделения на НОИ, издали най-голям брой удостоверения в периода 2021 – 2024 г.

ТП на НОИ	2021 г.		2022 г.		2023 г.		2024 г.	
	Брой	Дял от общия брой	Брой	Дял от общия брой	Брой	Дял от общия брой	Брой	Дял от общия брой
София-град	5 097	13,6%	5 645	13,5%	5 614	13,1%	5 495	13,1%
Пловдив	4 110	11,0%	4 591	10,9%	4 550	10,6%	4 421	10,6%
Стара Загора	2 767	7,4%	2 844	6,8%	3 012	7,0%	2 754	6,6%
Варна	2 216	5,9%	2 601	6,2%	2 752	6,4%	2 803	6,7%
Бургас	1 806	4,8%	1 986	4,7%	2 147	5,0%	2 091	5,0%
Благоевград	1 862	5,0%	1 814	4,3%	1 777	4,2%	1 602	3,8%
Общ брой издадени удостоверения	37 425	–	41 970	–	42 806	–	41 867	–

Контролът по издаване на удостоверения за ползване на парична помощ за профилактика и рехабилитация и по изразходваните средства на държавното обществено осигуряване се осъществява от ТП на НОИ, на територията на което се намират изпълнителите на дейността. Условието, редът и сроковете на извършване на контрола в ТП на НОИ и при изпълнителя на дейността са уредени с Инstrukция № 1 от 03.04.2015 г. за реда и начина за осъществяване на контролно-ревизионна дейност от контролните органи на НОИ.

За периода от 1 септември до 31 декември 2024 г. контролът е извършен през м. януари 2025 г. Резултатите от извършената контролна дейност за периода 2021 – 2024 г. са представени в следващата таблица:

Таблица № 14 : Резултати от извършената контролна дейност в периода 2021 – 2024 г.

Година	Извършени проверки (бр.)	Съставени ревизионни актове за начет (бр.)	Начети на обща стойност (лв.)
2021	153	30	2 736,99
2022	156	34	2 137,80
2023	156	35	4 758,37
2024	152	31	3 531,08

Осъществяван е текущ и периодичен контрол върху направените разходи за профилактика и рехабилитация и сроковете на изпълнение на договорите, с оглед определяне на датата за прекратяване на издаването на удостоверения за ползване на парична помощ и

крайна дата за подаване на данни от издадени протоколи. Изготвени са уведомителни писма до изпълнителите на дейността и до ТП за приключване на дейността по профилактика и рехабилитация, поради изтичане срока на договорите за профилактика и рехабилитация за годината.

5. Трудови злополуки и професионални болести

През 2024 г. във връзка с трудовите злополуки и професионалните болести са изпълнени следните дейности:

- Съставена е окончателна статистическа информация – данни и метаданни за трудовите злополуки и професионалните болести, регистрирани през 2022 г., която е предоставена по електронен път на Евростат;
- Обработени са статистически данни за трудовите злополуки за периода 2018 – 2022 г., които чрез НСИ са предоставени на Международната организация на труда;
- Изпълнени са задачите от Националната статистическа програма (НСП) 2024 г. от компетентността на НОИ и са направени предложения за включване на статистически дейности „Трудови злополуки“ и „Професионални болести“ в проекта на НСП 2025 г.;
- Подготвени са предложения за включване в Националната програма за безопасност и здраве при работа 2025 – 2027 г. и са определени дейностите за изпълнение през 2025 г., които са от компетентността на НОИ;
- Съставен и изпратен е на НСИ доклад за предприетите действия от НОИ за подобряване на Националната статистическа система на Република България в отговор на препоръките от Партньорска проверка 2022 г.;
- Обработена и публикувана е на интернет страницата на НОИ статистическа информация за трудовите злополуки, регистрирани през 2022 г.;
- Публикувана е статистическа информация за трудовите злополуки във формат *xlsx* за 2022 г. в българската и английската версия на сайта на НОИ, в изпълнение на препоръка на проверяващия екип от партньорската проверка на националната статистическа система в рамките на третия кръг партньорски проверки на Европейската статистическа система;
- Съставена и публикувана е електронна книга „Статистически годишник „Трудови злополуки“ – 2022 г.“ във формат *.pdf* и *.xlsx* – на български и английски език;
- Обработена е статистическата информация за новите случаи на признати професионални болести през 2022 г. и статистическата информация за признатите след 2001 г. професионални болести, които са довели до смърт на заболялото лице през 2022 г. Публикувани са на интернет страницата на НОИ;
- Обработена е информация за определяне на коефициента на трудов травматизъм за прилагане през 2025 г., съгласно наредбата за задължителното застраховане на работниците и служителите за риска „трудова злополука“. Информацията е предоставена на МТСП.

5.1. Трудови злополуки

Във връзка с дейностите по установяване, разследване и регистриране на трудовите злополуки през 2024 г. е обработена на национално равнище оперативната информация за регистрираните трудови злополуки, която е предоставена на Министерство на труда и социалната политика, ИА „Главна инспекция по труда“ и други заинтересовани органи и организации.

За периода януари – декември 2024 г. в ТП на НОИ са обработени 3 108¹ декларирани трудови злополуки. Открити и окомплектовани са 2 823 досиета за признати трудови злополуки. Злополуките, които не са признати за трудови са 143. По преценка на

¹ Не са включени декларираните злополуки от дейностите отбрана, обществен ред и сигурност и пожарна безопасност и защита при бедствия.

длъжностните лица от ТП на НОИ е извършено разследване на 370 злополуки. Извършено е задължително разследване на 64 случая на смъртни трудови злополуки. Останалите 306 случая, за които е извършено разследване са на злополуки с вероятна инвалидност или на злополуки с по-леки последствия, при които е било необходимо допълнително уточняване на осигурителния статус на пострадалите лица, данните подадени с декларацията за трудова злополука или причините и обстоятелствата, при които са станали. Резултатите от разследванията са оформени в протоколи.

Таблица № 15 : Съставени протоколи за разследвани трудови злополуки през 2024 г. по ТП на НОИ

ТП на НОИ	Протоколи (бр.)	ТП на НОИ	Протоколи (бр.)
Благоевград	20	Пловдив	44
Бургас	9	Разград	1
Варна	20	Русе	12
Велико Търново	12	Силистра	1
Видин	1	Сливен	20
Враца	4	Смолян	15
Габрово	11	София-град	80
Кърджали	6	София-област	16
Кюстендил	9	Стара Загора	13
Ловеч	2	Добрич	7
Монтана	5	Търговище	2
Пазарджик	9	Хасково	11
Перник	18	Шумен	8
Плевен	10	Ямбол	4

Най-голям брой подадени декларации за трудови злополуки са в следните ТП на НОИ: София-град – декларирани 1 181 и признати за трудови злополуки 1 093; Пловдив – декларирани 333 и признати 304, Варна – декларирани 224 и признати 197, София-област – декларирани 143 и признати 132, Русе – декларирани 121 и признати 105, и Стара Загора – декларирани 114 и признати 104. Всички издадени протоколи и разпореждания от ТП на НОИ са изпратени по електронен път в отдел ЕРТЗ, с цел осъществяване на контрол по качеството и осигуряване на методическа помощ. Разпределението на подадените декларации през 2024 г. по ТП на НОИ е показано в следващата таблица:

Таблица № 16 : Разпределение на подадените декларации за трудови злополуки през 2024 г. по ТП на НОИ

ТП на НОИ	Подадени декларации за трудови злополуки (бр.)	Дял на подадените декларации	Признати трудови злополуки (бр.)	ТП на НОИ	Подадени декларации за трудови злополуки (бр.)	Дял на подадените декларации	Признати трудови злополуки (бр.)
Благоевград	74	2,4%	61	Разград	24	0,8%	23
Бургас	107	3,4%	98	Русе	121	3,9%	105
Варна	224	7,2%	197	Силистра	15	0,5%	14
Велико Търново	101	3,2%	96	Сливен	46	1,5%	41
Видин	13	0,4%	9	Смолян	80	2,6%	77
Враца	31	1,0%	29	София-град	1 181	38,0%	1 093
Габрово	44	1,4%	40	София-област	143	4,6%	132
Кърджали	30	1,0%	26	Стара Загора	114	3,7%	104
Кюстендил	28	0,9%	22	Добрич	46	1,5%	46

Ловеч	29	0,9%	27	Търговище	19	0,6%	18
Монтана	23	0,7%	17	Хасково	43	1,4%	35
Пазарджик	38	1,2%	28	Шумен	65	2,1%	60
Перник	46	1,5%	40	Ямбол	19	0,6%	17
Плевен	71	2,3%	64	ОБЩО	3 108	100,0%	2 823
Пловдив	333	10,7%	304				

Съгласно оперативните данни за периода 2021 – 2024 г. са регистрирани 11 471 злополуки, от които 1 485 са разследвани от ТП на НОИ.

Сравнителният анализ на годишните оперативни данни за разглеждания период показва тенденция на намаляване на разследваните злополуки. През 2024 г. са декларирани 136 злополуки повече спрямо 2023 г. и са разследвани 15 случая по-малко.

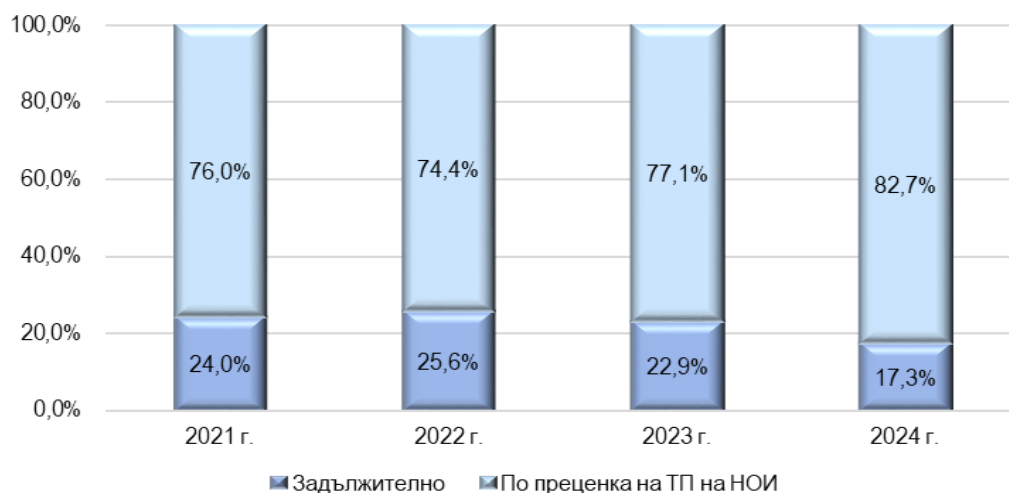
Годишното разпределение на регистрираните и разследваните злополуки е представено на следващата фигура:

Фигура № 5 : Регистрирани и разследвани случаи на злополуки за периода 2021 – 2024 г. (бр.)

Задължително разследване от териториалните поделения на НОИ, съвместно с Дирекциите „Инспекция по труда“, комитетите и групите по условия на труд и други компетентни органи в зависимост от случая, е проведено на смъртните злополуки, злополуки с повече от трима пострадали и злополуки, за които има основание да се предполага, че ще доведат до трайна неработоспособност.

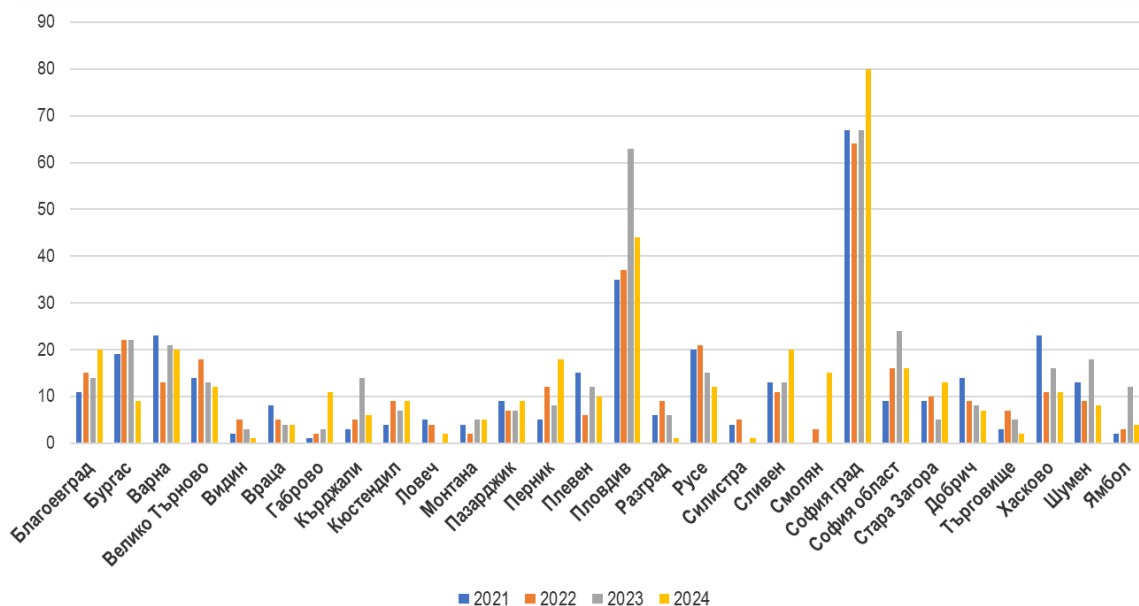
Териториалните поделения по своя преценка са разследвали и други злополуки освен посочените, съотношението между които е представено на следващата фигура:

Фигура № 6 : Съотношение между основанията за разследване на злополуките за периода 2021 – 2024 г.

Най-много разследвани злополуки за периода 2021 – 2024 г. са извършени от ТП на НОИ: София-град – 278; Пловдив – 179; Варна – 77; Бургас – 72, Русе – 68, София-област – 65.

През 2024 г. е по-голям броят на разследваните злополуки спрямо 2023 г. от ТП на НОИ: Смолян, София-град, Перник, Стара Загора, Габрово, Сливен, Благоевград, Ловеч, Кюстендил, Пазарджик и Силистра. Разпределението на разследваните злополуки е представено на фигура № 7.

Фигура № 7 : Разпределение на разследваните злополуки от ТП на НОИ по години

В таблица № 17 са представени данните от годишната оперативна информация за трудовите злополуки за периода 2021 – 2024 г.:

Таблица № 17 : Оперативна информация за трудовите злополуки за периода 2021 – 2024 г. (бр.)

ГОДИНА	Трудови злополуки			ТЗ, станали с жени			В т.ч. ТЗ, предизвикали						Загубени календарни дни				Общ брой подадени декларации			Злополуки неприети за трудови	Декларирани злополуки в процес на разследване
							ИНВАЛИДНОСТ			СМЪРТ											
	общо	по чл. 55, ал. 1 от КСО	по чл. 55, ал. 2 от КСО	общо	по чл. 55, ал. 1 от КСО	по чл. 55, ал. 2 от КСО	общо	по чл. 55, ал. 1 от КСО	станали с жени общо	общо	по чл. 55, ал. 1 от КСО	станали с жени общо	общо	от ТЗ, станали с тях жени	от ТЗ по чл.55, ал.1 от КСО	от ТЗ по чл.55, ал.1 от КСО, станали с жени	общо	по чл. 55, ал. 1 от КСО	по чл. 55, ал. 2 от КСО		
2021	2 392	2 020	372	867	622	245	14	11	2	68	56	4	173 947	60 399	145 991	42 984	2 588	2 020	372	120	76
2022	2 582	2 141	441	1 017	727	290	3	3	1	84	69	10	173 731	67 959	141 908	46 617	2 803	2 141	441	136	85
2023	2 709	2 287	422	874	632	242	1	1	0	87	71	6	168 597	56 003	140 317	38 717	2 972	2 288	422	94	168
2024	2 823	2 376	447	850	629	221	0	0	0	64	53	4	164 478	49 316	137 063	34 194	3 108	2 376	447	143	142

Публикувана е информация за тримесечие, полугодие, деветмесечие на 2024 г., съдържаща разпределение на трудовите злополуки по икономически дейности, вид, последици, пол, общо за страната и по териториални поделения.

Събрана и обработена е информацията за трудовите злополуки, декларирани през 2023 г. През м. януари 2024 г. е публикувана и годишната [оперативна информация за 2023 г.](#) на сайта на НОИ и в Бюлетин № 1/2024 г. на НОИ.

Статистическата информация за трудовите злополуки, декларирани през 2022 г., е обработена и данните са предоставени на МТСП, НСИ, ИА ГИТ и Евростат. За изчисляване на показателите за отчитане на трудовите злополуки са използвани данни на НОИ за средносписъчен брой на осигурените за трудова злополука и професионална болест лица и отработените човекочасове както по икономически дейности, така и по териториални поделения. Обобщената статистическа информация за трудовите злополуки, декларирани през 2022 г., е разработена като електронна книга на български и английски език и публикувана на интернет страницата на института.

На базата на окончателната статистическа информация за трудовите злополуки за 2020 – 2022 г. са изчислени:

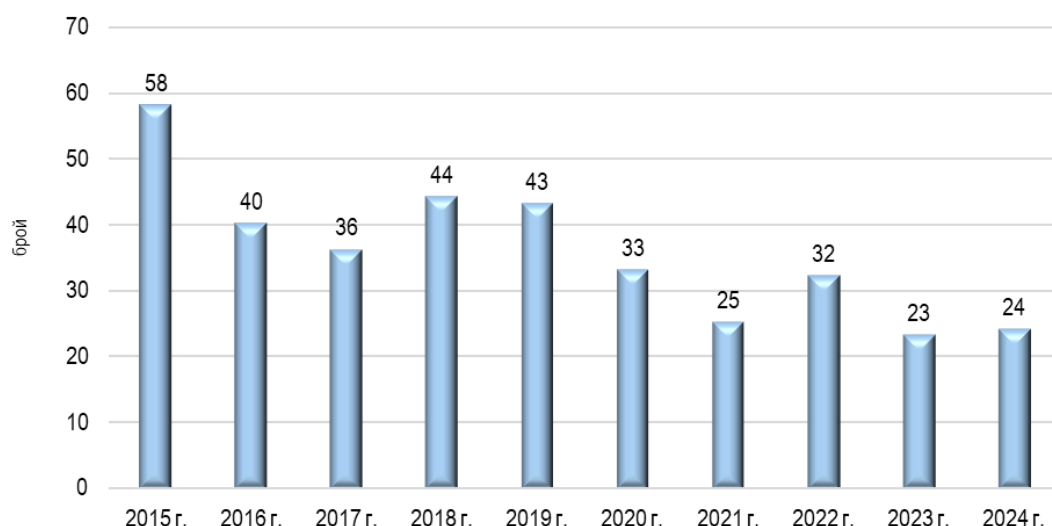
- коефициентът на честота и коефициентът на тежест на трудовите злополуки, които се включват при диференциране на размера на осигурителните вноски по групи икономически дейности в зависимост от степента на риска;
- коефициентът на трудов травматизъм за прилагане през 2025 г., съгласно Наредба за задължително застраховане на работниците и служителите за риска „трудова злополука“.

Данните за икономическите дейности с коефициент на трудов травматизъм, равен или по-висок от средния за страната, са предоставени на министъра на труда и социалната политика.

Осъществяван е методически контрол на съставените през 2024 г. протоколи и е оказвана експертна помощ при разследване на трудовите злополуки и проучване на професионалните болести.

5.2. Професионални болести

Във връзка с дейностите, свързани със съобщаване, регистриране, потвърждаване, обжалване и отчитане на професионалните болести през 2024 г. в териториалните поделения на НОИ са получени общо 32 бързи известия за съмнение за професионална болест. Открити са 29 досиета за професионални болести, а при 3 случая производството е прекратено поради неспазване на условията за съобщаване. Запазва се тенденцията за намаляване на случаите със съмнение за професионална болест, като заболялите със съмнение за професионален характер на заболяванията през 2024 г. са 24 лица.

Фигура № 8 : Брой лица със съмнение за професионална болест за периода 2015 – 2024 г.

Териториалните поделения на НОИ, в които са открити досиета по получени бързи известия през 2024 г. са: Пловдив – 7, Перник – 6, София-град – 6, Велико Търново – 2, Сливен – 2, Кюстендил – 1, Ловеч – 1, Монтана – 1, Разград – 1, Русе – 1, Хасково – 1.

Отказ за разглеждане на бързи известия и прекратяване на производството са извършени от ТП на НОИ в София-град – 2 и Пловдив – 1. В 17 ТП не са получени бързи известия за съмнение за професионална болест.

Структурата на професионалната патология през 2024 г. показва, че най-много бързи известия са изпратени за:

- неврологични и мускулно-скелетни заболявания – 14 случая, като тези от физическо натоварване са 11, а тези, свързани с въздействие на вибрации – 3;
- респираторни заболявания – 7 случая, от тях смесена пневмокониоза – 3, силикоза – 2, алуминоза – 1 и хроничен бронхит – 1;
- заболявания на сензорните органи – 6 случая на загуба на слуха от шумово въздействие;
- злокачествени заболявания – 2 случая, 1 случай на рак на белия дроб и 1 случай на левкемия.

През 2024 г. от териториалните поделения на НОИ са изготвени общо 26 протокола за извършено проучване на случаи със съмнение за професионална болест. От тях 25 са по бързи известия, получени през 2024 г. и един по бързо известие, получено през предходната 2023 г. Изготвените протоколи по ТП на НОИ са както следва: София-град – 5, Пловдив – 5, Перник – 4, Велико Търново – 2, Враца – 2, Варна, Кюстендил, Монтана, Ловеч, Разград, Русе, Стара Загора и Хасково по един.

III. ЕВРОПЕЙСКИ РЕГЛАМЕНТИ И МЕЖДУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

Националният осигурителен институт е компетентната българска институция и служба за връзка по прилагане разпоредбите на Регламент (ЕО) № 883/2004, Регламент (ЕО) № 987/2009, Регламент (ЕИО) № 1408/71, Регламент (ЕИО) № 574/72 и международните договори в областта на социалното осигуряване и социалната сигурност по отношение на:

- Паричните обезщетения за болест, майчинство и помощите при смърт;
- Паричните обезщетения за безработица;
- Пенсиите за осигурителен стаж и възраст, инвалидност и наследствените пенсии.

Поради спецификата на дейностите, произтичащи от ангажиментите на НОИ като компетентната българска институция по прилагането на Общностното право в областта на координацията на системите за социално осигуряване и международните договори в тази сфера, дейността е организирана, както следва:

- Преценката на права на парични обезщетения за безработица, болест, майчинство и помощите при смърт се извършва от териториалните подразделения на НОИ;
- Кореспонденцията с чуждестранните осигурителни служби по въпроси, свързани с паричните обезщетения за безработица, болест, майчинство и помощите при смърт; издаването и изискването на структурирани електронни документи (СЕД) и преносими документи (ПД) в тази област се извършва в ЦУ от дирекция „Европейски регламенти и международни договори“;
- Преценката на пенсионни права и кореспонденцията с чуждестранните осигурителни служби за лицата с постоянен и настоящ адрес в Република България се извършва от съответното териториално подразделение на НОИ, а за лицата с постоянно пребиваване в друга държава-членка на ЕС/ЕИП или държава, с която се прилага международен договор в областта на социалното осигуряване и социалната сигурност от дирекция „Европейски регламенти и международни договори“ в централно управление на НОИ.

Дейността по прилагане на европейските регламенти и двустранните договори в областта на социалното осигуряване и социалната сигурност, по които Република България е страна, през 2024 г. може да бъде обобщена в следните направления:

1. Краткосрочни обезщетения по европейски регламенти и международни договори

Националният осигурителен институт организира и координира дейността по отпускане, изменение, спиране, прекратяване, възобновяване и изплащане на краткосрочните обезщетения по регламентите на Европейския съюз и международните договори в областта на социалното осигуряване. Информацията относно изготвените документи в изпълнение на дейностите по обработване на структурирани електронни документи и преносими документи, писма до лица, осигурителни служби в други държави и ТП на НОИ, отговори на запитвания и становища за четири годишен период е посочена в таблицата, като следва:

Таблица № 18 : Показатели, свързани с краткосрочните обезщетения по европейските регламенти и международните договори за периода 2021 – 2024 г.

Показатели	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.
Брой подписани документи по обработване на структурирани електронни документи и преносими документи, писма до лица, осигурителни служби в други държави и ТП на НОИ, отговори на запитвания и становища	14 465	15 224	17 297	21 394
Брой изнесени към държави-членки от ЕС/ЕИП парични обезщетения за безработица, отпуснати по законодателството на Република България	22	17	13	16
Брой изнесени парични обезщетения за безработица от други държави-членки на ЕС/ЕИП в Република България	596	701	982	1 494
Брой лица, за които са изпратени искания за възстановяване размера на изплатените в Република България парични обезщетения за безработица, които по време на последната си заетост в ДЧ са пребивавали в Република България	14 322	10 114	8 475	11 086
Брой лица, за които са получени искания за възстановяване размера на изплатените в друга ДЧ парични обезщетения за безработица, които по време на последната си заетост в Република България са пребивавали в другата ДЧ	33	18	19	43
Брой издадени формуляри РБ/РМ 101, във връзка с прилагане разпоредбите за приложимото законодателство на Договора между Република България и Република Северна Македония за социално осигуряване	40	17	34	21

2. Пенсионно осигуряване по европейски регламенти и международни договори

Във връзка с отпускането, изменянето, спирането, прекратяването, възобновяването и изплащането на пенсии по регламенти на Европейския съюз и международни договори в областта на социалното осигуряване на лица, които пребивават в чужбина, в следващата таблица са посочени реализираните резултати от извършените дейности за периода 2021 – 2024 г.:

Таблица № 19 : Показатели, свързани с отпускане на пенсии по европейски регламенти и международни договори за периода 2021 – 2024 г.

Показатели	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.
Брой изготвени разпореждания за пенсии и добавки	3 511	4 031	4 171	4 184
Брой изготвени формуляри по европейски регламенти и двустранни договори	3 583	2 965	1 853	1 048
Брой изпратени писма	14 392	14 712	16 146	13 133
Брой лица, за които са прехвърлени суми към институции на ЕС, ЕЦБ и ЕИБ, съответстващи на актюерския еквивалент на придобити в България пенсионни права	7	0	30	12
Брой лица, за които са изготвени справки за предварителен размер на актюерския еквивалент на пенсионните им права във връзка с прехвърляне на пенсионни права към институции на ЕС, ЕЦБ и ЕИБ	13	13	30	18
Брой документи, постъпили чрез Националното приложение за обмен на социалноосигурителна информация	6 930	10 705	16 864	19 123
Брой документи, изпратени чрез Националното приложение за обмен на социалноосигурителна информация	7 819	9 934	13 602	15 063

Информация за броя на пенсионерите, на които НОИ изплаща пенсии по европейски регламенти и международни договори, е представена в следващата таблица:

Таблица № 20 : Брой пенсионери, на които НОИ изплаща пенсии по европейски регламенти и международни договори за периода 2021 – 2024 г. (към 31 декември на съответната година)

Брой пенсионери	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.
Брой пенсионери, живеещи постоянно в чужбина и получаващи български пенсии, изплащани от НОИ, в т.ч.:	27 461	27 433	27 456	27 618
Пенсионери, пребиваващи в държавите – членки на ЕС и в държавите, с които се прилагат двустранни международни договори в областта на социалната сигурност	14 158	14 841	15 433	16 181
Пенсионери, живеещи в Република Турция и получаващи пенсии по Споразумението с Република Турция	13 303	12 592	12 023	11 437
Брой пенсионери, получаващи чужди пенсии в България, изплащани с посредничеството на НОИ, в т.ч.:	6 650	6 629	6 704	6 528
Пенсионери, получаващи пенсия от Руската федерация	5 465	5 469	5 847	5 871
Пенсионери, получаващи пенсия от Украйна	1 037	1 026	717	514
Пенсионери, получаващи пенсия от Република Молдова	148	134	140	143

3. Методическа дейност, процесуално представителство и контрол

Във връзка с осъществяването на методическата дейност по прилагането на регламентите на Европейския съюз и международните договори в областта на социалното

осигуряване през 2024 г. са обработени 4 332 документа. На ТП на НОИ са предоставени 22 указателни писма и информация, постъпили от чужди компетентни институции.

Изготвени са 143 становища по конкретни казуси и по принципни въпроси, и са предоставени 206 отговора на запитвания, постъпили по електронната поща.

Извършен е контрол на 51 конкретни досиета от ТП на НОИ, чрез изискване на информация и преценка относно правилността и законосъобразността на предприетите действия от длъжностните лица.

Предоставени са отговори и е оказано съдействие относно постъпили въпроси от ръководителя на службата по трудови и социални въпроси за Великобритания и Ирландия, Германия, Австрия и Швейцария.

На българския СОЛВИТ център е предоставена информация по 357 случая във връзка с прилагане на европейските регламенти в областта на социалната сигурност относно пенсиите и краткосрочните обезщетения.

За периода 2021 – 2024 г. са изготвени 284 проекта на решения на управителя на НОИ, разпределени както следва:

Таблица № 21 : Изготвени проекти на решения на управителя на НОИ за периода 2021 – 2024 г.

Изготвени проекти на решения на управителя на НОИ	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.
Общ брой решения, в т.ч.:	45	79	84	76
Решения, с които е отхвърлена жалбата като неоснователна	34	73	72	69
Решения, с които частично е уважена жалбата	2	2	0	0
Решения, с които е отменено издаденото разпореждане	7	1	6	2
Решения, с които е прекратено производството по обжалване и жалбата е оставена без разглеждане, поради пропуснат срок	2	3	6	5

Информация за осъщественото процесуално представителство по дела и спорове, касаещи въпроси във връзка с европейски регламенти и международни договори е представена в таблицата, както следва:

Таблица № 22 : Процесуално представителство за периода 2021 – 2024 г.

Процесуално представителство	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.
Общ брой дела	18	21	29	31
1. Приключили дела, в т. ч.:	13	12	17	18
○ Решени в полза на НОИ	7	4	8	9
○ Прекратено производство по жалбата на лице	2	4	5	5
○ Отменени решения на управителя на НОИ	4	4	4	2
2. Неприключени производства, в т. ч.:	5	9	12	13
○ В Административен съд София-град	4	7	11	9
○ Във Върховен административен съд	1	2	1	4

IV. ЕЛЕКТРОНЕН ОБМЕН, ДИГИТАЛИЗАЦИЯ И АРХИВИ

Основните насоки на дейността са: разработването и методологията, организирането и осъществяването на контрол във връзка със създаване и функциониране на осигурителния архив на НОИ и електронен обмен на данни чрез системата за електронен обмен на данни за социална сигурност (EESSI) между България и държавите-членки на Европейския съюз, чрез ефективни технологични решения.

Дейността на осигурителния архив е регламентирана с разпоредба в Кодекса за социално осигуряване, съгласно която при прекратяване на дейността на осигурителите, които нямат правопреемник, разплащателните ведомости се предават в съответното териториално поделение

на НОИ, освен ако в закон не е определен друг ред за съхраняването им. В Централно управление е обособено звено, което осъществява методическо ръководство, координация и контрол за изпълнение на дейността по приемане, съхраняване и използване на ведомостите за заплати и трудовоправни документи на прекратени осигурители без правоприменик. Приемът на документи се извършва от териториалните подразделения на НОИ, съхраняват се в обособени архивохранилища, а електронната им обработка се извършва от Центрове за електронна обработка. Основната цел на осигурителния архив е издаване на удостоверения за осигурителен стаж и/или осигурителен доход при ползване на пенсионни права и обезщетения, както и служебни бележки за доход във връзка с данъчно облагане по Закона за данъците върху доходите на физическите лица. За подобряване качеството на предлаганата услуга, НОИ изгражда електронен осигурителен архив, данните от който се използват за изчисляване и отпускане на пенсиите и паричните обезщетения.

1. Методология на осигурителния архив

Съобразно приетите изменения и допълнения на Закона за електронното управление, с които се въвежда изрична забрана подзаконов акт да изисква от гражданите и бизнеса да предоставят удостоверителни документи за доказване пред административен орган на факти и обстоятелства, които са налични в регистри, през 2024 г. са приети изменения и допълнения в Инструкция № 5 от 30.06.2005 г. за приемане и съхраняване на ведомости за заплати и трудовоправни документи на прекратени осигурители без правоприменик (Инструкцията), в сила от 31 март 2024 г. В тази връзка, в изпълнение на задълженията на администрациите по Наредбата за Административния регистър, са приведени в съответствие административните услуги, свързани с дейността на осигурителния архив. Извършен е преглед на административните услуги по дейността, като са потвърдени вписванията с въведените изискуеми обстоятелства по чл. 25 от Наредбата за Административния регистър. Актуалната информация е пренесена и адаптирана към структурата на Единния портал за електронни услуги (ЕПЕУ) на НОИ и е предоставена актуална информация за вътрешния и външния портал на НОИ.

През 2024 г. с приетия Закон за изменение и допълнение на Търговския закон се регламентира процедура за бърза ликвидация на търговски дружества и се създаде нова ал. 15 на чл. 5 от КСО. С оглед създаването на необходимата организация по прилагане на новите законови разпоредби, с писмо до изпълнителния директор на Агенцията по вписванията е предоставена информация за условията и реда за прием на ведомости за заплати и трудовоправни документи на прекратени осигурители без правоприменик и издаване на удостоверения по чл. 5, ал. 10 от КСО.

Стартира работа в тестов режим нов програмен продукт „ЕУП – Осигурителен архив“, във връзка със служебното начало при издаване на удостоверения за осигурителен стаж/доход от осигурителния архив на НОИ.

През годината периодично са изготвяни указания с цел уеднаквяване на практиката в ТП на НОИ по актуални теми. Наред с указанията са изготвяни и становища по въпроси, свързани с дейността. Оказвана е методическа помощ на служителите от осигурителния архив в ТП на НОИ и е предоставена необходима информация по компетентност на лица, представляващи осигурители.

Относно прилагане на служебното начало при издаване на удостоверения за осигурителен стаж/доход е създаден нов образец – примерен обр. УП-13к за случаите, при които се налага уточняване на категорията на положения от лицата труд.

Изготвяни са отговори на постъпващи запитвания от осигурени лица. Оказва се необходимото съдействие на лицата по снабдяване с документи за осигурителен стаж/доход, като след справка в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел (ТРРЮЛНЦ), им се предоставя информация относно статуса на фирмите, адрес и седалище.

Провеждана е регулярна отчетност на дейността, отнасяща се до инвентаризация на

наличните дела на прекратени осигурители (ведомости за заплати и трудовоправни документи), които се съхраняват в осигурителния архив при ТП на НОИ. Ежемесечно се проследяват показателите по дейността, въз основа на които се предоставя цифрова информация по текущи задачи. Осъществява се контрол по спазване на законоустановения срок за издаване на удостоверения за осигурителен стаж и доход.

По повод ежегодното отчитане на натовареността е извършен логически контрол на цифровата информация по показатели за определяне на натовареността на заетите в основните структурни звена и дейности в ТП на НОИ за периода 01.11.2023 – 31.10.2024 г.

Издавани са удостоверения за направени осигурителни вноски и зачетен осигурителен стаж на лица, които са се осигурявали към СВОЧ на ТПК. Удостоверенията са издадени в законоустановения срок. Същите са издавани приоритетно по служебен път, въз основа на искания на длъжностните лица по пенсионно осигуряване в ТП на НОИ.

2. Осигурителен архив в ТП на НОИ

През 2024 г. в териториалните поделения на НОИ е приета документация (по чл. 5, ал. 10 от КСО и по чл. 6 от Инструкция № 5) на 2 443 прекратени осигурители с 23 613 дела и 2 827 828 листове.

В разпределението по териториални поделения на приетата документация с най-голям брой приети осигурители са ТП на НОИ: София-град с 547 бр. (22,4% от общия брой), Бургас с 273 бр. и Пловдив със 195 бр. С най-голям брой приети дела е ТП на НОИ – София-град – 7 563 дела (32% от общия брой), съдържащи 1 190 846 листове (42,1% от общия брой).

Таблица № 23 : Приета документация на осигурители, дела и листове по ТП на НОИ през 2024 г.

ТП на НОИ	Осигурители (брой)	Дела (брой)	Листове (брой)
1. Благоевград	94	361	19 693
2. Бургас	273	2 194	249 563
3. Варна	178	2 138	283 245
4. Велико Търново	63	690	72 968
5. Видин	18	47	1 865
6. Враца	76	609	49 727
7. Габрово	40	611	54 392
8. Добрич	46	784	55 758
9. Кърджали	18	338	27 593
10. Кюстендил	26	1 370	225 662
11. Ловеч	36	237	18 208
12. Монтана	21	91	9 016
13. Пазарджик	51	342	39 016
14. Перник	32	448	23 766
15. Плевен	58	279	19 382
16. Пловдив	195	1 421	110 986
17. Разград	23	68	5 103
18. Русе	111	780	79 281
19. Силистра	36	329	39 465
20. Сливен	76	429	37 412
21. Смолян	56	298	20 929
22. София-град	547	7 563	1 190 846
23. София-област	29	528	25 661
24. Стара Загора	115	297	27 982
25. Търговище	40	443	56 204
26. Хасково	103	425	45 497
27. Шумен	49	172	8 313
28. Ямбол	33	321	30 295
ОБЩО:	2 443	23 613	2 827 828

През 2024 г. по нареждане на ръководителя на ТП на НОИ въз основа на мотивирано предложение на длъжностното лице, на което е възложено ръководството на осигурителния архив в териториалното поделение (на основание чл. 6 от Инструкция № 5) са иззети документите на 254 осигурители (2023 г. – 179 осигурители). Броят на иззетите дела е 8 529, който е с 3 757 по-малък от иззетите дела през 2023 г. (12 286). С най-голям брой иззета документация за разглежданата година са ТП на НОИ – София-град (3 425) и ТП на НОИ – Бургас (930).

Приемът на документи на прекратени осигурители без правопреемник е постоянен, регулярен процес, като за периода 2021 – 2024 г. в осигурителния архив на НОИ е приета документацията на 10 427 осигурители със 103 532 дела и 12 918 082 листове.

Таблица № 24 : Общ брой приета документация на осигурители, дела и листове през периода 2021 – 2024 г.

Показатели	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	ОБЩО
Брой осигурители	2 816	2 835	2 333	2 443	10 427
Брой дела	29 518	27 817	22 584	23 613	103 532
Брой листове	3 239 837	2 898 517	3 951 900	2 827 828	12 918 082

Приетите заявления-декларации при прекратяване на дейността на осигурителите, които нямат правопреемник (по чл. 5, ал. 10 от КСО) за 2024 г. са 5 877 бр., което е с 395 по-малък брой в сравнение с 2023 г. (6 272 бр.). А издадените удостоверения по чл. 5, ал. 10 от КСО за 2024 г. са 5 456 бр., което е с 342 по-малък брой от 2023 г. (5 798 бр.).

Общият брой заявления по чл. 32, ал. 1 от Инструкция № 5 за издаване на удостоверения за осигурителен стаж и осигурителен доход, постъпили от граждани и по служебен път е 31 081, а тези по чл. 32, ал. 7 от инструкцията са 37 710.

Общият брой издадени удостоверения за осигурителен стаж и осигурителен доход от осигурителния архив на НОИ за 2024 г. е 58 942, които са с 342 бр. повече от броя през 2023 г. (58 600).

Документи по чл. 30, ал. 1, т. 4; дубликати на издадени документи по чл. 34, ал. 3 от Инструкция № 5; удостоверения и заверени копия на документи, издадени по данни от документалния масив – 2 246 бр., което е с 9 248 бр. по-малко от 2023 г. (11 494 бр.).

Броят на отказите за издаване на документи за осигурителен стаж и осигурителен доход през 2024 г. възлиза на 37 767 бр.

Таблица № 25 : Брой издадени удостоверения по видове и писма за отказ за периода 2021 – 2024 г.

Удостоверение	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	ОБЩО
УП-13 (за трудов и осигурителен стаж)	31 348	36 325	39 365	39 936	146 974
УП-14 (за осигурителен стаж на земеделски стопанин-кооператор)	782	762	628	431	2 603
УП-15 (за осигурителен доход)	36 072	18 895	18 436	18 416	91 819
УП-17 и УП-17а (за установяване на трудов и осигурителен стаж по съдебен ред)*	161	207	171	159	698
ОБЩО:	68 363	56 189	58 600	58 942	242 094
Удостоверения и заверени копия, издадени от документалния масив на НОИ	4 698	2 028	11 494	2 246	20 466
Уведомителни писма за отказ	24 741	31 326	36 951	37 767	130 785

*Забележка: *Издават се в случаите, в които лицето не фигурира в приетите в ТП на НОИ разплащателни ведомости и трудовоправни документи (УП-17) и когато разплащателните ведомости и трудовоправни документи на определен осигурител не са приети в ТП на НОИ (УП-17а).*

Броят на постъпилите жалби от физически и юридически лица за 2024 г. е 99.

През 2024 г. подадените заявления чрез електронните административни услуги по дейността, са както следва:

- Издаване на удостоверение за трудов/осигурителен стаж и осигурителен доход от осигурителния архив на НОИ – 484 бр.;
- Издаване на удостоверение на прекратени осигурители, които нямат правопреемник – 658 бр.

3. Дигитализация и електронен осигурителен архив

В Националния осигурителен институт е създадена и се поддържа информационна система за разплащателните ведомости на прекратени осигурители без правопреемник, данните от която се използват за изчисляване и отпускане на пенсии и парични обезщетения.

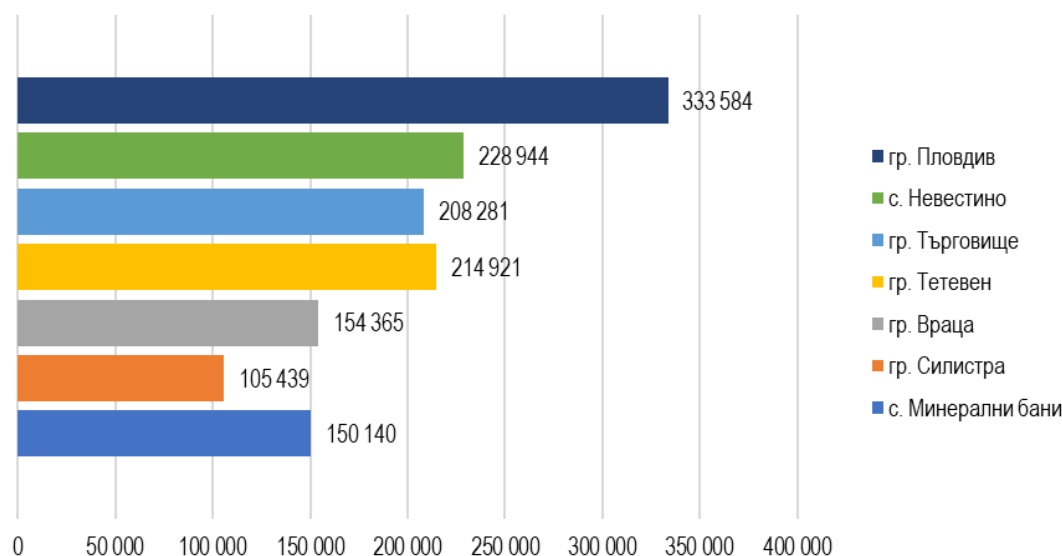
Функционирането на електронен осигурителен архив съкращава технологичното време за издаване на удостоверения за осигурителен стаж и/или доход, подобрява информираността и обслужването на гражданите при реализиране на осигурителните им права.

Дигитализацията на архивите на прекратени осигурители без правопреемник е начин за оптимизиране на ресурсите, процесите и взаимодействието в Националния осигурителен институт. Тя се осъществява в Регионалните архивни центрове към ТП на НОИ – гр. Кюстендил (с. Невестино), гр. Пловдив, гр. Търговище, гр. Ловеч (гр. Тетевен), гр. Враца, гр. Силистра и гр. Хасково (с. Минерални бани), където документалните масиви са окрупнени на регионален принцип.

Разработената методология по цялостното функциониране на информационната система, обезпечаваща работните процеси в Осигурителния архив на НОИ. За целта се проследява на ежеседмична база както обема на електронно архивирани документи, така и изпълнението на поставените нормативи за работа в Регионални архивни центрове (РАЦ), съпоставят се резултатите на отделните РАЦ, съобразно разполагаемите ресурси.

Служителите в центровете за електронно архивиране (ЦЕО) работят при нормиран труд, който се прилага към процесите сканиране и индексирание на данни. През 2024 г. беше актуализиран дневният норматив за индексирание на данни (от 1 095 на 1 200 въведени редове) в Центровете за електронна обработка в Минерални бани и в Силистра, в резултат на което, стандартите за нормиран труд обхванаха седемте РАЦ. Месечният норматив се определя както от наличния щатен ресурс, така и от неговата заетост. Изпълнението на утвърдените нормативи е индикатор за персоналния принос на служителите. Данните показват, че през 2024 г. нормативите са преизпълнени във всички регионални центрове с общ брой на въведените редове от 10 466 321 при план от 9 931 799 бр. (9 749 354 въведените редове през 2023 г.).

Ако броят на въведените редове е показател за измерване производителността на отделните служители и на центровете, то броят на страниците показва обема на преминалите електронна обработка документи. Общият обем страници, генериран от електронния архив във всички РАЦ през 2024 г. е 1 395 674 бр. (1 248 475 бр. през 2023 г.). Разпределението на общия обем индексирани страници по РАЦ през 2024 г. е показано на следващата фигура.

Фигура № 9 : Брой индексирани страници в Регионалните архивни центрове през 2024 г.

Регионален архивен център към ТП на НОИ – Пловдив

Регионалният архивен център в Пловдив осъществява дейности по прием, съхранение, дигитализация и използване на документация на прекратени осигурители, развивали дейност на територията на областите Пловдив, Пазарджик и Смолян, а в резултат от изпълняваните до момента графици за електронно архивиране са дигитализирани ведомости за заплати от ТП на НОИ – Сливен, Хасково, Бургас, Стара Загора, Ямбол и Кърджали.

През 2024 г. се отчита 100% изпълнение на утвърдения индивидуален норматив за индексирание на данни в Центъра за електронна обработка. Количествените параметри отчитат балансирано протичане на работните процеси – резултат от много добра организационна практика. В ЦЕО – Пловдив е възприет модел на работа, при който служителите изпълняват завишени спрямо действащите нормативи за индексирание и сканиране. В периода от м. април до м. октомври 2024 г. ЦЕО – Пловдив изпълнява график за електронна обработка, дигитализирайки ведомости за заплати на ТП на НОИ – Бургас. Обработени са 1 153 бр. дела, като са индексирани 173 756 страници.

Спрямо предходната година по показателя брой електронно обработените страници се отчита съществено завишение: през 2023 г. броят им е 197 681, а през 2024 г. е 333 584 бр.

Регионален архивен център към ТП на НОИ – Кюстендил

Регионалният архивен център в Невестино осъществява дейности по прием, съхранение, дигитализация и използване на документация на прекратени осигурители, развивали дейност на

територията на областите София-град, София-област, Благоевград, Перник и Кюстендил. В процеса на дигитализация се спазва принципът за равномерно разпределение на осигурителите от посочените пет ТП за да се осигури и относително равен дял на данните в електронен формат.

Отчетените през 2024 г. количествени параметри показват 100% изпълнение на утвърдените нормативи за индексирание. Спрямо предходната година по показателя брой електронно обработени страници се отчита незначителен спад: през 2024 г. е 228 944 бр. и 233 529 бр. през 2023 г.

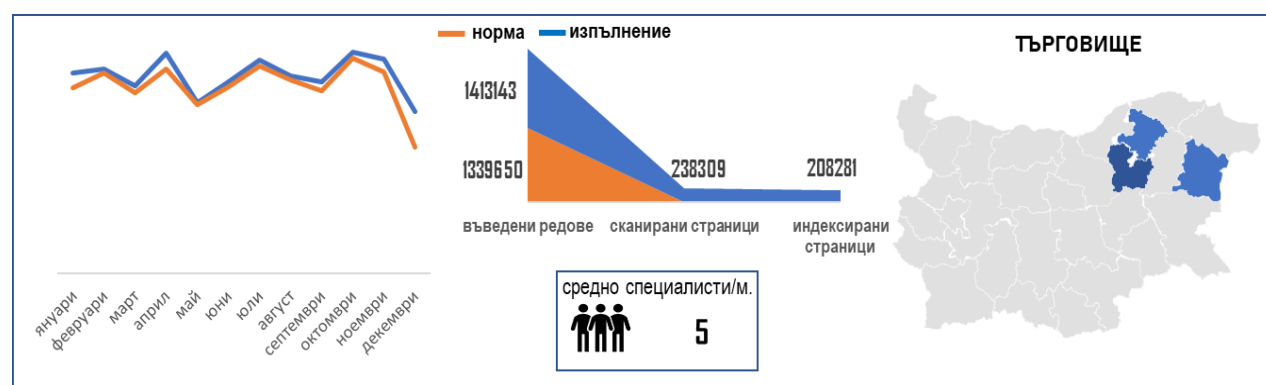

Регионален архивен център – Търговище

Регионалният архивен център в Търговище осъществява дейности по прием, съхранение, дигитализация и използване на документация на прекратени осигурители, развивали дейност на територията на областите Варна, Разград и Търговище.

И към момента Търговище има ключова роля за електронната обработка на осигурители от областите Бургас, Шумен и Русе, които през изминалите години участват в изпълнение на графици за електронно архивиране.

Количествените параметри на дейността в ЦЕО – Търговище показват 100% изпълнение на утвърдените нормативи. В сравнителен план с предходната година, броят на индексирани страници отбелязва завишение – 208 281 бр. през 2024 г. и 203 949 бр. през 2023 г.

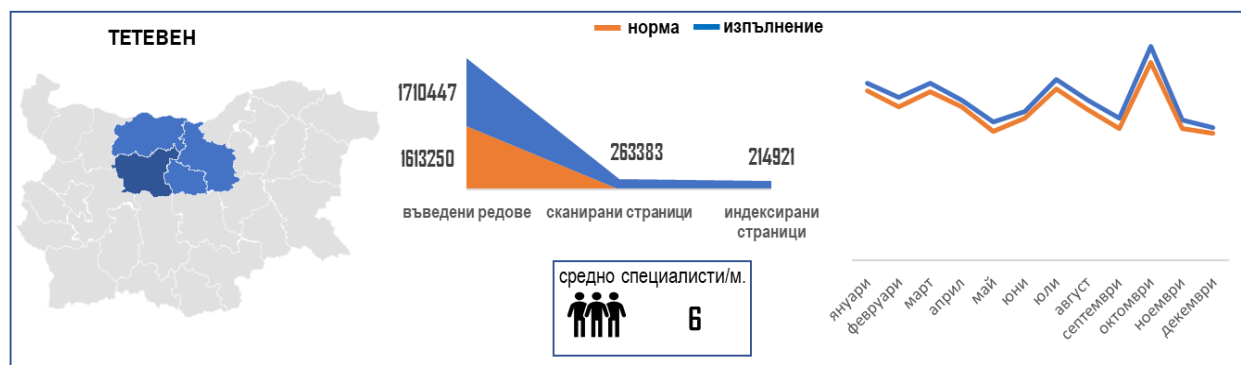

Регионален архивен център – Тетевен

Регионалният архивен център в Тетевен осъществява дейности по прием, съхранение, дигитализация и използване на документация на прекратени осигурители, развивали дейност на територията на областите Плевен, Велико Търново, Габрово и Ловеч.

През 2024 г. количествените параметри на дейността в ЦЕО – Ловеч показват 100% изпълнение на утвърдените нормативи. Броят на индексирани страници между 2024 г. и 2023 г., показва лек спад – 214 921 бр. през 2024 г. и 243 585 бр. през 2023 г.

През 2024 г. в РАЦ – Тетевен беше реализирана дигитализацията на ведомости за заплати на прекратени осигурители без правоприменик от ТП на НОИ – Русе, осъществена при изпълнение на график за електронна обработка. Графикът протече в периода от м. юни до м. септември 2024 г. (85 работни дни) и бяха отчетени следните резултати: дигитализирани са 513 дела, съдържащи 67 688 индексирани страници.

Регионален архивен център – Враца

Регионалният архивен център във Враца осъществява дейности по прием, съхранение, дигитализация и използване на документацията на прекратени осигурители, развивали дейност на територията на областите Монтана, Видин и Враца.

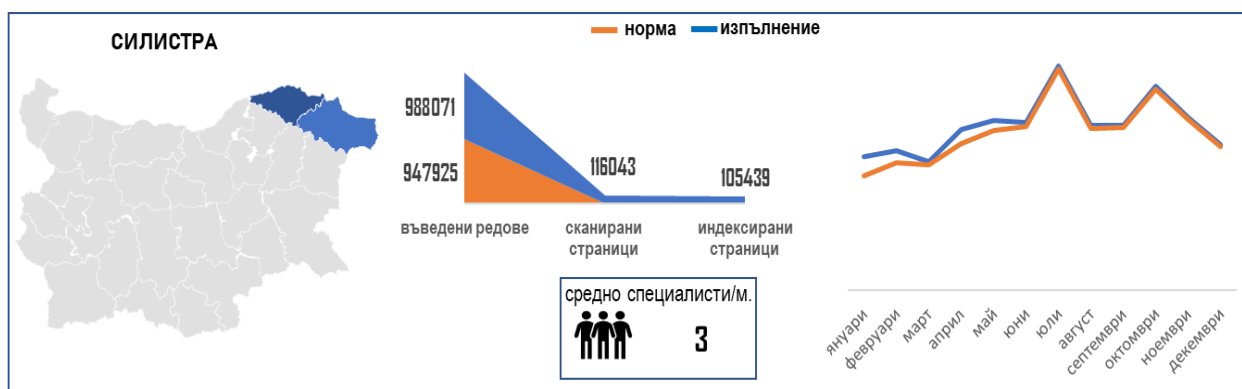
През 2024 г. количествените параметри на дейността в ЦЕО – Враца показват 100% изпълнение на утвърдените нормативи за индексирание, което е индикация и за добро приоритизиране на осигурителите, обект на дигитализация. Броят на индексирани страници бележи спад – от 182 409 бр. през 2023 г. на 154 365 бр. през 2024 г., като отклонението е в рамките на допустимото, особено в условията на нормиран труд.

Регионален архивен център – Силистра

Регионалният архивен център в Силистра осъществява дейности по прием, съхранение, дигитализация и използване на документацията на прекратени осигурители, развивали дейност на територията на областите Добрич и Силистра.

През 2024 г. количествените параметри на дейността в ЦЕО – Силистра показват 100% изпълнение на утвърдените нормативи, като броят индексирани страници се повишава съществено: от 60 763 бр. през 2023 г. на 105 439 бр. през 2024 г., в контекста на повишени нормативи за индексирание и възстановяване на числения състав в ЦЕО.

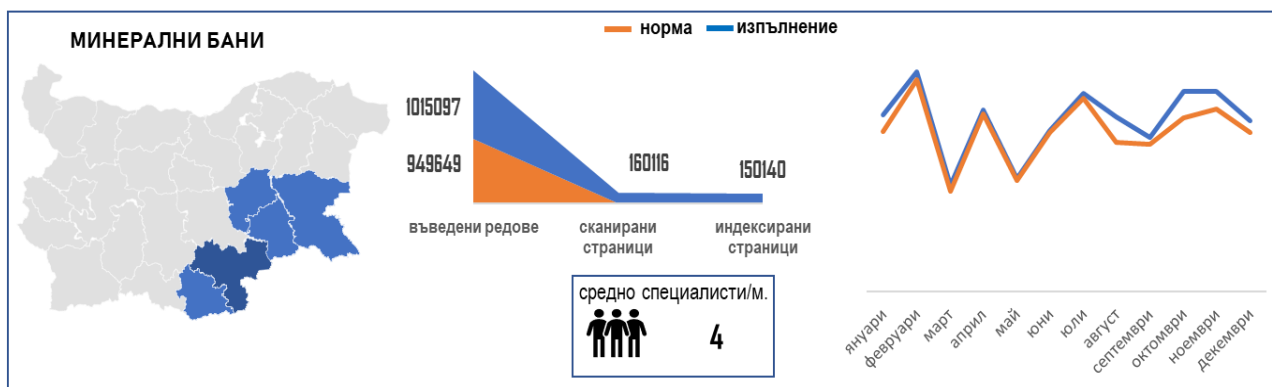

Регионален архивен център – Хасково

Регионалният архивен център в с. Минерални бани осъществява дейности по прием, съхранение, дигитализация и използване на документация на прекратени осигурители, развивали дейност на територията на областите Кърджали, Сливен, Ямбол, Бургас и Хасково. Центърът за електронна обработка стартира в реален режим на работа през м. май 2022 г.

От м. февруари 2024 г., в съответствие с утвърдената практика за поетапно актуализиране на нормативите за индексирание, изпълняват дневен норматив от 1 200 редове, както е в останалите РАЦ. Основен приоритет в работата на ЦЕО – Минерални бани и през 2024 г. беше дигитализацията на ведомостите за заплати, предадени от ТП на НОИ – Кърджали. Документацията в тази област на страната е специфична като съдържание, оформяне на реквизитите и полагане на труд от работниците, което предпоставя засилен контрол върху качеството на обработката.

През 2024 г. броят на индексирани страници, генерирани от електронния архив са 150 140, което е повишение спрямо броя им през 2023 г. – 117 496 бр.

4. Методология на електронния обмен на социалноосигурителна информация в системата EESSI

Методологията на електронния обмен организира, координира и методически ръководи дейностите, свързани със системата за електронен обмен на данни за социалната сигурност EESSI, в изпълнение на задълженията на НОИ като компетентна институция по прилагането на регламентите на Европейския съюз в областта на социалното осигуряване.

През 2024 г. във връзка с дейността по разработването на методологията за правилното и законосъобразно прилагане на правилата в системата на електронен обмен на социалноосигурителна информация (EESSI) са изпълнени следните дейности:

- Изготвени са и са изпратени 15 бр. указателни писма до ТП на НОИ с методически указания относно системата EESSI в бизнес частта ѝ;

- Изготвени са 18 докладни и 19 задания за нови функционалности и подобряване на настоящите функционалности на Националното приложение за EESSI на НОИ;
- При изпълнение на дейностите, посредством Бюро за обслужване на институционално ниво 1 на НОИ, са изпратени 1 030 отговора и препоръки за подобряване на работата на служителите на ТП на НОИ и 250 съобщения, посредством Националното бюро за обслужване ниво 2 на НОИ. Одобрени са 139 заявки за включване на нови, заличаване на напуснали служители и за добавяне, промяна и премахване на роли на служители в Националното приложение за EESSI на НОИ;
- Извършено е разпределение на случаите, подлежащи на ръчно разпределение в Националното приложение за EESSI на НОИ и е и направена проверка на 624 бр. проблемни и/или забавени случаи, като същите са изпратени на Бюрата за обслужване ниво 2 на съответните държави с искане за разрешаването им;
- Във връзка със закрыта гръцка компетентна институция е извършена проверка на 151 случая в Националното приложение за EESSI на НОИ и са предоставени необходимите указания за ТП на НОИ за повторното изпращане на тези случаи на новата гръцка компетентна институция;
- Проведени са тестове с компетентните институции на Ирландия, Германия, Франция и Румъния по повод въвеждане на новия модел на данни CMD 4.3 и съобразно изискванията на Европейската комисия и резултатите от тях са докладвани на комисията.

V. ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ

Националният осигурителен институт поддържа надеждна информационна система, която обезпечава всички функции по управлението и провеждането на държавното обществено осигуряване. Дейностите, свързани с пълното информационно-технологично и комуникационно обезпечаване на процесите в института през 2024 г., могат да се обобщят в следните области:

1. Функционални модули на ИС на НОИ

Информационната система на института е изградена от специализирани функционални модули според процесите, които обезпечава. Във връзка с измененията в нормативната уредба през годината всички промени в модулите на Информационната система на НОИ са своевременно реализирани. Основните дейности, извършени през 2024 г., насочени към развитието и усъвършенстването на отделните модули на информационната система и осигуряването на специализирана системна и програмна поддръжка на регистрите на института, са следните:

1.1. Пенсии

Реализирани са в срок промени в модулите на Информационната система на НОИ, свързани с промените в нормативната уредба за 2024 г. в областта на пенсиите.

Разработени са процедури и са изпълнени дейности, както следва:

- за служебно удължаване срока на изплащане на пенсии за инвалидност на основание чл. 101б от Закона за здравето;
- за служебно преизчисляване на пенсиите за трудова дейност на работещите пенсионери по реда на чл. 102 от КСО.

Преизчислени са добавките по ЗПГРРЛ от 01.01.2024 г.

Обогатена е справочната част на програмните модули от НСОИП и Локална база данни „Пенсии“.

Извършени са необходимите промени относно извличане и обработка на статистически данни от информационните системи, съгласно промените в законодателството.

Продължи поддържането в актуално състояние на „Регистър на рисковите осигурители“ и изготвянето на справки, списъци и извадки, свързани с рискови осигурители по различни рискови критерии.

Актуализиран е модулът за изготвяне и печат на разпореждания и уведомителни писма в ТП на НОИ.

Подготвена е необходимата информация и са изготвени уведомления за лицата, навършващи възрастта за придобиване право на пенсия за ОСВ при условията на чл. 68, ал. 1-2 от КСО. Осигурено е програмно съответствие между адресите на лицата в НБД „Население“ на ГД ГРАО и предоставения от „Български пощи“ ЕАД списък с пощенските кодове на пътните артерии в големите градове. Отпечатани, пликвани и изпратени са 81 549 бр. уведомителни писма.

Броят на обработените и подготвени разпореждания, във връзка с отпуснатите, изменените, преизчислените и прекратени пенсии/добавки през 2024 г., е представен в следващата таблица.

Таблица № 26 : Брой обработени и подготвени разпореждания през 2024 г.

Вид на разпореждането	Брой
Отпускане/изменение на пенсии/добавки	334 127
Преосвидетелстване на лица, получаващи пенсия за инвалидност	86 314
Прекратяване на пенсии	95 783
Преизчисление на пенсии от 01.04.2024 г. на основание чл. 102, ал. 1, т. 1 от КСО с придобит осигурителен стаж след пенсионирането	304 233
Преизчисление на пенсии на основание чл. 102, ал. 1, т. 2 от КСО с придобит осигурителен стаж и доход след пенсионирането	57 849
Преизчисление на добавки по чл. 9 от ЗПГРРЛ от 01.01.2024 г.	5 840
Отпускане на добавки за чужда помощ	12 793
Служебно удължаване срока на изплащане на пенсии за инвалидност на основание чл. 101б от ЗЗ	8 089
Общо разпореждания:	905 028

1.2. Парични обезщетения и помощи от ДОО и Електронен регистър на болничните листове и решенията по обжалването им (ЕРБЛРО)

Програмните модули на системата са актуализирани съобразно нормативните промени за 2024 г.

Модулите за въвеждане, проверка на данни от осигурителите и вземане на решения са обогатени с нови функционалности.

Генерирани са 3 741 447 декларации за Регистъра на осигурените лица с дохода, от който е изчислено обезщетението.

1.3. Интегрирана система за електронен обмен на документи и данни с осигурителите и самоосигуряващите се лица за изплащане на паричните обезщетения от ДОО (ИСЕОДД)

Програмните модули на системата за приемане на данни са актуализирани съобразно нормативните промени за 2024 г.

Модулите за преглед и вземане на решения след централна обработка, както и модулът на изплащане са разширени с оглед промените в ИСЕОДД.

Средният срок за изплащане на паричните обезщетения през 2024 г. е 6 дни.

През 2024 г. по електронен път са приети над 3 600 000 документа.

1.4. Регистър на длъжниците

Системата е актуализирана с оглед подобряване на функционалността ѝ.

1.5. Парични обезщетения за безработица (ПОБ)

Актуализиран е в срок програмен продукт ПОБ съобразно промените в нормативната уредба за 2024 г.

Извършена е интеграция на системата с Единния портал за електронни услуги на НОИ.

Генерирани са 849 363 декларации за Регистъра на осигурените лица с данни за периода, за който е получено ПОБ и който се зачита за осигурителен стаж.

1.6. Профилактика, рехабилитация и отдих

Системата се поддържа в актуално състояние спрямо Наредба № 1 от 13.02.2007 г. за ползване и изплащане на паричните помощи за профилактика и рехабилитация.

Данните от изпълнителите на дейността по профилактика и рехабилитация се изпращат по електронен път посредством Системата за сигурно електронно връчване (ССЕВ) на Министерство на електронното управление (МЕУ).

Порталът за подаване на данни от протоколи по електронен път се актуализира спрямо новите договори и цени.

1.7. Трудови злополуки и професионални болести

Системите се поддържат в актуално състояние съобразно изискванията на КСО, ЕВРОСТАТ, МОТ. Извършена е модернизация на информационната система за трудовите злополуки.

1.8. Електронен осигурителен архив

Системата се поддържа в актуално състояние, като част от работещите модули са в процес на преработване.

1.9. Вътрешен справочен модул

Всички справки са актуализирани спрямо промените в нормативната уредба за 2024 г.

2. Единен портал за електронни услуги на НОИ (ЕПЕУ)

През 2024 г. беше пуснат в редовна експлоатация разработеният и внедрен по приключили проекти на НОИ, финансирани по оперативна програма „Добро управление“, нов Единен портал за електронни услуги на НОИ. Порталът консолидира всички налични портали и приложения на НОИ и АИС на НОИ Архимед за предоставяне на справки, заявяване на административни услуги и подаване на данни (изпълняване на законови задължения) по електронен път. Включва единна входна точка чрез интегриране с централизираната система е-Автентикация, поддържана от МЕУ, и нови структурирани електронни форми на заявления за административни услуги на НОИ. Създаденият екип от експерти към Контактния център за обслужване потребителите на електронни услуги на НОИ проактивно популяризира използването на ЕПЕУ от страна на клиентите, изтъквайки неговите предимства, а именно: еднократната автентикация с притежавано от лицето средство – всички съществуващи КЕП, ПИК на НОИ или ПИК на НАП; отстранени проблеми при използването на КЕП в стари портали и справочни приложения; обогатена информация за придобити права, отпуснати и изплащани обезщетения и пенсии и удобни електронни форми за заявяване на всички административни услуги на НОИ. Получени са положителни отзиви от клиентите и е отчетена висока удовлетвореност от използването на портала. Подробна статистическа информация за използваемостта на новия ЕПЕУ на НОИ е представена в приложения № 7 и 8 към настоящия отчет.

За 2025 г. са планирани дейности за спиране (извеждане от експлоатация) на стария портал за електронни услуги към АИС Архимед и отделните справочни приложения на НОИ, достъпни през официална интернет страница и фокусиране върху използването на ЕПЕУ като единна входна точка за електронни административни услуги и за справки от информационната система на НОИ чрез Електронните осигурителни досиета. Предпоставка за реализацията е: финализиране на всички вътрешни интеграции на ЕПЕУ с информационни системи и портали на НОИ за постигане на еднократна е-Автентикация; пускане в експлоатация на всички разработени услуги в ЕПЕУ и добавяне и поддържане на рубрика за често задавани въпроси и отговори във връзка с използване на ЕПЕУ.

3. Автоматизирана информационна система (АИС) на НОИ

През 2024 г. е внедрена нова версия на АИС на НОИ Архимед 2023 в структурите на НОИ с подобрени функционалности, включително за обслужване на комуникацията с потребителите по електронен път, в т.ч. чрез интеграцията ѝ с новия ЕПЕУ за автоматизирано регистриране на заявления за административни услуги с конкретен код за вид документ от Единната номенклатура на документите в НОИ, включително за някои от заявленията и директно по автоматизиран процес (маршрут), което снижава административната тежест и скъсява сроковете за обработка.

4. Предоставяне и обмен на информация по сключени споразумения и договори с организации, ведомства и потребители, като и електронен обмен със страните-членки на Европейския съюз, и по други международни договори

Националният осигурителен институт предоставя информация на договорни партньори чрез уеб-услуги от информационната система на института, съгласно Правилата за реда и условията за сключване на договори за предоставяне на информация и на информационни продукти за обработване на информация и за дейности по социално осигуряване, както следва:

- по общо 94 сключени договора, от които 4 бр., сключени през 2024 г., с банки и финансови институции, за които е настроен достъпът им съгласно установения технологичен ред;
- по общо 5 сключени договора с различни организации, месечно се предоставя информация на технически носител.

През 2024 г. на основание сключени споразумения за обмен на информация е осъществявано сътрудничество между НОИ и различни организации и ведомства в следните направления:

- Поддържане на електронен обмен на информация с НАП за актуалност на основните регистри с осигурителна информация;
- Подготовка и регулярно предоставяне на информация до НСИ съгласно споразумението между НОИ и НСИ;
- Поддържане на електронен обмен на информация за безработните лица между Агенцията по заетостта и НОИ;
- Поддържане на електронен обмен на информация с Дирекция „Миграция“ на МВР за поддържане на Регистър на лицата с личен номер на чужденец;
- Електронен обмен на информация между доставчици на платежни услуги (ДПУ) и НОИ относно изплащане на пенсии и обезщетения;
- Изпращане на информация до ДПУ за починали пенсионери (УП-12);
- Поддържане на електронен обмен на информация за краткосрочните и дългосрочните плащания между НОИ и Агенцията за социално подпомагане и за дългосрочните между НОИ и Агенцията за хората с увреждания;
- Електронен обмен на информация между „Български пощи“ ЕАД и НОИ относно изплащането на пенсии;

- Изготвена и предоставена е информация на ИА ГИТ във връзка с чл. 95, ал. 1, т. 5 от КСО;
- Разработени са процедури и е предоставена информация на Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията, свързана с изпълнение на услугата „Одит на нетните разходи от извършване на обществената услуга по изплащане на пенсии чрез пощенските станции през 2023 г.“;
- Изготвяни са ежемесечни справки за проверка на осигурителен статус по искане на Министерство на здравеопазването във връзка с изпълнение на проект BGO5M90P001-1.015 „Специализация в здравеопазването“, осъществяван по ОП РЧР 2014 – 2020 г.

Във връзка с програмното и системното осигуряване, касаещо отпускането и изплащането на пенсии и обезщетения по международни договори или европейски регламенти за координация на системите за социална сигурност, са реализирани следните дейности:

- Поддържан е електронен обмен на информация между Пенсионния фонд на Руската федерация и НОИ, както и между германските осигурителни институции и НОИ на база на двустранно договорени технологии за обмен, без необходимост от размяна на документи чрез пощенски услуги;
- Разработени са промени в модулите от НСОИП за обработка на пенсиите при придобити осигурителни периоди към институция на ЕС и/или международна организация;
- Разработени са процедури за преценка на правото на пенсия за осигурителен стаж и възраст, за инвалидност поради общо заболяване и наследствени пенсии и определяне на техния размер във връзка с влизането в сила на нови спогодби и споразумения;
- Периодично са извършвани плащания по споразумения с Република Турция, Руската федерация, ФР Германия, Украйна и Молдова;
- Изготвяни са списъци на лица с последна заетост в друга държава членка със структурирана информация за подготовка на искания за възстановяване на изплатени парични обезщетения за безработица;
- Във връзка с Електронния обмен на данни за социалната сигурност (EESSI) през годината са извършени следните дейности:
 - Извършвана е поддръжка в актуално състояние на Точката за достъп (AP) и RINA/JINA в едно с интегрираното с нея Национално приложение, включително неговото развитие, базирано на бизнес заявки;
 - Изградена е нова тестова среда за EESSI – AP;
 - Извършвана е поддръжка на хардуерна инфраструктура, обслужваща EESSI.

През 2024 г. ежедневно са изготвяни справки по постъпили искания и са подготвяни отговори на поставени актуални въпроси и жалби, подадени на хартия, чрез електронните адреси на института, контактните форми на сайта, на изрично обявените телефони и електронни адреси за въпроси по информационното осигуряване, както и такива, като част от Контактния център на НОИ. В изпълнение на тази дейност са изготвени:

- Във връзка с изплащани пенсии, съгласно споразумение с Национално сдружение на общините в Република България – 422 бр. справки;
- Отговори и справки по писмени искания за изготвяне на информация – над 5 000 бр.;
- Отговори на входящи писма по електронна поща и контактни форми – над 1 300 бр.;
- Консултации по телефона – около 9 000 по справка от IVR.

5. Електронни услуги

Приоритет в работата на НОИ е развитието и разширяването обхвата на [предоставяните по електронен път административни и справочни услуги](#) за клиентите на института, с цел облекчаване обмена на информация с тях и по-бързото им и качествено обслужване.

Успоредно с това се развива и поддържа достъпът по електронен път на служителите на НОИ до услуги и регистри на други администрации. През 2024 г. е осъществено следното:

- Извършва се координиране на съвместната работата между експерти от МЕУ и НОИ във връзка с предоставяните по електронен път административни и справочни услуги на НОИ чрез Портала за електронни административни услуги (ПЕУ), системата Regix, Системата за сигурно електронно връчване, поддържани от МЕУ, като през 2024 г. са актуализирани описанията и насочването за заявяване по електронен път на административните услуги на НОИ към ЕПЕУ, в нова версия на ПЕУ;
- Посредством интерфейс за автоматизирано подаване и обслужване на стандартизирани заявки за административни услуги по електронен път в междурегистровия обмен RegiX са направени 954 609 справки от 366 организации, консуматори на справки в RegiX;
- Получени са 15 писма от МЕУ със заявки за достъп до регистрите на НОИ. Предоставен е достъп до 9 заявки и е отказан достъп до 6 след преценка за наличието на правно основание за получаване на исканата информация;
- Поддържа се предоставеният достъп на служители на НОИ през RegiX до разрешените справки;
- Продължава администрирането на потребителите от НОИ и новите регистрации на електронната услуга на НАП за предявяване на вземания на НОИ за принудително събиране по реда на ДОПК. Към 31.12.2024 г. с активиран достъп до справочните услуги с контролиран достъп на НАП са 109 служители на НОИ;
- Актуализирана е електронната услуга „Генериране на динамични справки върху статистически данни“ във връзка с промени в размера на осигурителния доход, минималния и максималния размер на пенсиите;
- Актуализирана е електронната услуга „Изчисляване на прогнозна пенсия“ съгласно нормативните промени от 01.01.2024 г.;
- Издадени са 193 539 бр. ПИК (в т.ч. и заявени по електронен път чрез електронна услуга на НОИ (с облачен КЕП) или чрез ССЕВ на МЕУ) и 2 045 бр. ИКО за достъп до електронните услуги на сайта на института;
- В рубрика [Е-услуги и справки](#) на сайта на НОИ е публикуван актуален [Списък на административните услуги, предоставяни от НОИ](#) с активни връзки към описанията им в [Административния регистър](#) и към порталите за заявяване по електронен път;
- Актуализирани са информационните материали в сайта на НОИ, насочени към потребителите на административни и справочни електронни услуги на НОИ.

Използваемостта на електронните услуги на сайта на НОИ през периода 2021 – 2024 г. е показана в Приложение № 5 към настоящия отчет.

6. Изграждане, развитие и управление на информационната и комуникационна инфраструктура и осигуряване на базова оперативна поддръжка

През 2024 г. продължи извършването на важни дейности по поддръжката и модернизацията на ИС на НОИ чрез използване на съвременни методи и технологии, както следва:

- Текущи дейности по поддръжка, обновяване, разширяване, миграция към по-нови версии на технически средства и софтуерни продукти и осигурено безпроблемно функциониране на ИС на НОИ и високо ниво на мрежова и информационна сигурност;
- Планиране, проектиране и внедряване на нови разработки и промени/ разширения в програмни модули от ИС на НОИ, електронни услуги, технологични процедури и по обмена на данни с външни ведомства;

- Актуализиране на вътрешни правила, инструкции и споразумения за обмен на информация;
- Навременно изпълнение на законово установени задължения в областта на електронното управление;
- Подготовка, провеждане на процедури за обществени поръчки, сключване на договори и стартиране/изпълнение на дейности по тях:
 - Доставка на материали за мрежово, WAN и LAN оборудване;
 - Продължаване на лицензионното и абонаментно следгаранционно сервизно поддържане на хардуерен периметър FireWall и разширение;
 - Продължаване на поддръжката, лицензите и абонамента на WAF & DBF;
 - Доставка на мобилни и стационарни телефонни апарати за ЦУ и ТП на НОИ;
 - Разширение на системата за контрол на достъпа и на работното време;
 - Осигуряване на свързаност на ТП към ЦУ на НОИ;
 - Предоставяне на безплатна интернет връзка за граждани, клиенти на НОИ;
 - Поддръжка на системата за защита на вътрешните мрежи от изтичане на критична информация;
 - Доставка на компютърни конфигурации и преносими компютри;
 - Доставка на сървърни конфигурации и надграждане на съществуващите дискови масиви.

VI. АНАЛИЗ, ПЛАНИРАНЕ И ПРОГНОЗИРАНЕ

1. Бюджет на държавното обществено осигуряване

Кодексът за социално осигуряване нормативно регламентира задължението на Националния осигурителен институт по разработването на бюджета на ДОО, както и регулярното отчитане на неговото изпълнение.

1.1. Отчитане изпълнението на бюджета на ДОО за 2023 г.

В изпълнение на нормативно определените ангажименти на института, беше изготвен и представен пред Надзорния съвет на НОИ, Народното събрание и Сметната палата на Република България Годишният отчет за изпълнението на бюджета на ДОО за 2023 г., както следва:

- На 14 май 2024 г., в съответствие с изискванията на чл. 36, ал. 1, т. 2 от КСО, отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2023 г. бе утвърден от Надзорния съвет на НОИ;
- Утвърденият отчет бе предоставен на Сметната палата в 7-дневния срок, регламентиран в чл. 56, ал. 1 от Закона за Сметната палата, и бе изпратен на Народното събрание и Фискалния съвет.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2023 г. и състоянието на системите за финансово управление и контрол в рамките на процеса по подготовката му бяха обект на одит от страна на Сметната палата (одитен доклад № 0600100524). В резултат на извършения одит не са отправени препоръки. Одитът установи, че:

- Дейността в изследваните процеси е в съответствие с действащото законодателство във всички съществени аспекти;
- Спазен е нормативно определеният ред по съставяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2023 г. в Сметната палата и в Народното събрание;
- По структура и показатели отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2023 г. съответства на ЗБДОО за 2023 г. Посочените в отчета получени трансфери, разходи

и предоставени трансфери, непредвидени в ЗБДОО за 2023 г., са отчетени законосъобразно;

- Въведените с вътрешните правила контроли са ефективни, което предполага предотвратяване на несъответствия в изследваните процеси, и са прилагани последователно през целия одитиран период;
- Системата за финансово управление и контрол е осигурила съответствие на изследваните процеси с изискванията на правната рамка.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2023 г. бе изготвен въз основа на консолидирания годишен финансов отчет, който също бе обект на одит от страна на Сметната палата. В одитния доклад (*одитен доклад № 0100201924, стр. 4*) Сметната палата изрази мнение, че: „...приложеният консолидиран годишен финансов отчет дава вярна и честна представа за консолидираното финансово състояние на Националния осигурителен институт към 31 декември 2023 г. и за неговите консолидирани финансови резултати от дейността и консолидираните му парични потоци за годината, завършващи на тази дата, в съответствие с приложимата обща рамка за финансово отчитане в публичния сектор...“.

Одитните доклади относно одита на консолидирания годишен финансов отчет за 2023 г. и одита на отчета на изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване за 2023 г. са достъпни на интернет страницата на НОИ:

Начало > Бюджет и финанси > Открито управление > Одитни доклади
<https://nssi.bg/budjet-i-finansi/otkrito-upravlenie/oditni-dokladi/>

1.2. Отчитане и анализ на изпълнението на бюджета на ДОО за 2024 г.

В изпълнение на изискванията на Закона за публичните финанси, НОИ полага необходимите усилия за осигуряване на достъпна информация и прозрачност за изпълнението на бюджета на фондовете, администрирани от института.

В рубрика „Новини“ на раздел „Публичност“ ежесечно се публикува информация за касовото изпълнение на консолидирания бюджет на ДОО, УчПФ и ФГВРС.

Начало > Публичност > Новини
<https://www.noi.bg/publicnost/novini/>

Информацията за изпълнението на бюджета е придружена с тримесечна-статистическа информация за ключови натурални, стойностни и финансови показатели. Статистическите отчети за изпълнението на консолидирания бюджет на ДОО могат да бъдат намерени в рубрика „Статистика“.

Начало > Публикации > Статистика > Бюджет
<https://nssi.bg/publikacii/statistika/budjet/>

1.3. Подготовка на бюджета на ДОО за 2025 г.

Подготовката на Закона за бюджета на ДОО за 2025 г., включващ консолидирания бюджет на ДОО и бюджетите на администрираните от НОИ социалноосигурителни фондове, в т.ч. процедури и срокове, протече в съответствие с Решение № 71 на МС от

1 февруари 2024 г. за бюджетната процедура за 2025 г. и указанията на министъра на финансите.

Поради външни за НОИ обстоятелства, [Законът за бюджета на ДОО за 2025 г.](#) не бе приет до края на 2024 г. Законът е приет от Народното събрание на 19 март 2025 г.

2. Определяне на средния осигурителен доход за страната

На основание чл. 37, ал. 5, т. 8 от КСО, управителят на НОИ утвърждава месечен и средномесечен осигурителен доход за страната за всеки 12-месечен период. За изчисляване на дохода се прилага Методика за определяне на средномесечния осигурителен доход, утвърдена от Надзорния съвет на НОИ.

Средният осигурителен доход е важен показател за социалноосигурителната система, който, като елемент в пенсионната формула, служи за определяне размерите на новите пенсии, а заедно с броя на осигурените лица и размера на осигурителните вноски, определя приходите в ДОО.

Информация за определените от управителя на НОИ месечни и средномесечни стойности на средния осигурителен доход може да бъде намерена на интернет страницата на НОИ.

Начало > Публикации > Информационни материали > За пенсионирането
<https://nssi.bg/publikacii/informacionni-materiali/za-pensioniraneto/>

3. Прилагане на актюерски техники и модели

През месец април беше изготвена и изпратена в Министерството на финансите дългосрочна прогноза за пенсионните разходи до 2070 г., включена в раздел „Дългосрочна устойчивост на публичните финанси, ефект от застаряването на населението“ на Конвергентната програма на Република България.

В съответствие с методиката на Европейската система за интегрирана статистика на социалната защита (ESSPROS) бяха предоставени данни на НСИ по основния модул за приходите и разходите на ДОО, по модулите на бенефициентите на пенсии и на получателите на обезщетения за безработица, както и отчети за качеството на информацията по съответните модули.

През месец август 2024 г. беше публикуван Актюерски доклад 2024 г., който представя оценка на дългосрочното финансово състояние на фондовете на ДОО в България за периода 2023 – 2070 г. Основната цел на доклада е повишаване информираността на вземащите решения, заинтересованите страни и широката общественост за бъдещото финансово състояние на фондовете на ДОО в контекста на текущите икономически, демографски и социални тенденции и при отчитане на действащото към момента осигурително законодателство. Направен е анализ на базовия сценарий, който отразява развитието на фондовете на ДОО до 2070 г. В доклада са включени и два алтернативни сценария с цел да се оцени дългосрочният финансов ефект от някои хипотетични промени в параметрите на системата. Направено е сравнение с резултатите от актюерския доклад от 2019 г. Прогнозата за развитието на ДОО до 2070 г. е изготвена от актюерския състав на НОИ с помощта на актюерски модел, разработен от експерти на Международната организация по труда и адаптиран към нуждите на българската пенсионна система и специфичните за страната условия. Моделът дава възможност за прогнозиране за период до 75 години и се използва за оценка на финансовото състояние на ДОО в дългосрочен план. Прогнозират се приходите и разходите на ДОО и финансовият резултат на фондовете от гледна точка на тяхното балансиране. Докладът беше изготвен въз основа на данни от административните регистри, поддържани от НОИ. Използвани бяха и данни от външни източници, включително данни за пазара на труда от Националния статистически институт, последната демографска прогноза на

Евростат за България (EUROPOP-2023), както и дългосрочна макроикономическа прогноза, разработена и предоставена за използване на НОИ от Министерството на финансите.

През месец ноември 2024 г. резултатите от дългосрочната бюджетна прогноза за развитието на държавната пенсионна система бяха представени на заседание на Управителния съвет на Държавния фонд за гарантиране устойчивост на държавната пенсионна система.

Изготвяни са средносрочни бюджетни прогнози на приходите и разходите на КБДОО, УчПФ и фонд ГВРС на базата на макроикономическите прогнози и указания, предоставяни от Министерство на финансите.

Изчислявани са актюерски коефициенти за 2024 г. по възраст и пол, необходими за определяне на актюерския еквивалент на пенсионните права за старост от фонд „Пенсии“ на държавното обществено осигуряване на лица, които са постъпили на работа като служители на Европейския съюз, на Европейската централна банка и на Европейската инвестиционна банка. Извършвано е разпределение на прехвърлените в НОИ средства от пенсионните схеми на ЕС, ЕЦБ и ЕИБ – до разработване на софтуерно приложение „Модул за прехвърляне на пенсионни права от пенсионните схеми на ЕС, ЕЦБ и на ЕИБ“.

Актуализирани и обновени са актюерските модели за прогнозиране. Изготвяни са актюерски разчети, свързани с предложения за нормативни промени, касаещи размерите на пенсиите, добавките към тях и обезщетенията, изплащани от НОИ.

4. Статистически справочници и бюлетини

В качеството си на организация, в която функционират органи на статистиката съгласно Закона за статистиката, институтът има ангажимента да запознава обществеността с резултатите от провежданите статистически изследвания, било то чрез средствата за масово осведомяване, чрез собствената си интернет страница или по друг подходящ начин. В изпълнение на това изискване, през 2024 г. бяха подготвени редица статистически справочници и бюлетини, представящи информация за всички администрирани от НОИ социалноосигурителни фондове. Всички справочници и бюлетини са публично достъпни на интернет страницата на НОИ в рубрика „Статистика“ на раздел „Публикации“. Някои от по-важните материали са:

- Статистически справочник „Демография, икономика и социално осигуряване“, съдържащ динамични редове за продължителен период;
- Статистически годишен и тримесечен отчет за изпълнение на консолидирания бюджет на ДОО;
- Статистически годишник „Пенсии“;
- Тримесечен статистически бюлетин „Пенсии“;
- Годишен и тримесечен статистически бюлетин „Показатели, характеризиращи временната неработоспособност на осигурените лица“;
- Годишен и месечен статистически бюлетин „Регистрирани безработни лица с право на обезщетение“;
- Статистически годишник „Трудови злополуки“;
- Оперативна годишна статистическа информация за трудовите злополуки;
- Статистическа информация за професионалните болести;
- Основни макроикономически показатели и показатели за държавното обществено осигуряване;
- Социалноосигурителни показатели по пол.

Начало > Публикации > Статистика

<https://nssi.bg/publikacii/statistika/>

Във връзка с ангажиментите си по одобрената от Министерския съвет Национална програма за статистически изследвания за 2024 г., НОИ оказва необходимото съдействие на НСИ при изпълнението на някои важни статистически изследвания в областта на доходите и социалната защита:

- **Тема „Статистика на доходите и условията на живот“ (SILC2024).** Като част от инициативата на НСИ за подобряване обхвата и качеството на статистическите данни за доходите, на НСИ са предоставени данни за размера на получаваните пенсии, добавките към пенсиите и допълнителните плащания към пенсиите по вид на пенсията и месеци и годишни данни за лицата, получаващи парични обезщетения и помощи по КСО. Със съдействието на НОИ стана възможно допълване на липсваща информация и валидиране на съществуващата информация в наблюдението „Статистика на доходите и условията на живот“;
- **Тема „Интегрирана статистика на социалната защита (ESSPROS) – основен модул, модул за получателите на пенсии и модул за нетните социални помощи и обезщетения“.** Като част от ангажиментите на България по Регламент (ЕО) № 458/2007 на Европейския парламент и на Съвета относно Европейската система за интегрирана статистика на социалната защита (ESSPROS), на НСИ са предоставени годишни данни за приходите и разходите по схемите, имащи отношение към пенсиите, защитата на хората с увреждания, безработицата, майчинството и неработоспособността, част от основния модул по ESSPROS, както и данни за броя на бенефициентите на пенсии, класифицирани по схеми, по видове пенсии и по пол, в съответствие с формата за предоставяне на информация по Модула за бенефициентите на пенсии;
- **Тема „Трудови злополуки“ и „Професионални болести“.** НОИ изготви и публикува статистическа информация за трудовите злополуки, станали с осигурени лица, в т.ч. причини и обстоятелства довели до трудова злополука. Информацията е налична на национално и областно ниво. В областта на професионалните болести е подготвена статистическа информация за нововъзникналите случаи на признати професионални болести. Данните от тези две изследвания са достъпни на интернет страницата на института.

5. Анализи, обзори и информационни материали

Аналитичният годишник „Държавното обществено осигуряване“ е ежегодна публикация, в която се прави обзор на състоянието на администрираните от НОИ фондове, представя се подробна информация и анализ на финансовите резултати от изпълнението на консолидирания бюджет на ДОО и показателите по отделните социалноосигурителни програми.

Обобщената информация и направените изводи са източник, който може да бъде от полза за органите на законодателната и изпълнителната власт, организациите на социалните партньори и неправителствените организации с отношение към общественото осигуряване, изследователи от научните среди и всички, които се интересуват от състоянието и перспективите за развитие на социалноосигурителната система. Годишникът [ДОО през 2023 г.](#) е достъпен на интернет страницата на НОИ, в рубрика „Анализи“.

Съставен е [Годишният отчет за дейността на НОИ през 2023 г.](#), който е приет от Надзорния съвет на НОИ с Решение № 4 от 14.05.2024 г. Документът е изготвен въз основа на предоставената информация от дирекциите от специализираната и общата администрация в централно управление и от звената на пряко подчинение на управителя за извършените през 2023 г. функционални дейности в института. Поместена е и информация за дейността на органите на управление на Националния осигурителен институт и взетите през годината решения от тях. Изданието е предназначено да отговори на обществения ангажимент от НОИ за прозрачна публична институция, като предостави информация за дейностите и процесите, които са извършени през 2023 г. в изпълнение на законовите задължения при администриране на публичните разходи от ДОО и за постигането на стратегическите цели на института.

6. Стратегическо и оперативно планиране и управление на риска в НОИ

Целеполагането, отчитането на целите и управлението на риска са ключови ангажименти на ръководителите от публичния сектор.

Взаимовръзката между стратегически цели, дейности и индикатори се реализира посредством изготвянето на оперативни годишни планове за изпълнение на [Стратегията за развитие на НОИ за периода 2018 – 2024 г.](#) През 2024 г. дейността по целеполагане в НОИ бе осъществявана въз основа на одобрени от управителя на института общи оперативни цели и оперативен план за изпълнението им.

И през 2024 г. процесът по управление на риска, като един от елементите на системата за финансово управление и контрол в НОИ, се изпълнява въз основа на утвърдената [Стратегия за управление на риска в НОИ](#) и вътрешните правила и процедури. Продължава прилагането на въведения през годините процес по управление на рисковете в ЦУ и ТП на НОИ, в т.ч. документирание чрез риск-регистри на всяка дирекция/териториално поделение, като част от процеса по оперативно планиране. След дефинирането на целите ръководителите на самостоятелни структурни единици и структурни звена идентифицираха рисковете, които биха могли да възпрепятстват постигането на целите и извършиха мониторинг и докладване на резултатите от управлението на риска в НОИ през м. февруари и м. юли. По този начин се осигурява необходимата информация и увереност, дали процесът по управление на риска е ефективен във времето, доколко рисковете се управляват успешно, дали контролните дейности минимизират съответните рискове до приемливо за НОИ ниво и способстват за постигане на целите на института.

Всеки от етапите в процеса по определяне на цели, управление на риска и отчитане изпълнението на целите завърши с изработване на съответния документ на ниво самостоятелна структурна единица и обобщение на институционално ниво. Утвърдените от управителя на институционално ниво документи своевременно са публикувани на вътрешната и/или външната страница на института и са достъпни за всички служители и заинтересовани лица.

През 2024 г. предвид изтичане срока на действие на стратегическия документ беше извършен Отчет за изпълнението на стратегическите цели на Националния осигурителен институт за периода 2022 – 2024 г. Прегледът на изпълнението на стратегическите цели показва,

че голяма част от очакваните резултати са постигнати. Прилагането на иновативни методи, съчетано с активно използване на информационните и комуникационните технологии в дейността на НОИ, оказва положително въздействие на качествено обслужване на клиентите. Повиши се удовлетвореността на потребителите от предоставяните услуги, осигури се законосъобразно и целесъобразно разходване на средствата на ДОО, подобри се ефективността на комуникацията, партньорските взаимоотношения и международното сътрудничество. Съвременното ниво на развитие на информационните технологии създаде големи възможности за облекчаване на административното обслужване на клиентите, като НОИ ще продължи да развива и подобрява предоставяните услуги на гражданите и институциите през следващия стратегически период.

Разработената през 2024 г. нова [Стратегия за развитие на НОИ за периода 2025 – 2029 г.](#) представя визията за развитието на организацията през следващите пет години и отразява консенсуса на ръководството за приоритетите в дейността, с които ще се изпълняват стратегическите цели.

Стратегията включва анализ на средата, в която функционира институтът, принципи при разработването и изпълнението ѝ, визия, мисия, стратегически цели и дейности, както и очаквани резултати от изпълнението ѝ и индикатори, с които се измерва напредъкът.

В Стратегията са формулирани по нов начин мисията, визията, принципите и ценностите. Новите формулировки отговарят на съвременните схващания за развитие на организациите от публичния сектор и подобряват съдържанието на документа, като в същото време не променят същността и посоката за развитие на института.

МИСИЯТА на Националния осигурителен институт е да гарантира навременен и лесен достъп до пенсии, обезщетения и помощи по законосъобразен, ефективен, ефикасен и икономичен за работещите, бизнеса и обществото начин.

ВИЗИЯ: Компетентна, динамична и отговорна социалноосигурителна институция, ползваща се с високо обществено доверие.

Новата Стратегия очертава действията, които ще се предприемат, за да се реализират стратегическите намерения залегнали в следните три стратегически цели:

Стратегическа цел № 1 : Повишаване качеството на предоставяните услуги.

Стратегическа цел № 2 : Подобряване на организационния капацитет за управление на промените.

Стратегическа цел № 3 : Усъвършенстване на използваните информационни и комуникационни технологии, подобряване на информационната сигурност и контрола в управлението на публичните средства.

За осигуряването на устойчиво развитие за периода до 2029 г. усилията на института ще са насочени към подобрение при изпълнение на задълженията, предоставянето на достъпни и сигурни услуги, съответстващи на новите технологии, по-ефективно и координирано сътрудничество с партньорите и повишаване на общественото доверие. С така дефинираните стратегически цели, дейности и индикатори за измерване изпълнението на целите са обхванати основните сфери на въздействие: обслужването на клиентите, усъвършенстването на вътрешните процеси и информационната сигурност, ефективното управление на публичния ресурс, електронизирането на процесите и дейностите.

ДЕЙНОСТИ НА ОБЩАТА АДМИНИСТРАЦИЯ

I. ПРАВНО ОБСЛУЖВАНЕ

Юридическото обслужване на Националния осигурителен институт се осъществява от дирекция „Правна“ в централно управление и юрисконсултите в териториалните подразделения.

1. Осигурително законодателство

През 2024 г. дейностите, извършени от юрисконсултите по осигурителното законодателство, включват: предоставяне на правни становища по проекти на нормативни актове, изпратени за съгласуване от НОИ; изготвяне на отговори и становища по постъпили въпроси, предложения, сигнали, жалби и молби в областта на общественото осигуряване; осъществяване на процесуално представителство след съответно упълномощаване, както и осъществяване на правното обслужване на фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите“. Въз основа на анализиране на съдебната практика по прилагане на нормативните актове по държавното обществено осигуряване и съгласуване с функционално отговорните дирекции в Централно управление на НОИ, са предоставяни методически указания за единното им прилагане.

През годината юристите на НОИ съвместно с други дирекции в ЦУ са участвали в изготвянето на проекта на Закон за бюджета на ДОО за 2024 г., на проекти на закони и подзаконовни нормативни актове в областта на държавното обществено осигуряване, във връзка с дейността на института и тяхната подготовка за разглеждане и утвърждаване от Надзорния съвет на НОИ. Другите съвместни дейности с дирекциите в ЦУ включват разработването на инструкции, формуляри и други документи.

2. Правно обслужване

През 2024 г. правното обслужване в НОИ, включва следните дейности:

- изготвяне на правни становища по проекти на правила, инструкции, заповеди и други вътрешноведомствени актове;
- осъществяване на процесуално представителство след надлежно упълномощаване;
- осигуряване на правно съдействие при сключване на договори и споразумения за предоставяне на информация, информационни продукти за обработване на информация и за дейности по социалното осигуряване, като при възлагане осъществява контрол по изпълнение на договорите;
- следене за законосъобразността на актовете и процедурите, свързани с възникването, изменението и прекратяването на служебните и трудовите правоотношения;
- участие в тръжни процедури за отдаване под наем и разпоредителни сделки със собствеността на НОИ, както и при сключването на договори за придобиване на имоти от НОИ;
- изготвяне на правни становища и осъществяване на правни действия по защита интересите на НОИ във връзка с неизпълнение по договори, по които институтът е страна, както и във връзка със собствени или предоставени за управление на института имоти;
- изготвяне на становища и отговори по заявления за достъп до справки от регистрите на НОИ в средата за междурегистров обмен RegiX, както и с процедирането на заявления за достъп до обществена информация и за повторно използване на информация от обществен сектор.

Като част от доклада по чл. 62, ал. 1 от Закона за администрацията през 2024 г. е изготвен проект на отчет за постъпилите заявления за достъп до обществена информация и за повторно използване на информация от обществен сектор, който включва и подробни данни за направените откази и причините за това.

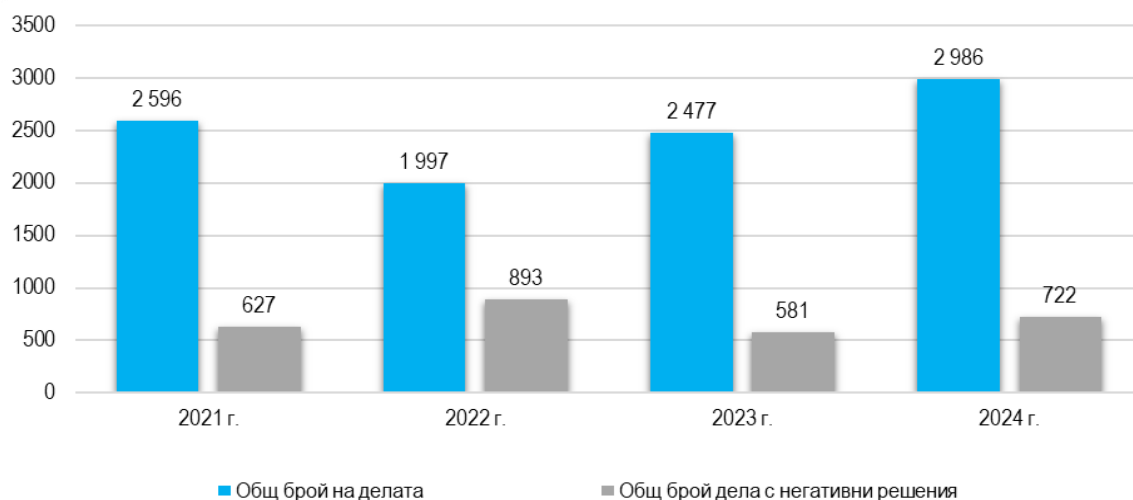
През 2024 г. по образуваните срещу НОИ дела, юрисконсултите от централно управление са осъществили процесуално представителство по 93 дела. Разпределението на делата по предмет на спора за периода 2021 – 2024 г. е представено в следващата таблица:

Таблица № 27 : Обобщена справка за съдебните дела в ЦУ на НОИ за периода 2021 – 2024 г. (бр.)

Вид дело	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.
- Дела, свързани с пенсии и обезщетения по европейски регламенти и международни договори	13	22	29	29
- Граждански дела, в т.ч. по Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ)	6	0	5	57
- Наказателни дела	1	1	0	0
- Дела пред Комисията за защита от дискриминация (КЗД)	13	5	6	5
- Дела във връзка с дисциплинарни производства/ оспорване на подзаконов нормативен акт	5	1	2	2
- Дела във връзка с неизпълнение на договор за обществена поръчка	0	1	1	0
Общ брой на делата:	38	30	43	93

Данните показват, че през 2024 г. броят на съдебните дела в ЦУ на НОИ е нараснал над два пъти спрямо предходната година.

Осъществено от юристите процесуално представителство по делата, водени срещу съответното териториално поделение и срещу актове на неговите органи в териториалните поделения на НОИ, е представено на фигура № 10.

Фигура № 10 : Брой на съдебните дела в ТП на НОИ за периода 2021 – 2024 г.

Съдебните дела в териториалните поделения за 2024 г., разпределени по статус на делата и материален интерес по приключилите дела, са представени в следващите таблици:

Таблица № 28 : Статус на делата, по които НОИ е страна през 2024 г.

Вид дело	Брой
- Висящи дела	1 333
- Спрени дела	27
- Прекратени дела	212
- Приключили дела	1 507

Таблица № 29 : Материален интерес по приключилите през 2024 г. дела, по които НОИ е страна

Вид дело	Лева
- Дела с позитивни решения	1 444 731,83
- Дела с негативни решения	423 719,83
- Дела с частично уважена претенция	6 400,00

Съдебните дела, по които НОИ е страна през 2024 г., разпределени по основни области, са представени в следващата таблица:

Таблица № 30 : Брой дела, по които НОИ е страна през 2024 г., разпределени по основни области

Вид дело	Брой
- Дела, свързани с дисциплинарни производства, прекратяване на трудови и служебни правоотношения	4
- Дела, свързани с наказателни постановления	22
- Дела, свързани с предоставяне на достъп до обществена информация	1
- Дела за обжалване на административни актове или свързани с предоставяне на административни услуги	2 660
- Дела, свързани с разпореждане и управление на недвижими имоти	1
- Други дела	388

II. ОБЩЕСТВЕНИ ПОРЪЧКИ И УПРАВЛЕНИЕ НА СОБСТВЕНОСТТА

Националният осигурителен институт е възложител на обществени поръчки по смисъла на Закона за обществените поръчки (ЗОП). Ежегодно се осъществяват дейности по прогнозиране на потребностите, планиране и провеждане на обществени поръчки и инвестиционна дейност във връзка с управлението и стопанисването на имотите и административно-стопанското обслужване. През 2024 г. представянето на дейността може да бъде обособено в следните направления:

1. Планиране и провеждане на обществени поръчки

Дейностите, свързани с управлението на цикъла на обществените поръчки, включват планиране, координиране във връзка с подготовката, провеждането и възлагането на обществени поръчки в съответствие с нормативните изисквания и приложимите вътрешни правила.

Прогнозирани са потребностите от възлагане на обществени поръчки и е осъществено планирането и провеждането на процедурите. Изготвен е обобщен график за провеждане на всички обществени поръчки в централно управление и е определен редът за възлагане в териториалните поделения на НОИ. През годината в ЦУ на НОИ са обявени 93 обществени поръчки (като всички са планирани), прекратени са 6, а броят на приключилите със сключени договори за възлагане е 86. Всички договори през 2024 г. са изпълнени в срок и няма наложени договорни санкции.

Таблица № 31 : Показатели за дейността по обществени поръчки в ЦУ на НОИ за периода 2021 – 2024 г.

Показатели	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.
Брой планирани поръчки	48	44	39	93
Брой сключени договори	34	37	41	86
Обща стойност на сключените договори без ДДС (хил. лв.)	10 618,6	34 016,9	18 205,5	19 873,0
Брой предявени жалби по ЗОП	4	3	1	-

През годината е събирана, анализирана и докладвана на ръководството информацията, свързана с възлагане на обществените поръчки в централно управление и териториалните поделения на НОИ. Оказвана е и методическа помощ на ТП по въпроси, свързани с прилагане на ЗОП и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и при изготвяне на документациите за възлагане на обществени поръчки.

Изпълнението на дейността по обществени поръчки в териториалните поделения на НОИ през 2024 г. е показано в следващата таблица:

Таблица № 32 : Показатели за дейността по обществени поръчки в ТП на НОИ през 2024 г.

ТП на НОИ	Планирани поръчки (брой)	Възложени поръчки (брой)	Сключени договори (брой)	Обща стойност на сключените договори без ДДС (лева)
Благоевград	5	2	4	42 725,70
Бургас	4	2	9	220 303,63
Варна	7	5	7	41 543,57
Велико Търново	4	3	11	13 460,00
Видин	2	2	5	27 833,00
Враца	7	8	8	60 060,79
Габрово	9	9	9	152 081,46
Добрич	2	1	6	138 835,00
Кърджали	10	11	11	109 302,00
Кюстендил	13	12	12	168 917,11
Ловеч	6	5	7	162 295,60
Монтана	3	3	6	60 596,00
Пазарджик	3	3	9	60 740,00
Перник	4	5	5	83 153,64
Плевен	4	4	4	83 153,64
Пловдив	3	3	15	294 161,43
Разград	6	4	4	25 373,00
Русе	11	11	11	255 283,70
Силистра	2	2	4	141 999,60
Сливен	2	2	9	128 908,00
Смолян	2	2	2	8 525,00
София-град	2	2	4	10 464,76
София-област	1	1	1	8 580,00
Стара Загора	6	3	6	116 799,05
Търговище	4	3	3	317 655,76
Хасково	10	10	10	105 181,33
Шумен	2	2	5	81 824,00
Ямбол	7	4	4	172 650,00

2. Управление на собствеността

Изпълнените през годината дейности са свързани с организиране дейността по управлението и поддържането на собствеността, както и по снабдяването, съхраняването, стопанисването и използването на стоково-материалните ценности на института за осъществяване на функциите на НОИ.

През 2024 г. по-важните инициативи, чрез които се постига повишаване качеството на условията на труд на служителите и подобряване нивото на обслужване на клиентите на института, са свързани с възлагане и изпълнение на строителен обект:

Вътрешни текущи строителни ремонти в административната сграда на ЦУ на НОИ – Първи етап. Надзорният съвет взе решение (на основание чл. 36, ал. 1, т. 8 от Кодекса за социално осигуряване на 12.10.2021 г.) управителят на НОИ да предприеме всички необходими правни и фактически действия за организиране, провеждане и възлагане на обществени поръчки за вътрешни, текущи, строителни ремонти в административната сграда на Централно управление с обща финансова рамка шест милиона лева без ДДС. В изпълнение на решението и в съответствие с определения в Закона за обществените поръчки ред, на 04.08.2023 г. НОИ обяви процедура за възлагане на обществена поръчка, която беше успешно възложена чрез сключване на рамково споразумение със срок на действие 48 месеца или до изчерпване прогнозната стойност на обществената поръчка – 6 млн. лв. без ДДС (7,2 млн. лв. с ДДС). През 2023 г. беше успешно възложен и изпълнен първи етап от строителната програма

– ремонтни дейности в работни помещения и общи части на целия партерен етаж (обхващащ блокове А, Б и В) на административната сграда на ЦУ на НОИ

Втори етап: На база сключеното рамково споразумение в края на 2023 г. беше проведена мини-процедура за избор на изпълнител за възлагане на втори етап от инвестиционната програма. В резултат, беше сключен договор със срок на изпълнение 365 дни. Цената за изпълнение на поръчката по посочения договор е в размер на 1 319,1 хил. лева с ДДС. Обхватът на строителната програма на този етап включва ремонтни работи в работни помещения и общи части (коридори) на етажи 9, 10 и 11 във високото тяло административната сграда на ЦУ на НОИ. Ремонтните дейности се отнасят до: изкърпване, шпакловане и боядисване на стени; изграждане на окачени тавани в работни помещения, фойета и коридори; подмяна на подови настилки, осветителни тела, вътрешна дограма, включително в коридори и стълбища; усвояване на дълги и част от къси тераси чрез демонтаж на стоманобетонни плочи и възстановяване на подови покрития и стени.

Вторият етап от строителната програма за вътрешни ремонти в административната сграда беше изпълнен успешно и в определения срок. За приемането на обекта на 29.08.2024 г. е подписан Констативен акт без забележки. Изпълнените строителни и монтажни работи са на обща стойност 1 319,1 хил. лв. с ДДС.

Трети етап: През месец май 2024 г. беше проведена мини-процедура за избор на изпълнител за възлагане на трети етап от инвестиционната програма. В резултат, беше сключен договор със срок на изпълнение 365 дни. Цената за изпълнение на поръчката по посочения договор е в размер на 1 187,9 хил. лв. с ДДС. Обхватът на строителната програма на този етап включва ремонтни дейности в работни помещения и общи части (коридори) на етажи 5 и 8 във високото тяло административната сграда на ЦУ на НОИ. Обхватът на строително-монтажните работи е сходен с този, изпълнен на втори етап от строителната програма.

Третиет етап на инвестиционната програма за вътрешни ремонти в административната сграда на ЦУ на НОИ беше изпълнен успешно и в рамките на определения срок. Обектът беше приет на 16.12.2024 г. с подписването на Констативен акт без забележки. Общата стойност на изпълнените и приети строително-монтажни работи е в размер на 1 187,9 хил. лв. с ДДС.

III. ФИНАНСОВО-СЧЕТОВОДНА ДЕЙНОСТ

Националният осигурителен институт е бюджетна организация, чиито основни функции и дейности са уредени с Кодекса за социално осигуряване. НОИ изпълнява Закона за бюджета на Държавното обществено осигуряване, извършва плащането на пенсиите и краткосрочните обезщетенията и помощи от ДОО, организира дейността по другите осигурителни плащания, установява и събира вземанията на ДОО от неправилно извършени осигурителни разходи и осъществява контрол по спазване на законодателство във връзка с възложените му дейности.

Цялостната дейност по финансиране и счетоводно отчитане на бюджетните средства на фондовете на държавното обществено осигуряване, Учителския пенсионен фонд, фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите“ (ФГВРС) и бюджета на НОИ, както и счетоводното обслужване на централно управление на НОИ се ръководи и осъществява от дирекция „Финансово-счетоводна дейност“ (ФСД).

1. Финансово-счетоводна дейност и банково обслужване

През 2024 г. са осигурени необходимите условия за своевременното изплащане на пенсиите и краткосрочните обезщетенията като са осъществени всички действия, свързани с движението на финансовите средства на държавното обществено осигуряване, както и отчитането на изпълнението на Закона за бюджета на ДОО за годината. Изготвено е разпределението на средствата по бюджета на НОИ, съгласно Закона за бюджета на

държавното обществено осигуряване за 2024 г. и е осъществяван контрол за спазване на утвърдените лимити за разходи.

Изготвяни са методически указания за финансовата дейност на звената в териториалните поделения на НОИ и е извършван контрол, както върху тяхната отчетност, така и по спазването на законите и подзаконовите нормативни актове в областта на финансово-счетоводната дейност. Разработени са формите и съдържанието на документите за счетоводното отчитане на средствата на фондове на държавното обществено осигуряване.

През годината са изготвени периодичните и годишният финансов отчет на централно управление и е обобщавана и анализирана информацията от финансовите отчети на териториални поделения на НОИ. Съставени са консолидираните финансови отчети за изпълнение на бюджета на ДОО, УчПФ и ФГВРС за годината.

При извършения от Сметна палата одит за заверка на ГФО за 2023 г. е издадено становище, което показва, че консолидираният годишен финансов отчет дава вярна и честна представа за финансовото и имуществено състояние на НОИ, респективно на фондовете на ДОО, Учителския пенсионен фонд и ФГВРС.

През 2024 г. са реализирани следните дейности:

- Изготвяне на методически указания и осъществяване на счетоводното отчитане на финансовите потоци между ЦУ и ТП на НОИ и преводите от/към външни институции;
- Осчетоводяване на трансферите/приходите от осигурителни вноски по счетоводните сметки от Индивидуалния сметкоплан на Националния осигурителен институт, изготвен в съответствие с Националния сметкоплан на бюджетните организации;
- Организиране на банковото обслужване на НОИ и неговите териториални поделения. През 2024 г. всички левови плащания на НОИ са включени в Системата за електронни бюджетни разплащания (СЕБРА). Набраните приходи в транзитните сметки на териториалните поделения веднъж седмично се централизират служебно от обслужващите банки на териториалните поделения по сметката на ЦУ в БНБ. Възстановените разходи по сметките за наличности на ЦУ се централизират служебно съгласно режима, определен от Министерство на финансите, съгласуван с БНБ;
- Изготвяне на разпределението на бюджета за административните разходи на НОИ между териториалните поделения и централното управление и контрол върху изпълнението на утвърдените бюджети;
- Подготовка на методически указания за плащанията по пенсиите и тяхното осчетоводяване и извършване на преводите за пенсии;
- Извършване на преводи на добавки за чужда помощ по сметка за чужди суми, съгласно разпоредбите на Закона за личната помощ, уреждащ условията и реда за предоставянето и ползването на лична помощ от хора с увреждания;
- Осъществяване на дейността по движението на средства и информация, свързани с реимбурсация на суми за обезщетения за безработица и отчитането на суми по искания, насочени към компетентните институции на други държави за възстановяване на изплатени от НОИ обезщетения за безработица съгласно Регламент (ЕО) № 883/2004 Регламент (ЕО) 987/2009 г. Извършване на преводите на средствата за парични обезщетения и помощи от ДОО и парични обезщетения за безработица, както и тяхното счетоводно отчитане;
- Реализирането на процеси по изплащането на средства за компенсации и за запазване на заетостта на осигурителите, централизираното изплащане и отчитане на паричните помощи за профилактика и рехабилитация, както и отчитането на „превежданите на бюджетните организации средства от бюджета на ДОО за профилактика и рехабилитация“;

- Изготвяне на методически указания за счетоводното отчитане на краткосрочните обезщетения;
- Извършване и отчитане на плащанията, свързани с изпълнението на проекти, съфинансирани от фондовете на Европейския съюз;
- Извършване и отчитане на плащанията, касаещи административната дейност на ЦУ на НОИ;
- Изготвяне на методически указания за счетоводното отчитане на плащанията, касаещи административната издръжка и плащанията, свързани с гарантираните вземания в териториалните поделения и централно управление;
- Осъществяване на дейностите, свързани с изплащането на възнагражденията на персонала на НОИ.

2. Инвестиционна дейност по отношение на свободните средства на Учителския пенсионен фонд

Управлението на временно свободните парични средства на УчПФ и извършването на инвестиционна дейност по отношение на тези средства се осъществява съобразно динамиката на финансовите пазари. Съгласно чл. 28 от КСО временно свободните средства по фондовете на държавното обществено осигуряване могат да се влагат по депозитни сметки в Българската народна банка или за придобиване на първичния пазар чрез Министерството на финансите на държавни ценни книжа, емитирани от българското правителство. За регламентиране на инвестиционната дейност са утвърдени „Вътрешни правила за инвестиране на временно свободни парични средства на Учителския пенсионен фонд“. В съответствие с определения ред свободният паричен ресурс се управлява чрез влягането му по депозитни сметки в БНБ, или чрез инвестирането в покупка на държавни ценни книжа (ДЦК), емитирани от българското правителство, чрез участия на фонда в провежданите от Министерство на финансите и БНБ аукциони за продажба на ДЦК на първичния пазар.

Съгласно указание на Министерство на финансите, бюджетните организации могат да откриват депозитни сметки в лева, със срок 6 (шест) месеца, по които ще бъде изплащана лихва, която се определя от Министерство на финансите. Лихвата се обявява и договаря на годишна база и се начислява служебно от БНБ в края на срока на депозитната сметка. За целия срок на депозитната сметка се прилага лихвеният процент, валиден на датата на откриване на депозит, чрез използване на конвенцията за действителен брой дни към 360 дни годишно. В изпълнение на това указание и преди неговото влизането в сила, бяха закрити всички депозитни сметки на Учителския пенсионен фонд на НОИ в БНБ, на обща стойност 490 000 000 лв.

- Считано от 02.05.2024 г., бяха открити нови депозитни сметки на Учителския пенсионен фонд на НОИ в БНБ, на обща стойност 490 000 000 лв., със срок 6 месеца и лихвен процент 3,32%. Падежът на тези депозити е на 02.11.2024 г. Получените лихви по депозитните сметки на 04.11.2024 г. са в обща размер на 8 314 756 лв. Депозитните сметки са автоматично подновени на 04.11.2024 г., като лихвеният процент, валиден в деня на подновяването е 2,66%. Падежът на депозитите изтича на 04.05.2025 г.;
- На 20.12.2024 г. са открити 2 (две) нови депозитни сметки, на обща стойност 45 000 000 лв. с лихвен процент 2,45% и срок 6 месеца;
- На 23.12.2024 г. е открита нова депозитна сметка, на стойност 5 000 000 лв. с лихвен процент 2,44% и срок 6 месеца;
- Към 31.12.2024 г., свободните парични средства на УчПФ които се съхраняват в БНБ под формата на депозити са в размер на 540 000 000 лв. Към 31.12.2024 г. по банковата сметка на Учителския пенсионен фонд има наличност от 7 986 343,69 лв.;

- През 2024 г. Учителският пенсионен фонд на НОИ не е участвал в аукциони за покупка на държавни ценни книжа;
- Получените лихвени плащания (лихви) от притежаваните държавни ценни книжа в портфейла на УчПФ през 2024 г. са в размер на 3 174 705 лв., като цялата сума е от ДЦК, емитирани в лева;
- През 2024 г. е настъпил падежът на една дългосрочна емисия (със срок 10 г. и 6 месеца) на стойност 14 219 863 лв. На основание т. 3.4 от Тарифата за таксите и комисионните за обработка на сделки с ДЦК на Българска народна банка, през 2024 г. са платени такси и комисионни на стойност 2 843,97 лв., представляващи платени такси за емисии с настъпил падеж (0,02% върху номинала).

IV. УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

Националният осигурителен институт е една от големите държавни администрации със структури на територията на цялата страна. Основна цел на политиката по управление на човешките ресурси в института е развитието на човешкия капитал за постигане на максимална организационна ефективност, както и осигуряването на достойни условия за труд и възможности за професионално развитие, утвърждаване и реализация на неговите служители. Политиката се реализира чрез прилагането на интегрирана система за управление на човешките ресурси, чиито отделни елементи се регулират чрез система от вътрешни правила и процедури.

През 2024 г. основните задачи бяха насочени към повишаване на квалификацията на служителите чрез включването им в курсове за обучение и самообучение. В съответствие с нарастващото значение на обработката на данни и обмена на информация в съвременното общество, основен акцент беше поставен върху повишаване на тяхната информираност относно правото на достъп до обществена информация, предоставяна от НОИ, познанията им по киберсигурност, както и върху специализираните обучения за ИТ-специалисти.

1. Структура и разпределение на щатната численост в НОИ

В института работят специалисти от различни направления, чиято дейност е свързана с прилагане на специфичната нормативна уредба за социалното осигуряване, така и с общоадминистративно управление на дейността на администрацията. Преобладаваща част са държавни служители и правоотношенията с тях се уреждат от Закона за държавния служител (ЗДСл), а за останалите се прилага Кодексът на труда (КТ).

Към 31.12.2024 г. планово определената щатна численост на НОИ е 3 467 бройки, от които в ЦУ – 509 щатни бройки (14,7% от общата численост) и 2 958 щ. бр. (85,3% от общата численост) в ТП на НОИ. Това разпределение е съобразено с функциите, които се изпълняват на централно и териториално ниво, като за обезпечаване на дейностите преобладаващият човешки ресурс е концентриран в териториалните поделения.

Разпределението на обща и специализирана администрация е в съответствие с изискванията на чл. 12, ал. 1, т. 4 на Наредбата за прилагането на Класификатора на длъжностите в администрацията, според която числеността на общата администрация е до 35 на сто от общата численост на персонала, а специализираната – не по-малко от 60 на сто от общата численост на персонала. Достигнатото съотношение отразява добра обезпеченост на общата и специализирана администрация с човешки ресурс.

Таблица № 33 : Разпределение на щатната численост между общата и специализираната администрация по ТП и ЦУ на НОИ към 31 декември 2024 г.

ТП/ЦУ на НОИ	Обща численост (бр.)	Обща администрация		Специализирана администрация	
		Численост	Дял от общата численост	Численост	Дял от общата численост
Благоевград	103,5	14	13,5	86,5	83,6
Бургас	143,5	16,5	11,5	122	85,0
Варна	145	17	11,7	124	85,5
Велико Търново	100	13	13,0	83	83,0
Видин	53	10	18,9	40,5	76,4
Враца	92,5	13	14,1	77	83,2
Габрово	63	11	17,5	48	76,2
Добрич	74	11	14,9	59	79,7
Кърджали	67	11	16,4	53,5	79,9
Кюстендил	97	13	13,4	81	83,5
Ловеч	88,5	12	13,6	73,5	83,1
Монтана	67	9	13,4	54	80,6
Пазарджик	92	11	12,0	78	84,8
Перник	64	10	15,6	51	79,7
Плевен	112	15	13,4	92	82,2
Пловдив	240,5	25	10,4	210,5	87,5
Разград	60	12	20,0	45	75,0
Русе	97	14	14,4	79	81,4
Силистра	70	10	14,3	56,5	80,7
Сливен	73,5	11	15,0	59	80,3
Смолян	63,5	10	15,8	50,5	79,5
София-град	445	50	11,2	387	87,0
София-област	105	12	11,4	87	82,9
Стара Загора	128,5	15	11,7	109	84,8
Търговище	76	11,5	15,1	61,5	80,9
Хасково	101	15	14,9	83	82,2
Шумен	76	11	14,5	61	80,3
Ямбол	60	10,5	17,5	46	76,7
ЦУ на НОИ	509	272	53,4	194	38,1
Общо НОИ	3 467	665,5	19,2	2 652	76,5

Относителният дял на общата администрация в НОИ е 19,2% и е доста по-нисък от максимално допустимите 35,0%. И през 2024 г. се наблюдава тенденцията териториалните поделения с по-малка численост да имат по-висок относителен дял на общата администрация.

Таблица № 34 : Разпределение на щатната и извънщатната численост в ТП на НОИ по функционални направления към 31 декември на съответната година

Функционално направление	2021 г.				2022 г.				2023 г.				2024 г.			
	Щатна численост		Численост по ПМС № 66/96		Щатна численост		Численост по ПМС № 66/96		Щатна численост		Численост по ПМС № 66/96		Щатна численост		Численост по ПМС № 66/96	
	брой	дял	брой	дял	брой	дял	брой	дял	брой	дял	брой	дял	брой	дял	брой	дял
Отдел Административен	490	16,0%	49	29,8%	489	16,0%	50	30,4%	399	13,5%	50	30,4%	393,5	13,3%	52	31,6%
Пенсии	1 292	42,3%	41	24,9%	1 296,5	42,4%	45,5	27,7%	1 298	43,8%	46,5	28,3%	1 300	44,0%	48,5	29,5%
КПК	978,5	32,0%	29,5	17,9%	1 007	32,9%	27	16,4%	1 010,5	34,1%	27	16,4%	1 005,5	34,0%	26	15,8%
ООА/ОА	190,5	6,2%	45	27,4%	157,5	5,2%	42	25,5%	149,5	5,0%	41	24,9%	152	5,1%	38	23,1%
Директори на ТП	28	0,9%	–	–	28	0,9%	–	–	28	0,9%	–	–	28	1,0%	–	–
Пряко подчинени на директора на ТП	79	2,6%	–	–	80	2,6%	–	–	80	2,7%	–	–	78,5	2,7%	–	–
ОБЩО	3 058	100%	164,5	100%	3 058	100%	164,5	100%	2 965	100%	164,5	100%	2 958	100%	164,5	100%

Ползването на извънщатни бройки по реда на ПМС № 66/1996 г. (таблица № 34), позволява да бъде насочен допълнителен трудов ресурс в подкрепа на различни области на дейност в НОИ, където е съсредоточена значителна по обем техническа работа. През 2024 г. голяма част от заетите по реда на ПМС № 66/1996 г. са ангажирани във функционално направление „Пенсии“ (29,5%), като това обстоятелство е свързано със завишения обем работа вследствие на настъпилите промени в нормативната уредба и служебните преизчисления на пенсиите. Другите функционални направления, където най-често се назначават тези служители са „Осигурителен архив“ (23,1%), където се извършва приема, електронизирането и съхраняването на документацията на прекратени осигурители без правоприемник, и отдел „Административен“ на ТП (31,6%), където се изпълняват задачи, свързани с техническо подпомагане дейността на медицинските комисии към териториалните поделения, поради което абсолютният брой и относителният дял на ползваната там извънщатна численост е най-висок.

2. Прилагане на системата за натовареност на звената и дейностите в ТП на НОИ

Определянето на плановите потребности от персонал в ТП се базира на отчитане на работното натоварване на заетите в основната и допълнителна численост на различните функционални направления на института. Системата е регламентирана във Вътрешни правила за определяне на планови потребности от персонал (ВПОПП). Наблюдаваните звена и дейности са 140, разпределени в 5 основни области на дейност, а общият брой следени показатели възлиза на 36. Наблюдаваните звена и дейности се разпределят в 3 основни групи според степента им на отклонение от средната за страната натовареност.

Таблица № 35 : Състояние на наблюдаваните звена и дейности за периода 2021 – 2024 г.

Групи на натовареност	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.
Балансирани	74	69	68	84
Натоварени	20	19	26	25
Ненатоварени	46	52	46	31
Общо наблюдавани звена/дейности	140	140	140	140

Данните за 2024 г. показват, че 31 от наблюдаваните звена/дейности са с параметри под долната граница на натовареност (-15%), 25 са над границата на натовареност (+15%), а 84 са балансирани (попадащи в диапазона от -15% до +15%). Спрямо 2023 г. балансирани звена са се увеличили с 14 бр., докато при натоварените и ненатоварените звена има намаление на броя им, съответно с 1 бр. и с 15 бр.

Значителното увеличение на броя на балансирани звена, респ. намаляване на ненатоварените в сравнение с предходния наблюдаван период, е резултат от последователните действия, прилагани за ефективно използване на наличната щатна и извънщатна численост. От друга страна, с оглед повишаване на обективността на постъпващата информация за нуждите на изчисленията са налице методически указания с ясни насоки за ползването на кодовете по Единната номенклатура на документите в НОИ. По този начин се обезпечава идентичност на работата в ТП на НОИ и съответно съпоставимост на резултатите, извлечени от ЦУ на НОИ.

Териториалните поделения, от своя страна, също попадат в три групи – **ненатоварени, балансирани или претоварени**, като критерий за това е преобладаващият брой на претоварените/ненатоварените звена или дейности в тях. Попадането в съответната група е налице съответно при три претоварени/ненатоварени дейности. През 2024 г. разпределението е следното:

➤ **първа група** – три териториални поделения са със значителни отрицателни отклонения в натовареността на заетите в основните структурни звена/дейности, както следва в ТП на НОИ: Добрич с четири ненатоварени дейности, Русе и София-област – с по три ненатоварени дейности;

➤ **втора група** – двадесет и две териториални поделения са без съществени отклонения в натовареността на заетите в основните структурни звена/дейности спрямо средното за системата на НОИ равнище. В тази група прави впечатление, че с изцяло балансирани дейности се отличават ТП на НОИ – Враца и Шумен. При ТП на НОИ – Бургас, Пловдив, Силистра, Стара Загора са налице четири балансирани дейности, съчетани с по една натоварена дейност. С добра балансираност се отличават ТП на НОИ – Варна, Кюстендил, Пазарджик с четири балансирани звена и едно с ненатоварена дейност. При всички останали са налице балансирани дейности, съчетани едновременно с натоварени и ненатоварени звена;

➤ **трета група** – териториални поделения със значителни положителни отклонения – за разглеждания период тази група се разширява, като в нея се включват Благоевград с пет натоварени дейности, София-град с четири натоварени дейности и Кърджали с три.

Методиката за оценка на натовареността в ТП на НОИ не обхваща дейностите, изпълнявани от общата администрация. Наблюдава се относителният дял на общата администрация от числеността на персонала в съответното ТП на НОИ. Средният относителен дял на общата администрация се понижава от 13,5% през 2023 г. на 13,3% през 2024 г. Достигнатото съотношение отразява добрата обезпеченост на специализираната администрация с човешки ресурс. Отново е запазен сравнително ниският процент на общата администрация в НОИ за 2024 г. спрямо максимално допустимите 35,0%. Относителният дял на общата администрация между различните териториални поделения варира в широки граници – от 10,4% (в ТП на НОИ – Пловдив) до 20% (в ТП на НОИ – Разград), като отклонението е с повече от 9 процентни пункта. Това се дължи на необходимостта звеното да покрива всички функции на общата администрация в съответното териториално поделение, независимо от неговата големина.

3. Администриране на персонала

През 2024 г. са издадени общо 4 550 заповеди, които регламентират служебните правоотношения, при 4 366 през 2023 г., или с 4,2% повече.

Делът на заповедите, касаещи служителите в Централно управление на НОИ е 15,8% от общия брой издадени заповеди. Следва да се има предвид, че в централно управление се изготвят всички заповеди, касаещи държавните служители в НОИ, с изключение на заповедите за повишаване в ранг на служителите в ТП на НОИ, изготвени през м. февруари и март 2024 г., които се проверяват и извеждат в ЦУ, но се изготвят и подписват в съответното ТП на НОИ. От заповедите за повишаване в ранг 139 бр. са изготвени в ЦУ и 678 бр. в ТП. При отчитане на тези обстоятелства, броят на изготвените в ЦУ на НОИ заповеди е 3 872 бр., или 85,1% от всички издадени заповеди по служебно правоотношение.

Информация за броя на обработените/ изготвените документи по администриране на персонала в ТП/ ЦУ на НОИ през 2024 г. е представена в следващата таблица:

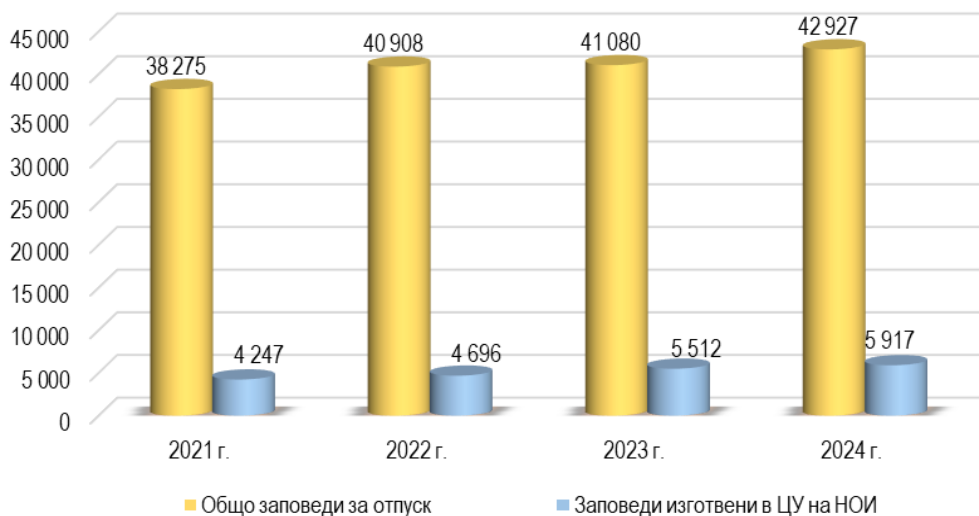
Таблица № 36 : Разпределение на обработените/ изготвените документи по администриране на персонала в ТП/ ЦУ на НОИ през 2024 г. (бр.)

ТП/ЦУ на НОИ	Заповеди по служебни правоотношения	Документи, регламентиращи трудови правоотношения	Заповеди за отпуск	Въведени и експортирани болнични листове	Издадени служебни бележки
ТП	3 829	1 068	37 010	6 410	1 610
ЦУ	721	73	5 917	952	208
ОБЩО	4 550	1 141	42 927	7 362	1 818

През годината издадените документи регламентиращи трудови правоотношения със служителите са 1 141 при 1 254 през 2023 г., или с 9,0% по-малко. В ЦУ са изготвени 73 документа по трудово правоотношение (при 90 бр. през 2023 г.). Намалението в броя им се обуславя от осъществяването на трансформации на щатни бройки от трудово в служебно правоотношение, като с годините делът на длъжностите по трудово правоотношение постоянно намалява. Тенденцията към увеличаване дела на длъжностите за заемане по служебно правоотношение цели осигуряването на подходяща заетост на по-високо квалифициран персонал, с което да се подобри не само обслужването на клиентите, но и цялостната дейност на института. Заповедите за увеличаване на трудовото възнаграждение, представляват над 56,0% от всички изведени документи по трудово правоотношение.

Извън документите, регламентиращи служебните и трудовите правоотношения със служители на института, най-голям е вътрешният документооборот по администриране на ползвания от служителите отпуск. Запазва се тенденцията за увеличаване броя на заповедите за отпуск. През 2024 г. в системата на НОИ са изведени 42 927 заповеди за разрешаване или прекратяване на отпуск на служители, което е с 4,5% повече спрямо предходната година (41 080 заповеди), при 0,4% ръст за 2022 г. и 1,4% за 2021 г. От тях 5 917 заповеди или 13,8% са изготвени в ЦУ, които са със 7,3% повече спрямо същите през предходната година и се дължи на увеличената щатна численост на служителите в ЦУ на НОИ, след преминаването на служители от ТП на НОИ в дирекция ИКТ, считано от 01.05.2023 г.

Данните за изведените заповеди за отпуск, съпоставени с предходните години, са както следва:

Фигура № 11 : Брой заповеди за отпуск в НОИ за периода 2021 – 2024 г.

Постоянно увеличаващият се брой заповеди за отпуск, при приблизително постоянен брой персонал и приблизително постоянен брой полагаеми дни платен годишен отпуск, води до намаляване на средния брой дни отпуск, разрешен за ползване в една заповед. Средният брой работни дни платен отпуск, разрешен с една заповед през 2024 г. е 2,46, което е най-ниската стойност за последните години (2,80 дни за 2023 г., 2,76 дни за 2022 г. и 2,86 дни за 2021 г.).

През 2024 г. 50,5% от всички заповеди са за ползване на 1 работен ден платен годишен отпуск, а 18,7% са за ползване на 2 работни дни. Едва 2,4% от заповедите са за ползване на 10 и повече работни дни платен годишен отпуск. Въз основа на тези данни може да се предположи, че служителите все по-рядко ползват по-продължителен отпуск с цел почивка, и все по-често ползват кратък отпуск, поради текущо възникнала необходимост. С други думи,

все по-рядко ползваният от служителите платен отпуск, им позволява качествена почивка и откъсване от работния процес. Продължаването на тази тенденция може да доведе в бъдеще до намаляване на производителността, мотивираността и ангажираността на служителите, и в крайна сметка до бърнаут, поради претоварване и липсата на по-продължителни почивки.

Данните от фигура № 12 показват, че през 2024 г. са регистрирани 7 362 болнични листове за временна неработоспособност и заявления-декларации за бременност, раждане и отглеждане на дете на служители от НОИ (при 7 458 за 2023 г., 8 398 за 2022 г. и 7 074 за 2021 г.), което представлява намаление с 1,2% спрямо предходната година. За втора поредна година е налице намаляване в броя на болничните на годишна база.

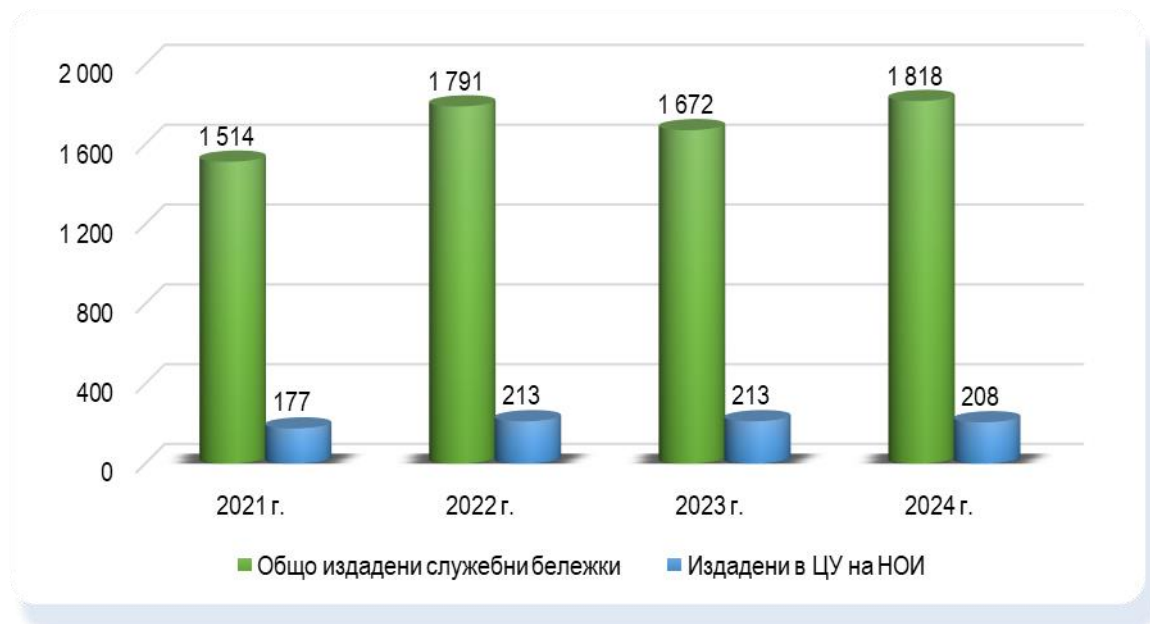
През 2024 г. броят на болничните листове в ЦУ на НОИ е с 8,2% повече спрямо предходната година, при ръст от 8,9% за 2023 г. спрямо 2022 г. Увеличението в ЦУ на НОИ през последните две години, както и при увеличения брой на заповедите за ползване и прекратяване на отпуск, се дължи основно на увеличената щатна численост на служителите в ЦУ на НОИ, след преминаването на служители от ТП на НОИ в дирекция ИКТ, считано от 01.05.2023 г.

Данните за въведените болнични листове, съпоставени с предходните години, са както следва:

Фигура № 12 : Брой на регистрираните болнични листове в НОИ за периода 2021 – 2024 г.

През 2024 г. са издадени общо 1 818 служебни бележки на служители, което е ръст от 8,7% спрямо предходната година и представлява най-високият отчетен брой на годишна база до момента (фигура № 13). От тях издадените служебни бележки от ЦУ са 208 бр., което се доближава до техния брой през предходните две години (213 бр. за 2023 г. и 2022 г.).

Фигура № 13 : Брой на издадените служебни бележки в НОИ за периода 2021 – 2024 г.

Дейността по издаване на служебни книжки на служителите, които за първи път заемат държавна служба, е изцяло централизирана. През 2024 г. от ЦУ са издадени 177 нови служебни книжки, при 194 през 2023 г., 196 през 2022 г. и 173 през 2021 г.

Администрирането на персонала се осъществява посредством значителен вътрешен документооборот. Средно разпределено на 251 работни дни за 2024 г. само в отдел „Управление на човешките ресурси“ в централно управление са изготвени, издадени или въведени в информационната система по 45,50 бр. документи на ден, при 43,38 бр. за 2023 г., 39,28 бр. за 2022 г. и 35,26 бр. за 2021 г. Извън тази стойност са обработени заявки за трансформации и за заемане на работни места, изготвени са становища и обяви за конкурси, заповеди за определяне състава на конкурсните комисии, заповедите за подбори, процедурите по мобилност, обучението и оценяването на служителите, изготвени са отговори по жалби и запитвания, всички становища, докладни записки и придружителни писма, справки, отчети и редица други документи, свързани с управлението на човешките ресурси, поддържана е актуална информация в Административния регистър и други.

Основният вътрешен документооборот по управление на човешките ресурси в НОИ се генерира чрез системата за управление на човешките ресурси ХеРМеС. Същата се поддържа като база данни от служителите по човешки ресурси в ЦУ и ТП на НОИ. Системата дава възможности за заявяване на отпуски и командировки, на гъвкаво работно време, на аванс, на работа извън работното място, на обучения, подаване на заявки към ЧР и ФСД, актуализация на банкова сметка и други. Служителите по човешки ресурси в ЦУ оказват съдействие и консултират при необходимост по въпроси относно СУЧР „ХеРМеС“ и системата за самообслужване ХеРМеС SelfServices и са ангажирани с извършването на допълнителни настройки. За поддържането ѝ в работно състояние през 2024 г. са инсталирани 18 актуализации във връзка с отстраняване на възникнали грешки, развитие на системата или изменение на нормативната уредба, съпътствани от съответните тестове и настройки.

4. Профил на персонала, зает в основната численост на администрацията на НОИ

Общият брой реално заети служители по основен щат в системата на НОИ към 31.12.2024 г. възлиза на 3 405 служители, при 3 444 служители към 31.12.2023 г. Разпределението на служителите по категории длъжности показва, че 41 служители (1,2%) са назначени на висши ръководни длъжности, 322 служители (9,5%) на ръководни длъжности, 2 571 служители (75,5%) на експертни длъжности с аналитични и контролни функции, 425

служители (12,5%) на експертни длъжности със спомагателни функции и 44 служители (1,3%) на технически длъжности.

През 2024 г. възрастовото разпределение на персонала показва най-висок дял на служителите между 30 и 59 години, следвани от служителите на възраст над 60 години. Най-малко са заетите от възрастовата група до 29 години. Възрастовият профил на заетите на ръководни длъжности включва преобладаващо ръководители на възраст между 30 и 59 години. Разпределението на служителите по видове длъжности и възраст е представено в таблицата:

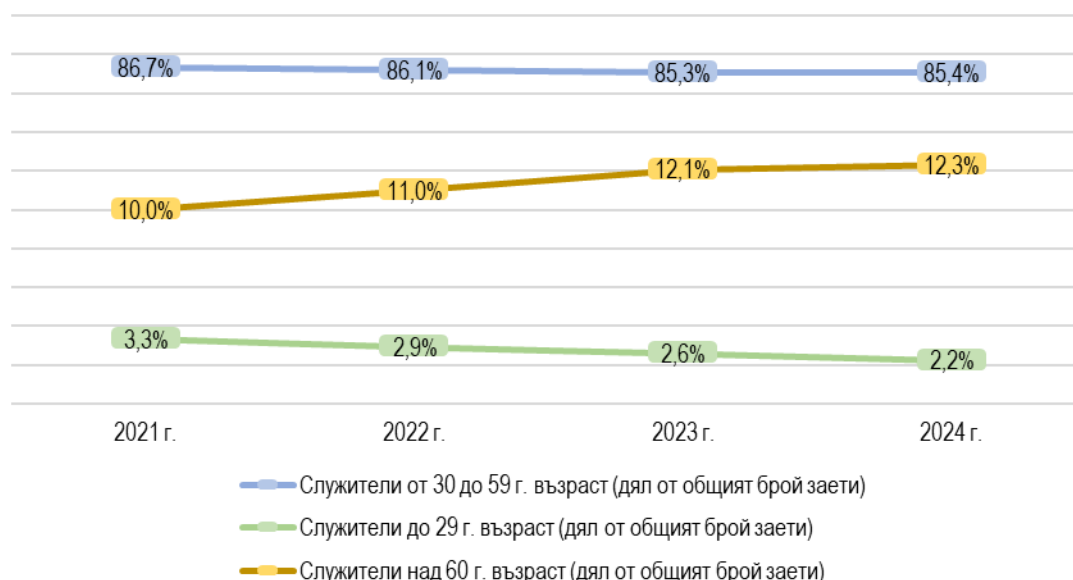
Таблица № 37 : Разпределение на персонала на НОИ по длъжности и възраст към 31 декември 2024 г.

Видове длъжности	до 29 г.		30-59 г.		над 60 г.		Общо заети	
	Брой	Дял	Брой	Дял	Брой	Дял	Брой	Дял
Длъжности по чл. 19а от ЗА	0	0,0%	2	0,1%	0	0,0%	2	0,1%
Висши държавни служители	0	0,0%	29	0,9%	12	0,4%	41	1,2%
Ръководни длъжности	0	0,0%	269	7,9%	53	1,6%	322	9,5%
Експертни длъжности с аналитични и контролни функции	66	1,9%	2 251	66,1%	254	7,5%	2 571	75,5%
Експертни длъжности със спомагателни функции	10	0,3%	323	9,5%	92	2,7%	425	12,5%
Технически длъжности	0	0,0%	35	1,0%	9	0,3%	44	1,3%
ОБЩО	76	2,2%	2 909	85,4%	420	12,3%	3 405	100,0%

Динамиката на дела на възрастовото разпределение на персонала за периода 2021 – 2024 г. показва устойчив ръст в групата на служителите над 60-годишна възраст и тенденция на намаление в най-малката възрастова група – служителите до 29-годишна възраст. Това се дължи както на постоянно нарастващия дял на длъжности по служебно правоотношение, за сметка на длъжностите по трудово правоотношение, така и на намаляващия интерес на младите хора към стажантската програма за заетост „Старт в кариерата“ и към кандидатстването за работа в администрацията. През 2023 г. в НОИ има само един стажант по програмата, а през 2024 г. няма нито един назначен стажант.

През 2024 г. служителите на възраст над 60 години са 5,5 пъти повече (4,7 пъти повече през 2023 г.) от служителите на възраст до 29 години. В сравнение с преди 10 години, съотношението между двете групи е с почти еднаква тежест.

След продължилата тенденция на спад на дела на служителите от 30 до 59-годишна възраст, то през 2024 г. е отчетен лек ръст в тази група.

Фигура № 14 : Динамика на дела на възрастовото разпределение на персонала за периода 2021 – 2024 г.

Болшинството от длъжностите в Националния осигурителен институт са определени за заемане от служители с висше образование. Това произхожда от характера на служебните задължения на заетите в основните административни звена, които са ангажирани с експертна преценка на правото на ползване на осигурителни права и необходимостта от познаване, тълкуване и прилагане на широк кръг от нормативни разпоредби. Длъжности, с минимално изискване за заемането им средно образование, са определени за позициите в специализираната администрация, осъществяващи прием и архивиране на документи, както и за отделни позиции в общата администрация. В съответствие с това профильт на заетите в НОИ показва висок процент на служителите с висше образование: 3 043 (89,4%) от заетите са висшисти, като трима от тях притежават образователна и научна степен доктор; 2 342 от всички служители притежават образователно-квалификационна степен магистър; 627 бр. – бакалавър и 71 бр. – степен професионален бакалавър (таблица № 38).

Таблица № 38 : Разпределение на персонала на НОИ по правоотношение и образователна степен към 31 декември 2024 г.

Правоотношение	Общо заети	Научна степен		Магистър		Бакалавър		Проф. бакалавър		Средно		Основно	
		Бр.	Дял	Бр.	Дял	Бр.	Дял	Бр.	Дял	Бр.	Дял	Бр.	Дял
Служебно правоотношение	2 849	3	0,1%	2 207	64,8%	581	17,1%	58	1,7%	0	0,0%	0	0,0%
Трудово правоотношение	556	0	0,0%	135	4,0%	46	1,4%	13	0,4%	361	10,6%	1	0,03%
ОБЩО	3 405	3	0,1%	2 342	68,8%	627	18,4%	71	2,1%	361	10,6%	1	0,03%

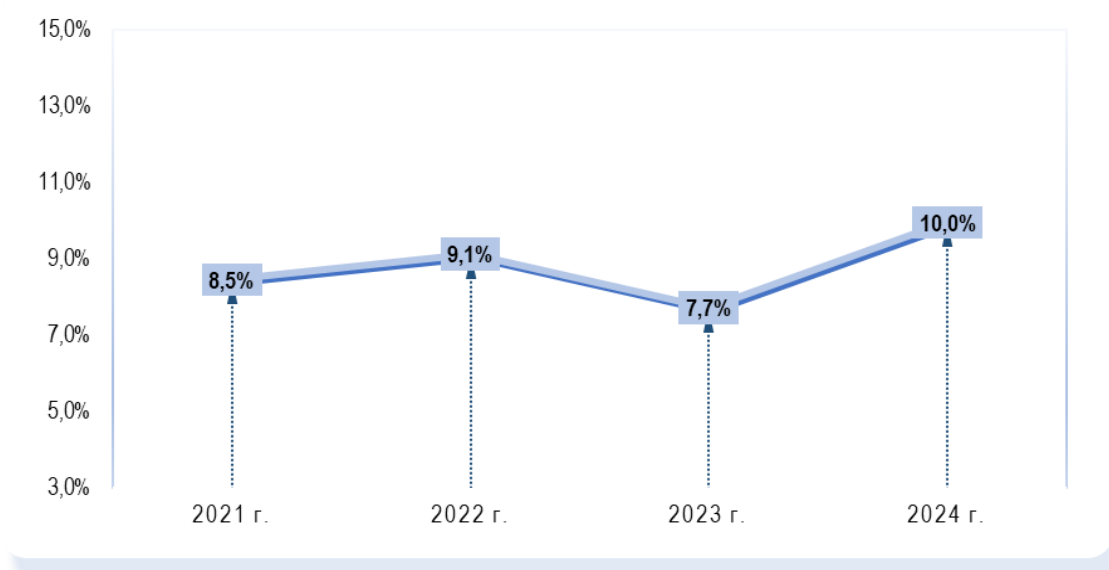
5. Набиране, подбор и текучество на персонал в администрацията на НОИ

През 2024 г. броят на служителите, напуснали администрацията на НОИ е 339 човека (266 човека през 2023 г.) или 10,0%. От тях 140 служители (68 служители през 2023 г.) или 41,3% са освободени поради придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст.

Таблица № 39 : Текучество на персонала в НОИ през 2024 г.

Правоотношение	Общо заети в адм. на НОИ	Общо напуснали адм. на НОИ	Поради придобиване право на пенсия за ОСВ		По други причини		Текучество
	(бр.)	(бр.)	Бр.	Дял	Бр.	Дял	(%)
Служебни	2 849	217	75	34,6%	142	65,4%	7,6%
Трудови	556	122	65	53,3%	57	46,7%	21,9%
ОБЩО	3 405	339	140	41,3%	199	58,7%	10,0%

Динамиката в текуществото на персонала в НОИ за периода 2021 – 2024 г. е представена на следващата фигура:

Фигура № 15 : Динамика в текучество на персонала в НОИ за периода 2021 – 2024 г. (в %)

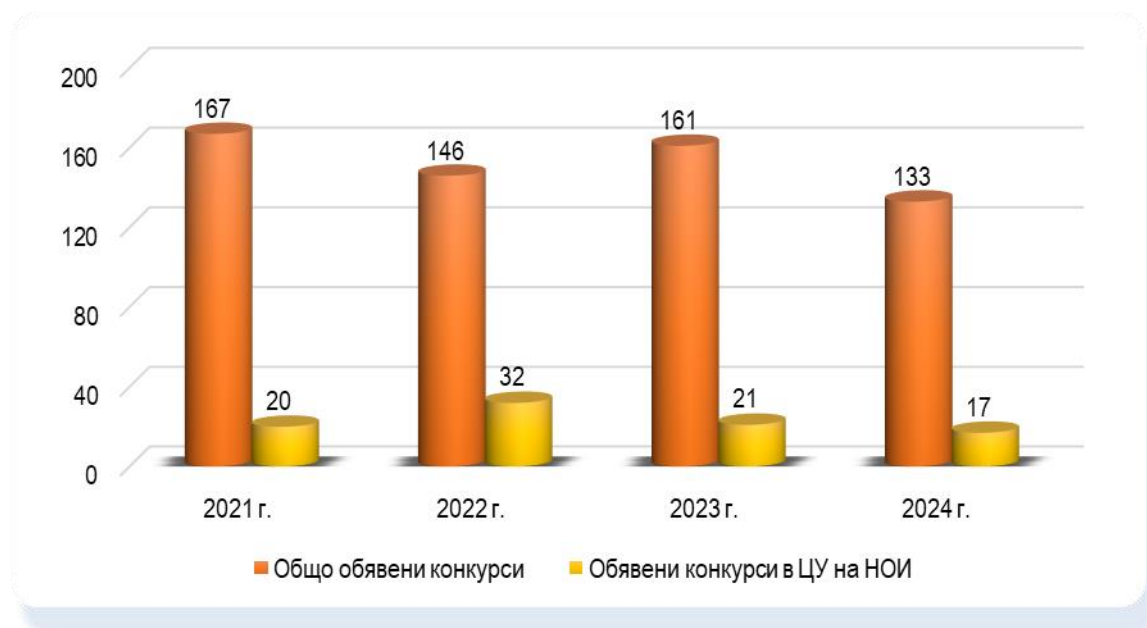
По-високите нива на текуществото през 2022 г. и 2024 г. се дължат на по-големия брой служители с прекратени правоотношения поради придобиване право на пенсия, както и на служители, заети по трудово правоотношение, които участват в конкурси за заемане на държавна служба.

Заемането на свободни щатни бройки се извършва на конкурентен принцип, чрез набиране на външни и/или вътрешни кандидати за заемане на съответната длъжност. При решение за допускане на външни кандидати се организира конкурс, по реда на Наредбата за провеждане на конкурсите и подбора при мобилност на държавни служители (за длъжностите, определени за заемане по служебно правоотношение) или външен подбор, по реда на Вътрешни правила за набиране, подбор и назначаване на служители (за длъжностите, определени за заемане по трудово правоотношение).

Видно от фигура № 16 през 2024 г. в института са обявени конкурси за заемане на 133 щатни бройки, което е и най-ниската стойност за разглеждания период. По-голямата част от тях са проведени на два етапа – 129 чрез решаване на тест и интервю, а 4 са проведени на три етапа – решаване на тест, практически изпит и интервю.

В централно управление от 17 обявени конкурсни процедури, 12 са приключили с назначение, а 5 са прекратени. Подобно на предходните години и през 2024 г. се наблюдават значителни трудности при набирането на кадри в ИТ-сферата. Основните причини за прекратяване на конкурсите в ЦУ на НОИ са липсата на кандидати (в три конкурса) и липсата на класирани кандидати, поради недопускането им до интервю (в два конкурса).

През 2024 г. в териториалните поделения на НОИ са обявени конкурси за заемане на 116 щатни бройки.

Фигура № 16 : Брой на обявените конкурси в НОИ за периода 2021 – 2024 г.

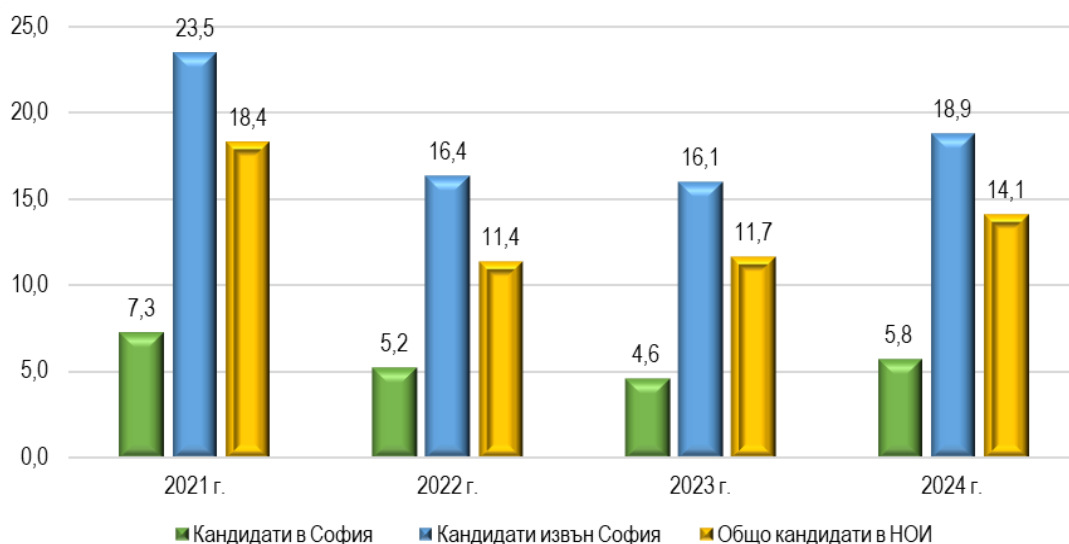
През 2024 г. във всички ТП на НОИ са провеждани конкурси, като конкурси за най-много щатни бройки са обявени в ТП София-град – 29 бр., ЦУ на НОИ – 17 бр., Варна, Кърджали и Пазарджик – по 7 бр., Търговище и Хасково – по 6 бр. В ТП на НОИ – Велико Търново, Кюстендил, Русе и Смолян са обявени по 1 конкурс.

Кандидатите, подали документи за участие в конкурсите, обявени през 2024 г. са 1 879, което е с 8 заявления по малко спрямо 2023 г., когато са 1 887 души (1 668 за 2022 г. и 3 067 души за 2021 г.).

През годината най-много са кандидатите в ТП: София-град – 141 бр., Пазарджик – 130 бр., Пловдив – 123 бр., Варна – 119 бр., Монтана и ЦУ на НОИ – по 113 бр., докато най-голям брой подадени заявления в един конкурс има в ТП: Стара Загора – 54 бр., Варна – 46 бр., Пловдив – 45 бр., Бургас – 44 бр., Монтана и Русе – по 39 бр.

Средният брой кандидати за един конкурс през 2024 г. е 14,1 бр., което представлява ръст спрямо предходните две години (фигура № 17). Въпреки че като абсолютен брой кандидатите са напълно съпоставими с броя им през 2023 г., през 2024 г. са обявени по-малко конкурси, което обуславя и по-високия среден брой кандидати. Най-голям среден брой кандидати са отчетени през 2020 г. – 18,9 бр. и през 2021 г. – 18,4 бр., когато поради COVID-ограниченията повечето администрации преустановиха обявяването на нови конкурси за заемане на служители.

На териториална база, се наблюдават значителни различия в средния брой кандидати, подали заявления за участие в конкурс. Средният брой кандидати в един конкурс в София (ЦУ на НОИ, ТП на НОИ – София-град и ТП на НОИ – София-област) през 2024 г. е 5,8 бр. В териториалните поделения извън София средният брой кандидати в един конкурс е 18,9 бр., което е над 3 пъти повече.

Фигура № 17 : Среден брой кандидати в един конкурс за периода 2021 – 2024 г.

Заемането на свободни длъжности в администрацията на НОИ се извършва и по линията на вътрешно изстраване на служители от института. През 2024 г. са проведени 105 процедури за конкурентен подбор (23 бр. в ЦУ и 82 бр. в ТП). За експертни длъжности в общата администрация на ТП/ЦУ на НОИ са проведени 29 процедури, а в специализираната администрация – 76 процедури. За заемане на ръководни длъжности (началник на отдел/началник на сектор) са проведени 11 процедури, а за заемане на експертни длъжности – 94 процедури.

Относителният дял на процедурите за заемане на длъжности в длъжностно ниво „експертно ниво 2“ – главен експерт/инспектор по осигуряването, главен счетоводител, главен експерт, главен юрисконсулт, главен вътрешен одитор е 41,5% (39 бр.), а на процедурите за заемане на длъжности в длъжностно ниво „експертно ниво 4“ – старши експерт/инспектор по осигуряването, старши юрисконсулт, старши счетоводител, старши експерт е 54,3% (51 бр.) от общия брой проведени процедури по конкурентен подбор.

През 2024 г. най-голям брой процедури за повишаване в длъжност чрез конкурентен подбор са проведени в звената от функционално направление „Пенсии“ (36 бр.), следвани от тези в направление „Краткосрочни плащания и контрол“ (28 бр.), направление „Административен“ (15 бр.) и „Осигурителен архив“ (3 бр.).

През разглеждания период се наблюдава тенденция на нарастване на броя на проведените процедури по конкурентен подбор, свързани с трансформиране на заета експертна длъжност в по-висока експертна длъжност, съответно от 13 бр. през 2021 г. на 27 бр. през 2024 г.

6. Професионално развитие на персонала в НОИ

И през 2024 г. в съответствие с Вътрешните правила за обучение и професионална квалификация е разработен и утвърден Годишен план за обучение (ГПО) на служителите в НОИ. В него са конкретизирани темите, формата на обучение, служителите по функционални направления, за които е предназначено съответното обучение и приблизителният брой служители, продължителността и обучаващите лектори, както и очакваните разходи за провеждането им, които са в рамките на определените лимити за този вид дейност.

През 2024 г. задължителни обучения за държавни служители по реда на чл. 35б, ал. 1, т. 1 и 2, и чл. 35б, ал. 4 от ЗДСл са преминали общо 189 служители на института. Освен тях през 2024 г. са проведени и 105 обучения по 98 теми с 2 721 участника (таблица № 40). Намалението на участията в обученията спрямо 2023 г., когато са проведени 236 обучения, се

дължи на три основни фактора – високата служебна ангажираност на служителите през годината, фокусирането на участията в конкретни теми и планираните, но непроведени методологични обучения.

Таблица № 40 : Разпределение по основни тематични области на проведените обучения, работни срещи и семинари за служители от НОИ през 2024 г.

Област	Брой на проведените обучения	Брой обучени служители
Управление, стратегическо планиране, публични политики	24	162
Правни аспекти на административната дейност (нормотворчество, правоприлагане)	18	360
Управление на човешките ресурси и обучение	3	18
Финансово и стопанско управление	8	157
Информационни системи и дигитални умения	37	1 774
Меки умения (екипи, работно време, конфликти)	2	70
Специализирани обучения, различни от горепосочените	13	180
Общо проведени обучения/обучени служители през 2024 г.	105	2 721

Обученията с над 100 участника са проведени в дистанционна електронна форма и обхващат почти две трети от участията в проведените обучения, като са фокусирани в дигиталните умения на персонала, обучението по ЗБУТ и прилагането на Закона за достъп до обществена информация. Обученията с между 50 и 100 участници са проведени в присъствена форма през годината, а голяма част от обученията с до 50 участници са проведени в Института по публична администрация (ИПА) и обхващат широк спектър тематика.

Основните обученията през годината включват специализираните обучения за ИТ специалисти и за дигитални умения. Този фокус се дължи главно на обучението с платформа за самообучение в дистанционна форма, с което служителите са придобили знания за прилагане на мерки за защита от кибератаки, както и на проведените специализирани обучения в областта на информационните технологии. Участията в обученията в областта на финансово и стопанско управление продължават да нарастват в сравнение с предходни години. Забелязва се увеличение на участията в обученията в областта на правоприлагането, с което е прекъсната негативната тенденция от предходни години.

Финансирането на дейността по организиране и провеждане на обученията се извършва за сметка на предвидените разходи в Закона за бюджета на държавно обществено осигуряване за 2024 г. В следствие на бюджетни ограничения в разходите, реализацията на обученията се фокусира предимно в дистанционна форма, както и в курсове за самообучение, предлагани от ИПА. За обучението на 1 900 служители, са изразходвани 117 118,28 лв. през 2024 г., или средният разход за участие е 43,00 лв., при среден разход на служител – 61,64 лв. Информацията за планираните и изразходваните средства за обучение на служителите в НОИ за периода 2021 – 2024 г. е представена в следващата таблица:

Таблица № 41 : Планирани и изразходвани средства за обучение на служителите в НОИ за периода 2021 – 2024 г.

Финансови средства за обучение	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.
Планирани средства за обучение (лева)	40 300	34 700	17 100	151 100
Изразходвани средства за обучение (лева)	39 194	33 727	16 218	117 118
Дял на изразходваните от планираните средства за обучение (%)	97,3%	97,2%	94,8%	77,5%

През 2024 г. са сключени 6 договора за обучение по чл.35, ал.4 от ЗДСл, и 2 споразумения за провеждане на студентски стаж в системата на НОИ. Двама студенти са провели студентски стаж в ЦУ на НОИ. Сключен е договор за провеждане на ученическа практика в ТП на НОИ – Кюстендил за 7 ученика на ПГИМ „Йордан Захариев“ – гр. Кюстендил, които са реализирани.

7. Осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд

В Националния осигурителен институт функционира Системата за управление на здраве и безопасност при работа, с която е утвърдена и Единна политика по осигуряването на здравословни и безопасни условия на труд в администрацията на НОИ. Основните цели на тази политика са следните:

- Постигане съответствие с изискванията на нормативните документи, свързани със ЗБУТ и Политиката по ЗБУТ;
- Намаляване нивото на професионалния риск за здравето и безопасността при изпълнение на трудовата дейност;
- Недопускане на инциденти, свързани с трудовата дейност;
- Подобряване условията за изпълнение на трудовата дейност.

За реализиране на тези цели се работи съвместно със Служба по трудова медицина, като основните текущи дейности се изразяват в следното:

- Провеждане на обучение и инструктаж по безопасност и здраве при работа на всички служители, съгласно изискванията на нормативната база;
- Осигуряване на съответствие на факторите на работната среда (микроклимат и осветеност), съгласно изискванията на нормативната база;
- Изготвяне на оценка на риска и производствени характеристики на длъжностите;
- Определяне на работни места за трудоустроени лица (по трудови и служебни правоотношения);
- Организиране и провеждане на профилактични медицински прегледи и лабораторни изследвания на служителите;
- Осигуряване на лични предпазни средства и работно облекло;
- Осигуряване на средства за корекция на зрението на работещите с видеодисплеи;
- Превенция, регистриране и разследване на трудови злополуки.

През 2024 г. е извършена отчетна и аналитична работа за състоянието на дейността по здравословни и безопасни условия на труд в Националния осигурителен институт. Въз основа представените болнични листове на работещите в НОИ през 2023 г. е извършен анализ на здравното им състояние и са изготвени анализи на временната неработоспособност за ЦУ и ТП. Изпълнени са и ангажиментите към различни други институции във връзка с отчитане на дейността за 2023 г. и е подадена информация до Дирекция „Инспекция по труда“ – гр. София на ИА ГИТ за положения извънреден труд в централно управление.

Утвърдени са от управителя места за трудоустроени по трудови правоотношения за 2024 г. в ЦУ на НОИ; местата за трудоустроени по служебни правоотношения в ЦУ и ТП на

НОИ; списък със служители назначени в изпълнение на квотата определена в чл. 38, ал. 1 от Закона за хората с увреждания, които са съгласувани със Службата по трудова медицина и изпратени на териториалните поделения.

Организирането на дейността по ЗБУТ е съобразено с план-графика за обществените поръчки в института. През 2024 г. е изготвена и предадена Техническа спецификация за провеждане на обществена поръчка с предмет: „Осигуряване на профилактични медицински прегледи и изследвания на работещите в НОИ“ със срок на договор – 12 месеца. Проведената процедура е завършила със сключването на договор № 1005-40-90/19.11.2024 г. и е започнало неговото изпълнение.

По сключения договор № 1005-40-12/07.03.2023 г. с предмет „Изработка и доставка на очила за работа с видеодисплеи за нуждите на работещите в НОИ“ за 2024 г. са отчетени 169 бр. очила.

В системата на Националния осигурителен институт (ЦУ и 28 ТП) през 2024 г. са декларирани и приети за трудови 12 злополуки, в т.ч. по чл. 55, ал. 1 от КСО – 4 бр. и по чл. 55, ал. 2 от КСО – 8 бр.

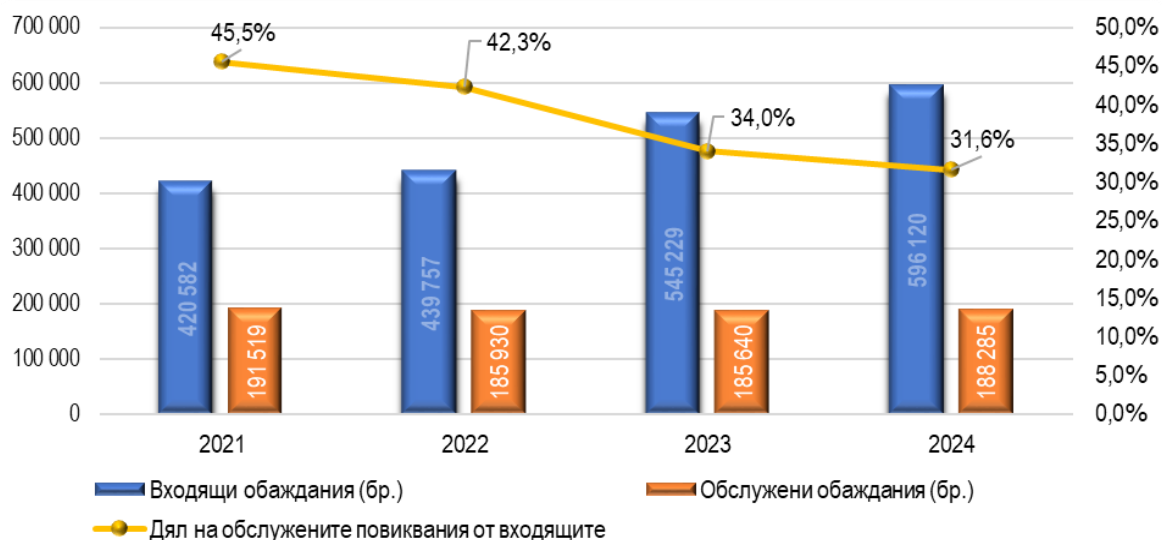
V. ОБЩЕСТВЕНИ КОМУНИКАЦИИ

1. Контактен център

Контактният център (КЦ) на НОИ, като един от източниците на информация по отношение на действащото социалноосигурително законодателство и предлаганите от института административни услуги, активно съдейства за предоставяне на актуална информация на потребителите. Контактният център разполага със съвременен и модерен решение за управление на запитванията и контактите, което позволява автоматично разпределение на обажданията, отразяване на всеки контакт и запитване. Прилагането на клиентски ориентиран подход, пести времето на гражданите и бизнеса в случаи на законови промени, актуална информация и пиково натоварване. От друга страна, повишава продуктивността на служителите и освобождава ресурс за обслужване на по-сложни казуси.

Служителите в КЦ са изправени пред съществено натоварване, породено от голям брой обаждания и необходимостта от бърза реакция, за да се отговори на въпросите на гражданите и бизнеса. Ограничената възможност да се осъществи личен контакт и честите законодателни промени са основните фактори, допринасящи за пренасочване на потребителите към Контактния център като предпочитан канал за бърз достъп до информация, който се ползва с доверието на гражданите и бизнеса. Стремешът да се поддържа висок стандарт на обслужване и удовлетвореност на клиентите е обезпечен чрез ежеседмичен мониторинг и проследяване тенденциите в естеството на обажданията и нагласите на потребителите. Това спомага за правилното предлагане на информацията, унифициране на отговорите и подобряване обслужването на клиентите. За целта през 2024 г. са изготвени и публикувани на вътрешния портал на НОИ 52 седмични анализа. Тези анализи предоставят информация за текущите нужди на клиентите и помагат за своевременното идентифициране на области, в които може да се подобри обслужването.

Данните за броя на входящите и обслужените обаждания в Контактния център на НОИ за 2024 г. показват, че интересът на клиентите към националната телефонна линия нараства ежегодно. През годината към експертите са постъпили общо 596 120 входящи обаждания, което е с 50 891 или с 9,3% повече спрямо предходната година. Служителите са обслужили 188 285 от тях. Въпреки, че не е особено голямо, все пак е налице увеличение в броя на обслужените обаждания – с 2 645 бр. или с 1,4%.

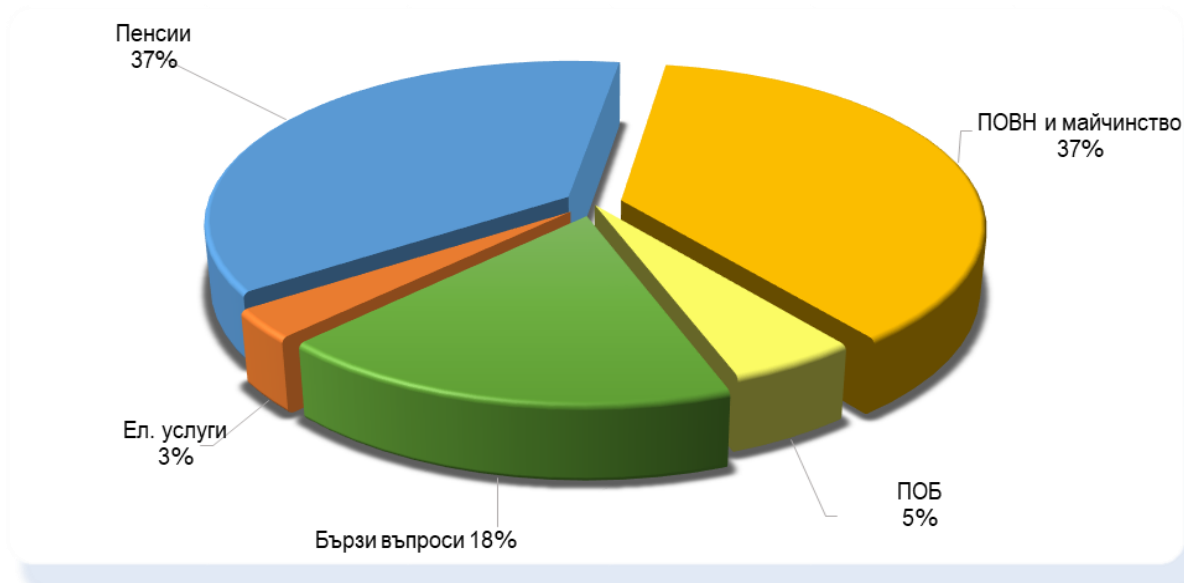

Фигура № 18 : Динамика на обажданията в Контактния център на НОИ в периода 2021 – 2024 г.

Относителният дял на обслужените повиквания през 2024 г. намалява спрямо предходната година (34,0% за 2023 г.) и представлява 31,6% от всички входящи обаждания (фигура № 18). Причината за намалението на относителния дял на обслужените обаждания може да се търси в нарастващия обем входящи такива, докато броят на служителите, обслужващи запитвания, остава непроменен за поредна година.

Въпреки значителното натоварване, качеството на обслужването остава високо. Доказателство за сериозната ефективност на служителите в КЦ е и стабилното ниво на броя на обслужените обаждания, независимо от сериозния ръст на броя на входящите обаждания. Средният брой обслужени запитвания от един служител през годината е близо 16 000. Средното време за изчакване в опашка е 2 минути и 29 секунди, средната продължителност на разговорите е 3 минути и 50 секунди, а пропуснатите обаждания са под 2,0%.

По отношение на тематичното разпределение на обажданията впечатление прави трайното нарастване на обаждания във връзка с отпускането и изплащането на пенсиите, вкл. тези по европейски регламенти и международни договори. Клиентите са избирали от менюто това тематично направление 198 654 пъти, което е 37,0% от всички входящи обаждания (фигура № 19).

Фигура № 19 : Разпределение на обажданията в КЦ на НОИ през 2024 г. според избраната категория от гласовото меню

Паричните обезщетения за временна неработоспособност и майчинство запазват дела си от предходната година, като изборът от гласовото меню към това тематично направление е направен 197 310 пъти (отново 37,0% от всички входящи обаждания). Гражданите и бизнесът са избирали меню „Бързи въпроси“ 94 302 пъти (18,0% от всички постъпили обаждания) при запитвания от общ характер, за информация относно паричните помощи за профилактика и рехабилитация, при високо натоварване в останалите менюта или за да избегнат дългото чакане в опашка. Менюто за въпроси, свързани с паричните обезщетения за безработица (вкл. гарантирани вземания при несъстоятелност на работодателя), е избрано 29 212 пъти или в 5,0% от всички постъпили обаждания.

В областта на пенсиите преобладаваха запитванията, свързани с възобновяване на изплащането на инвалидни пенсии след преосвидетелстване от ТЕЛК/НЕЛК, променения размер на месечната вноска за закупуване на стаж по чл. 9а от КСО, наложени запори и промяна на удържки от пенсиите, преизчисляване и индексирание размерите на пенсиите, както и условията за отпускане на съответния вид пенсия и добавка от починал съпруг. Голям интерес през годината имаше към изплащането на „великденските“ и „коледните“ добавки – кои ще са правоимащите лица, дали изплащаните добавки към пенсиите (най-вече добавката за чужда помощ и пенсионерите с личен асистент) ще се включат в размера на пенсията/сбора от пенсиите при определяне на обхвата на правоимащите лица, какъв ще е размерът на самите добавки, кога ще бъдат изплатени и т.н. Постъпваха и множество запитвания за изплащане и възобновяване на наследствените пенсии, отпуснати на студенти, които трябва да представят уверение за записан следващ семестър.

През 2024 г. Контактният център отбеляза значително увеличение на обажданията, свързани с пенсии, отпуснати по европейски регламенти и международни договори. Гражданите активно търсеха информация относно условията за придобиване на право на пенсия по българското законодателство, за изплащането на българските пенсии в чужбина, както и прилагането на Регламент (ЕО) № 987/2009 и Регламент (ЕО) № 883/2004. Ежедневно лицата бяха консултирани за начина на изплащане на новоотпуснати пенсии по регламенти, както и процедурата за заверка на Декларация за продължаване изплащането на българска пенсия на лица, живеещи в други държави. Както и в предходните години, и през 2024 г. се наблюдаваше повишаване на натоварването в месеците януари и декември. Причина за това е изискването от лицата зад граница да представят заверени Декларации за продължаване

изплащането на пенсиите от Република България, като най-много са постъпилите обаждания от лица, живеещи в Испания и Германия.

Във връзка с паричните обезщетения за временна неработоспособност и майчинство най-често поставяните от гражданите въпроси се отнасяха до срока за подаване на приложения по болнични листове от страна на задължените лица и срока за изплащане на обезщетенията. Особено активни бяха майките, които поставяха множество въпроси, свързани с размера и датата на изплащане на обезщетението за майчинство, с реда и документите за прекратяване на обезщетението и сроковете за представянето им от задължените лица и майки, които са в период на отглеждане на деца до две-годишна възраст и децата им ще посещават детско заведение, включително и детска ясла от месец септември и множество други специфични случаи, които предизвикват пиково натоварване в определени месеци от годината.

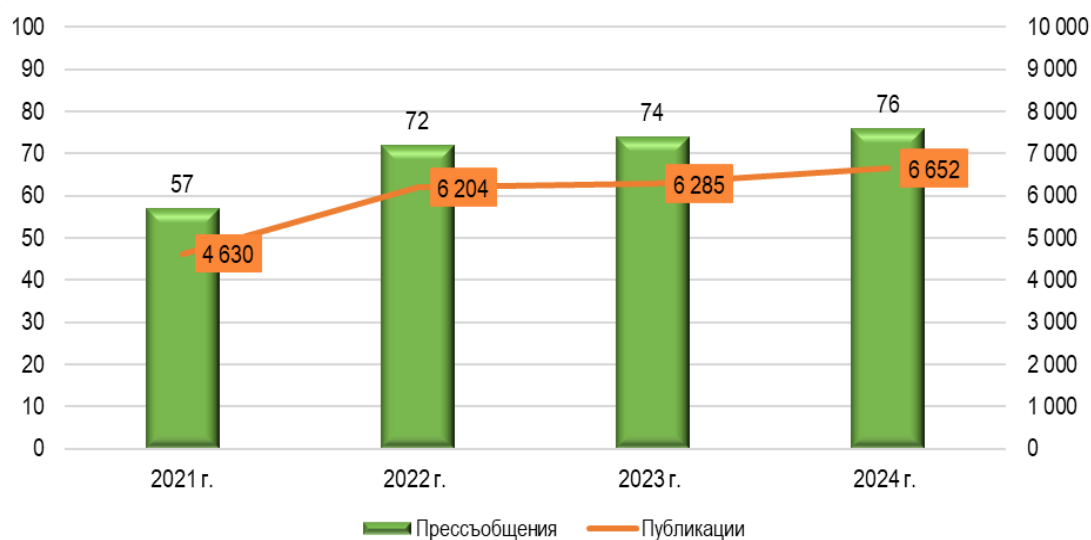
Ежедневни бяха въпросите относно правото и размера на парично обезщетение за безработица (вкл. и на лица с придобит осигурителен стаж в друга държава членка на ЕС, ЕИП и Швейцария), реда за отпускането му и необходимите документи, повторно право на ПОБ в рамките на три години от предходно упражнено такова, както и възможността за извършване на дейност по граждански договор, успоредно с получаване на обезщетение за безработица. Много често, особено новорегистрирани безработни лица, не разбират, че плащанията на обезщетенията за безработица не се извършват на базата на календарния месец, а на база работни дни през изтеклия месец. Това води до редица неясноти и притеснения сред лицата, които се свързват с Контактния център в седмицата след изплащане на обезщетенията, за да попитат защо сумата е по-ниска от очакваната.

Постъпват множество запитвания във връзка с условията, при които се поражда правото на работниците и служителите на гарантирани вземания при несъстоятелност на работодателя. Обаждания има и относно движението на вече подадените документи.

2. Връзки с обществеността

През 2024 г. Националният осигурителен институт запази стабилния си фокус върху пълноценно и всеобхватно медийно присъствие. Дейностите в областта на връзките с обществеността бяха под знака на ясно формулираната обща оперативна цел на НОИ, а именно – „Осигуряване и публикуване на актуална и достъпна информация за дейността на НОИ“. За качествената реализация на тази цел с базово значение остават изграждането на ефективни комуникации, взаимодействия и установяването на резултатни партньорства с медиите в съответствие с утвърдената визия на НОИ като иновативна социалноосигурителна институция, която се ползва с високо обществено доверие и на практика прилага принципите на прозрачност, обективност и отговорност, включително и в стремежа за осигуряване на широко и преимуществено позитивно медийно присъствие.

Пряко доказателство в тази посока намираме в традицията някои медии да правят годишна класация на най-четените си новини. За 2024 г. на предни позиции в класацията за най-посещавани материали на интернет страницата на „24 часа“ фигурират няколко материала, които са подготвени именно на базата на информация от НОИ. Нещо повече – 11 от 100-те най-четени статии в рубриката „Бизнес“ на изданието са резултат от активната комуникационна политика на НОИ. Реално повече от една десета от тази съвкупност се базира или е напълно изготвена по данни, предоставени от института. Прави впечатление, че преобладаващата част от тях (9 статии) са от специализираната рубрика „Персонален НОИ“, която е съвместна инициатива на институцията и медията и представлява писмени консултации на конкретни читателски запитвания по лични казуси. Общият брой на прочитите на всички публикации е близо 4 млн. или средно по около 362 хил. на материал.

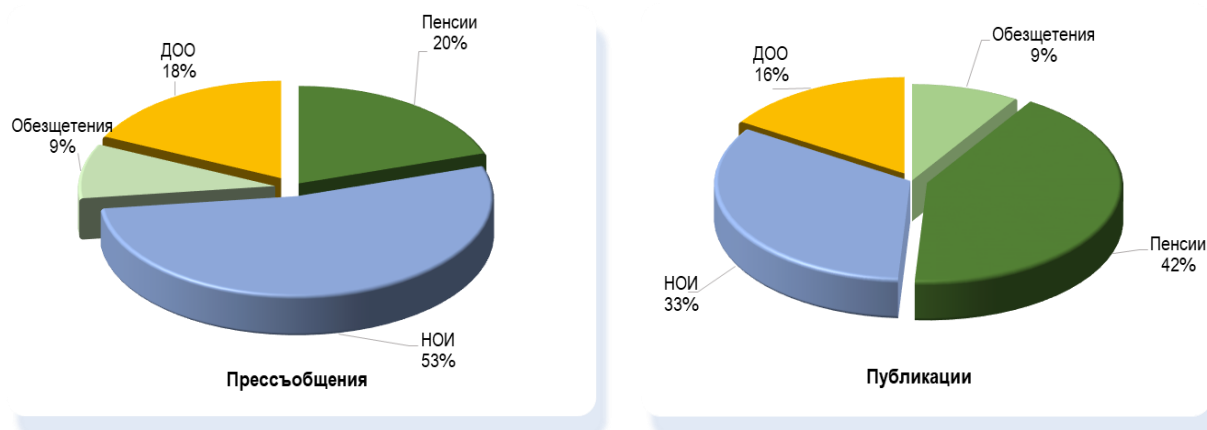
Фигура № 20 : Пресъобщения и генерирани от тях публикации за периода 2021 – 2024 г. (брой)

През отчетната 2024 г. на [официалната интернет страница на НОИ](#) са публикувани 76 пресъобщения, станали база на 6 652 отделни публикации и излъчвания в медиите. Броят на произведените от института новини остава стабилен спрямо минали периоди. Наблюдава се съвсем леко увеличение при тях, но пък е налице сериозно нарастване на броя на публикациите, появили се в медиите (фигура № 20). Ръстът на публикациите е от 367 бр. или с 5,8% повече спрямо 2023 г. Средният брой публикации, базирани на едно пресъобщение, също остава висок (около 88 публикации на пресъобщение). Значителното нарастване на генерираните публикации е свидетелство за поне два успоредни процеса: надграждане на подхода спрямо тематичния подбор на информацията в пресъобщенията и нарастващ всяка година обществен интерес към дейността на института. Роля играят и обществено-политическите и законодателни инициативи, които поставят института в центъра на поредица социално-икономически процеси с отглас пряко върху дейността му. Броят на публикациите, посветени на дейността на НОИ, е проследим чрез специален технологичен ресурс на базата на ключови думи и мониторинг на 1 500 източника. Извън „радара“ остават не повече от 5,0% от публикациите, така че техният брой на практика надвишава споделените тук данни.

Наблюдаваното покачване на резултатите спрямо 2023 г. може да бъде обяснено с факта, че е търсен допълнителен ресурс за надграждане на постигната пълнота на тематичния сегмент по отношение на новините с източник НОИ. Устойчивата тенденция на нарастване показва, че е работено за постигане на необходимата всеобхватност на информационния поток от института към външната среда, както и високото ниво на ангажираност със случващото се в социалноосигурителната сфера. Тези данни потвърждават и ефективността на усилията на НОИ да е в синхрон и често изпреварващ с актуалните за обществото теми в сферата на компетенциите му по законова делегация и да намира правилния начин да произвежда съдържание, което е прагматично, а оттук – значимо и интересно за аудиторията. Доказват ефективност и наложените стандарти институтът да има като практика проактивна комуникационна политика и да бъде производител на собствено съдържание, вместо реактивна – тоест да се реагира на събития и въпроси.

През 2024 г. фокусът на произвежданите от НОИ новини бе насочен основно към информацията, свързани с основните тематични насоки на дейността на институцията и управлението на фондовете на държавното обществено осигуряване. Анализът показва, че 53,0% (40 пресъобщения) от продуцираните новини са посветени на тема „НОИ“ (фигура № 21). Интересен от статистическа и аналитична гледна точка е фактът, че срещу тези 40 пресъобщения стоят 2 158 публикации или 33,0% от общия им брой за годината. Впечатление

прави и съотношението между броя на прессъобщенията с основна тема „Пенсии“ и този на материалите в медиите, които се позовават на тях. Срещу 20,0% (15 бр.) от прессъобщенията от тази група стоят 42,0% или 2 801 бр. от публикациите.

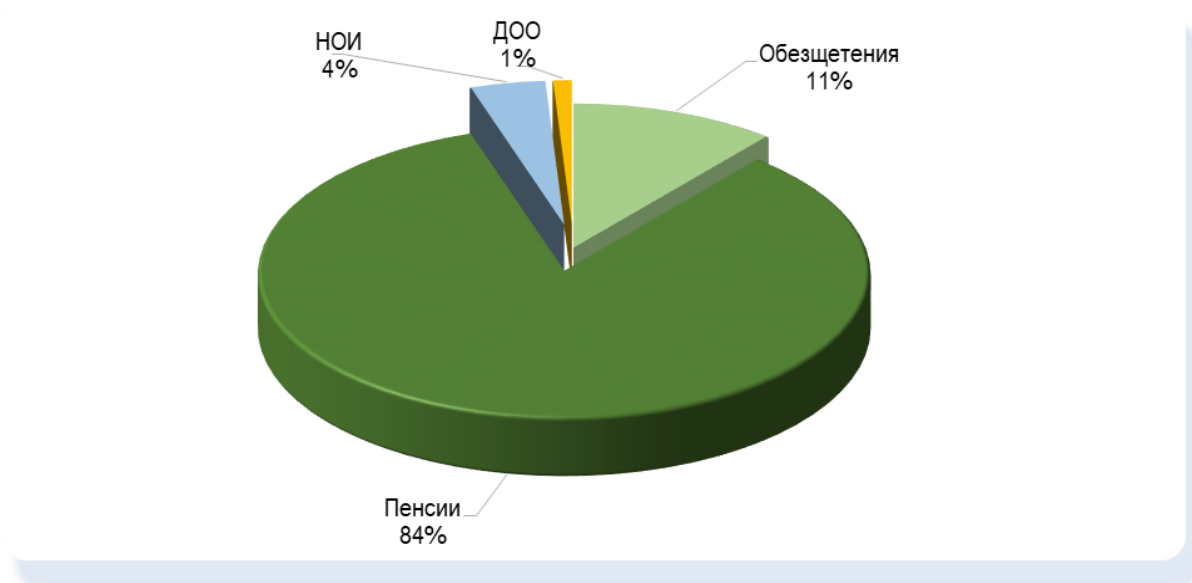

Фигура № 21 : Разпределение на прессъобщенията на НОИ и свързаните с тях публикации в медиите според тематичната им насоченост през 2024 г.

Ярка проява на стремежа за качествено производство на собствено съдържание е внимателният подбор на съдържанието на 4-те информационни бюлетина на НОИ през 2024 г., като все по-често публикациите там стават обект на журналистически интерес и съответно публикуване на меродавни анализи и статистики с източник НОИ. През 2024 г. публикации от четирите броя на бюлетина са цитирани в 488 журналистически материали в целия спектър на медийната среда.

През 2024 г. бяха предоставени експертни отговори на 40 журналистически запитвания. Реализирани са 31 целеви интервюта, от които едно с управителя на НОИ, едно с подуправителя и 29 с експерти и директори на териториалните поделения в страната. Проведените брифинги са 3, а участията в публични събития – 9. Все по-честото използване от журналистите на ресурсите на интернет страницата на НОИ резултират в 158 позовавания на сайта под формата на публикувани там статистически данни или онлайн справки от страна на журналисти. Броят им остава стабилен, като за една година нарастването е с 12. Като резултат от тази специфична активност са регистрирани 2 116 публикации.

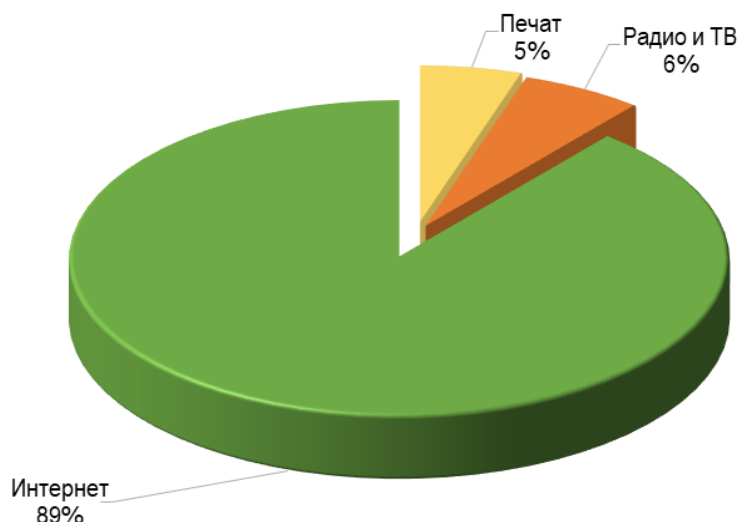
От гледна точка на тематиката на журналистическите запитвания, участията в специализирани рубрики и проведените интервюта (фигура № 22) отново се откроява засиленият обществен интерес към промените в пенсионното законодателство и текущите въпроси, свързани с прилагането му. Точно 84,0% от контактите с медиите на представители на институцията са били по повод на възникнали въпроси с такава насоченост. Очаквано, на второ място по интерес се подреждат запитванията, свързани с паричните обезщетения от държавното обществено осигуряване. Общо двете теми обхващат 95,0% от запитванията.

Фигура № 22 : Разпределение на контактите с медиите (отговори и интервюта) в зависимост от тематиката през 2024 г.

За последните пет години се наблюдава устойчиво нарастване на броя на отговорите на журналистически въпроси, участията в медийни рубрики и на организираните интервюта с ръководството и експертите на НОИ на различни нива. От една страна това се дължи на описания проактивен подход от страна на звеното за връзки с обществеността в търсене и предлагане на теми, които привличат журналистическия интерес, а от друга – на все по-осъзнатото желание на журналистите да черпят информация от достоверен източник, когато става дума за теми, пряко свързани с държавното обществено осигуряване.

В института функционира технологичен ресурс за осъществяване на целеви медия мониторинг в над 800 регионални и национални медии, в резултат на което всекидневно се изготвя бюлетин с публикации, касаещи дейността на НОИ. Изпраща се целево на ръководния състав на НОИ до ниво началник на отдел в Централното управление и до директорите на териториалните поделения и се публикува на интранет портала на института. Така се постига всеобхватен поглед върху медийната среда и реално отчитане на всички значими публикации, засягащи пряко или косвено дейността на НОИ. Мониторингът на публикациите позволява задълбоченото им проследяване и в резултат на това достоверен анализ на медийната и обществената среда, като също дава възможности и за оперативна реакция в случай на нужда при възникване на невярна интерпретация или откровено фалшива новина.

Фигура № 23 : Структура на публикациите, генерирани от прессъобщения на НОИ, според вида на медията през 2024 г.

Обработката на данните през 2024 г. показва, че за цялата година са регистрирани общо 9 817 публикации, посветени на дейността на НОИ. На фигура № 23 се вижда, че преобладаваща част (89,0%) от тях са в интернет пространството.

В областта на връзките с обществеността през 2024 г. са обслужени логистично и организационно по протокол 56 събития.

3. Популяризиране на електронните услуги на НОИ

Посветените на електронните услуги прессъобщения от НОИ през 2024 г. са 10, които са източник на 442 публикации в медиите. През 2024 г. общият брой на достъпите до електронните услуги на института е достигнал 16,5 милиона (с 15,1% повече от предходната година). Най-сериозно увеличение в процентно изражение (с 35,1%) се наблюдава при групата на справките, свързани с обезщетенията за безработица. Общо при тях са регистрирани над 2 милиона достъпа.

С най-висока използваемост през 2024 г. са електронните справки, свързани с отпускането и изплащането на обезщетенията за временна неработоспособност. Данните сочат, че потреблението им за цялата година достига до 8,2 милиона достъпа или с 11,0% повече от предходната година.

За общото нарастване на използваемостта допринася и Единният портал за електронни услуги (ЕПЕУ), който е достъпен на интернет страницата на НОИ от месец март 2024 г. За краткото време от внедряването му той е приел над 631 000 заявки за ползване на е-услуги и справки.

4. Интернет страница

За времето от своето пълно обновяване през 2022 г. [официалната интернет страница на НОИ](#) доказва своята работоспособност, а подходът за представяне на информацията в нея се прояви като достатъчно ефективен. Потвърди се констатацията, че съдържанието в сайта е организирано по удобен и прагматичен за ползвателите принцип, като фокусът е върху основните групи потребители на услугите на института. Важен елемент от характеристиките му е и фактът, че той е изработен с съответствие с всички съвременни стандарти за достъпност, като предоставя възможност за безпроблемен достъп от всички електронни устройства.

Развитието на проекта беше пренесено през следващите две години, като продължи постоянното актуализиране на съдържанието на сайта в двете му езикови версии – на български и на английски език. В рамките на годината, освен върху добавянето на нови подрубрики с цел надграждане на структурата и усъвършенстване на предлаганата услуга, фокусът на дейността по поддържане на актуалността на сайта беше и върху своевременно допълване на съдържанието с важна от гледна точка на обществото информация.

Страницата запазва статута си на важен комуникационен канал при реализацията на провежданата политика за прозрачност и публичност. Бързото и интуитивно боравене с менютата преодолява основните трудности при намиране на търсената информация, а иновативната организация на платформата дава възможност за адекватна ориентация в структурата и съществуващите рубрики.

С цел своевременно информиране на обществеността и улесняване на достъпа до електронни услуги през 2024 г. са направени стандартните близо 3 000 актуализации във всички менюта и подменюта на сайта, както и достъпните менюта на интранет страницата НОИ. Този количествен показател е сходен с параметрите през последните 4 години.

Редовно се публикуват и актуализират обобщени статистически данни и анализи относно дейността по пенсиите и краткосрочните обезщетения, промените в нормативната уредба, свързани със социалното осигуряване, информационни материали с полезна потребителска информация. Администрирането на платформата прави възможностите за актуализация доста доста гъвкави, а интерфейсът ѝ разширява значително кръга на техническите възможности за управление на сайта.

5. Проучване на удовлетвореността на клиентите на НОИ

Предоставянето на висококачествени административни услуги и нарастване на потребителската удовлетвореност е стратегическа цел на НОИ. Тя се постига чрез оперативно управление на услугите в центровете за административно обслужване и непрекъснато разширяване на обхвата и достъпността на електронните услуги.

Анкетното проучване се утвърди като надежден инструмент за обратна връзка с клиентите, ползващи административните услуги на НОИ, за своевременно отчитане на нагласите им и въвеждане на иновации в обслужването. Проучването се провежда ежегодно чрез електронна анкета, която се публикува на интернет страницата на института. През 2024 г. електронният въпросник получи близо 7 700 отговора, с което се гарантира необходимата статистическа представителност на резултатите. Методиката на проучването позволява да се съпоставят резултатите с тези от предходните години, да се направи анализ на ефективността на мерките, предприети в сферата на административното обслужване, и да се планират проекти и дейности за развитие.

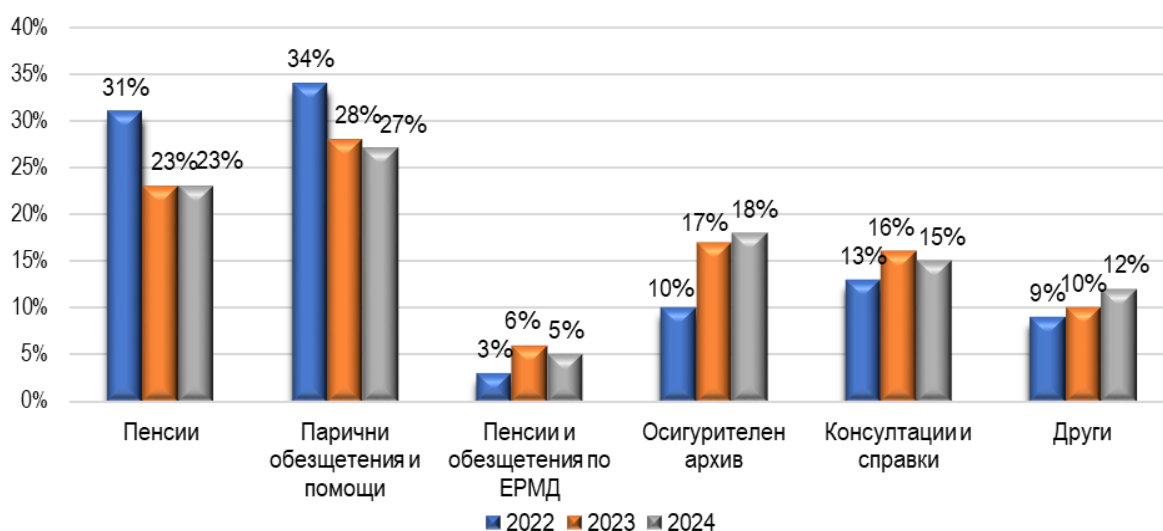
Анкетата дава информация за разпределението на клиентите според вида на използваните административни услуги – отпускане и изплащане на пенсии и обезщетения, достъп до осигурителния архив на НОИ, консултации и други. Всяка една от тях се оценява по девет основни индикатора:

1. Качество на административната услуга;
2. Време за изчакване в приемните;
3. Време за отпускане на обезщетенията;
4. Достъпност на информацията;
5. Етично поведение на служителите;
6. Иновативност в обслужването;
7. Качество на електронните услуги;
8. Качество на електронната страница;
9. Качество на телефонните комуникации.

Част от изброените индикатори са свързани със спазване на утвърдени стандарти, нормативни правила и процедури за административно обслужване, които обективно предопределят впечатленията на потребителите. Същевременно във всяка годишна анкета се включват и актуални въпроси за поведенческите аспекти на обслужването, информираността и индивидуалните впечатления на клиентите, които зависят пряко от личния контакт. Специален акцент се поставя върху оценките на потребителите за иновативността, дигитализацията и алтернативните форми за предоставяне на услуги.

Една от трайните и устойчиви тенденции е ежегодното увеличаване на клиентите, които използват само електронни административни услуги и не посещават приемните в Центровете за административно обслужване. Последните години делът им твърдо надхвърля 12,0%. Това се дължи главно на достъпността и качеството на електронните услуги в НОИ.

Центровете за административно обслужване остават най-важната форма за контакт с институцията. Поне веднъж годишно са ги посещавали близо 88,0% от анкетираните клиенти. През последните години се забелязва тенденция за намаляване на посещенията, които са свързани с пенсии и краткосрочни обезщетения по българското законодателство (фигура № 24). Това кореспондира с ефекта от внедряването на нови електронни административни услуги, непрекъснатото актуализиране на електронните справки и калкулатори за изчисляване на прогнозния размер на пенсиите и обезщетенията. И през 2024 г. делът на услугите, свързани с информация от осигурителния архив на НОИ, в който се съхраняват ведомости на прекратените осигурители без правопреемник, продължава да се покачва.

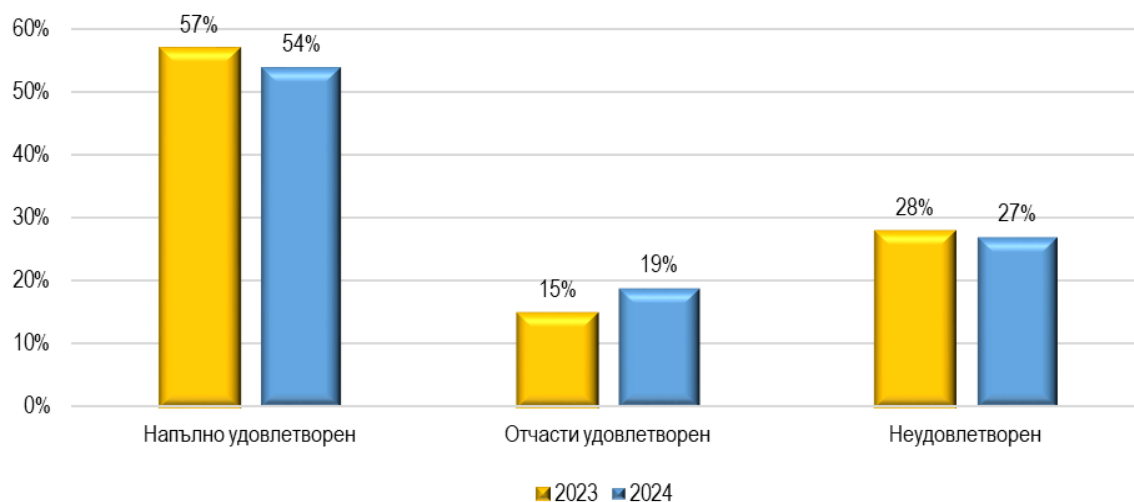
Фигура № 24 : Разпределение на клиентите по вид на използваните услуги през в периода от 2022 г. до 2024 г.

Общата оценка за качеството на административните услуги поддържа относително добро равнище с около 69,0% удовлетворени потребители, като в приемните за пенсии делът им е над 68,0%, а в приемните за краткосрочни обезщетения е дори близо 70,0%.

Чрез онлайн анкетата респондентите оценяват времето за оказване на услугата по два показателя – „престой в приемните“ и „период за отпускане на обезщетението“. Първият е съществена част от общата оценка за качеството на административното обслужване. Вторият индикатор е свързан със стремежа за съкращаване на времето за обработка на документите и избягване на закъснения над законоустановения срок.

Анкетата потвърждава позитивната тенденция към все по-експедитивно обслужване на клиентите. Делът на лицата, които са удовлетворени от времето за оказване на услугата остава на доста високо равнище (близо 73,0%). Над две трети от посетителите намират за добре

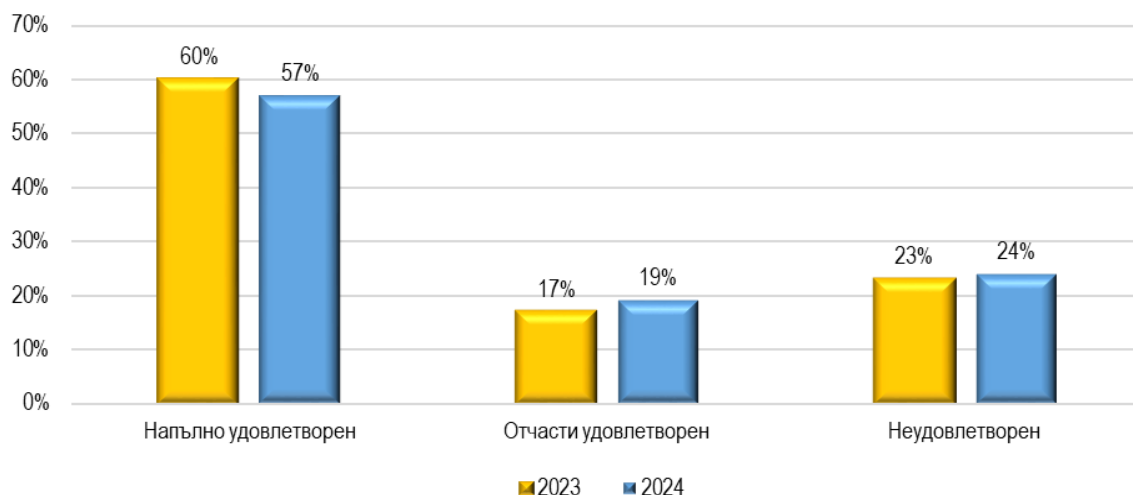
визуализирана насочващата информацията за услугите в приемните. Неудовлетвореността е свързана предимно с пропускателната способност на гишетата и опашките пред тях. Данните на фигура № 25 показват, че през последните години Центровете за административно обслужване се адаптират към изискванията на осигурените лица и осигурителите. Това личи най-вече от запазването на стабилните нива на положителните оценки на респондентите относно организацията на обслужването и намаляването на отрицателните такива.

Фигура № 25 : Оценки за времето, изразходвано за предоставяне на услугата

Основно предизвикателство остава времето за обработка на документите, изчисляване и отпускане на обезщетенията. Според субективната преценка на бенефициентите, в 42,0% от случаите те са получили обезщетенията си със закъснение. Тази преценка не винаги се основава на познаване на нормативно установените максимални срокове, но при всички случаи е индикатор за разминаване с очакванията на клиентите. Отчитайки този проблем НОИ активно работи за оптимизиране на работните процеси, в т.ч. и чрез усъвършенстване на комуникационната и технологична среда, ускоряване на информационния обмен и автоматизиране на достъпа до регистрите на други държавни администрации.

За поредна година поведението на служителите получава най-висока оценка сред елементите на доброто административно обслужване. През 2024 г. се запазва високата оценка получена през 2023 г., когато делът на лицата с най-висока оценка „напълно удовлетворен“ е 60,0%. (фигура № 26). Напълно или частично удовлетворени са над 76,0% от анкетираните клиенти. Специално внимание се обръща на действия, които могат да се изтълкуват като корупционен натиск. В най-широк контекст анкетата дава информация за всички възможни нарушения на професионалната етика от страна на държавните служители, а не само до юридическата дефиниция на термина „корупция“ като злоупотреба с цел лично облагодетелстване. Приоритетното предоставяне на услуга на приятелски начала също може да се приеме за корупция според респондентите. През последните години все по-малък е броят на очевидците на подобни практики. През 2023 г. около 15,0% от анкетираните посочват, че са били свидетели на действия, които биха определили като корупционен натиск, докато година по-късно делът им спада до 13,0%.

Фигура № 26 : Оценка на поведението на служителите

На въпроса дали считат, че НОИ въвежда иновативни услуги и форми за обслужване, положителен отговор дават 73,0% от респондентите.

Близко 90,0% от клиентите на НОИ редовно използват електронните услуги и справки, които са достъпни чрез интернет страницата на института. Както и през предходните години, оценката на анкетираните за този вид услуги остава висока. Удовлетворени са 68,0% от потребителите. Позитивният тренд се потвърждава и от данните за потребителската активност на интернет страницата на НОИ. Тя е основен източник на информация за 77,0% от клиентите на НОИ. От тях 71,0% са напълно удовлетворени от функционалността и съдържанието.

Телефонните консултации и справки са важен канал за комуникация с клиентите. Контактният център на НОИ има ключова роля за информиране на клиентите и повеждане на целеви кампании за разясняване на актуални промени в осигурителното законодателство. Над 47,0% от анкетираните лица са използвали услугите му през 2024 г. Нивото на потребителската удовлетвореност е близо 57,0% и е по-ниско в сравнение с останалите услуги. Основен проблем за потребителите, които са останали неудовлетворени, е продължителното изчакване за свободен оператор.

Анкетата очертава като основно предизвикателство необходимостта от актуална и достъпна информация за осигурителните права и осигурителния статус на потребителите. Популяризирането на алтернативните канали за връзка с НОИ чрез интернет, електронния обмен и активната комуникационна програма са част от общата стратегия за повишаване на клиентската удовлетвореност.

VI. МЕЖДУИНСТИТУЦИОНАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО, МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ И ПРОЕКТИ

Утвърждаването на Националния осигурителен институт като активен партньор е основен приоритет на междуетитуционалното сътрудничество и международната дейност. При осъществяване на международната си дейност НОИ се стреми към разширяване на контактите с чуждестранни партньори и развитие на сътрудничеството за проучване и прилагане на добри практики и обмен на знания.

Активното партньорство и сътрудничество с институции и организации в страната, организирането и участието в конференции, семинари и форуми, както и представителството в постоянни експертни работни групи, допринасят за затвърждаване позицията на института, като надежден партньор.

Ключови дейности за института са: успешното координиране и изпълнението на договорените проекти; проучване и анализ на възможностите за участие в нови програми за финансово подпомагане и подготовката на нови проектни предложения; управление на процесите в проектния цикъл, проследяване постигането на заложените в проектите резултати и изпълнението на изискванията за приключване/прекратяване на проектите.

1. Междунституционални и вътрешноинституционални работни групи и срещи

НОИ осъществява административно сътрудничество и обмен на информация с други държавни институции, организации, социални партньори и предоставя планова и отчетна информация от своята компетентност във връзка с национални програми, стратегии и планове, съдържащи ангажименти на института. През 2024 г. представители на НОИ участваха в междуведомствени работни групи и срещи със следната тематика:

- Поддържани са контакти с други администрации и са провеждани работни срещи, касаещи дейността по отпускане и изплащане на пенсиите – „Български пощи“ ЕАД, АСП, МВР, МВнР, общини, банки/доставчици на платежни услуги и ТП на НОИ;
- Проведени са две работни срещи с експерти от НАП, НЗОК и АСП, касаещи възможностите за финансиране на дейността по разработване и внедряване на вече проектираното национално софтуерно решение за електронен обмен на социалноосигурителна информация EESSI. В резултат от тези срещи съвместно е подготвено и съгласувано искане за осигуряване на необходимото финансиране до Министерството на финансите, Министерството на електронното управление, Министерството на труда и социалната политика, и Управляващия орган програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ към Министерството на иновациите и растежа;
- Проведени са текущи консултации с представители на Държавна агенция за метрологичен и технически надзор, относно възможностите за предоставяне на информация съгласно Регламент (ЕС) 2023/1230 – данни за трудовите злоупотреби, станали при работа с определени видове машини;
- Взето е участие в заседанията на Националния съвет по условия на труд и в заседанията на Управителния съвет на Фонд „Условия на труд“;
- Взето е участие в експертна комисия за разглеждане на постъпили предложения по Наредба № 8 от 27.11.2007 г. за условията и реда за финансиране на диагностиката на професионалните болести от фонд „Условия на труд“;
- Взето е участие в работна група във връзка с изготвяне на проект на Наредба за задължителните предварителни и периодични медицински прегледи на работниците;
- С представители на НЕЛК, МЗ и Информационно обслужване е обсъждана информационната система на здравните органи;
- Експерт на НОИ е участвал като презентатор в информационна сесия за ромските медиатори;
- С представители на Министерство на електронното управление е проведена работна среща, свързана с възможностите за използване на ресурсите на ДХЧО за реализирането на нови проекти в сферата на дигитализацията и за преминаването към втората фаза на проекта за изграждане на ново национално приложение за EESSI;
- Междуведомствена работна група по координация на системите за социална сигурност и работна група 2 „Свободно движение на хора“;
- Междуведомствена работна група 13 „Социална политика и заетост“;
- Междуведомствена работна група 31 „Европейски семестър“;
- Представители на НОИ са участвали в различни междуведомствени работни групи, с цел разработването и отчитането на годишни планове за изпълнението на национални стратегии, свързани с демографията, доходите и жизненото равнище,

заетостта, бедността, децата, социалната икономика, права на хората с увреждания, за разработване на нормативни промени в областта на медицинската експертиза и други сфери на социална сигурност.

В рамките на института през 2024 г. са проведени срещи и са сформирани вътрешноинституционални работни групи, както следва:

- Проведена онлайн среща с участието на Д „Пенсии“, Д ЕРМД и ТП на НОИ във връзка с изчисление на пенсиите по реда на чл. 70 от КСО;
- Проведена среща по искане на ТП на НОИ – Благоевград по въпроси, касаещи паричните обезщетения за безработица при стаж в друга държава-членка;
- Работна среща на юристите от системата на НОИ, с презентация относно съдебната практика – национална и на СЕС по дела за пенсии и краткосрочни обезщетения при прилагане на регламенти и договори;
- Работна група по изготвянето анализ на системата на задължителното пенсионно осигуряване;
- Работна група, създадена със заповед на Управителя на НОИ, относно Интернет страницата на НОИ;
- Работни срещи за преглед и финализиране на дефинираните изисквания за цялостната структура и съдържание на Електронното осигурително досие за пенсия във връзка с подготовката за предстоящото въвеждане на еврото в Република България, както и за отпускане и преизчисляване на пенсии/добавки при прилагане на Закона за въвеждане на еврото в Република България.

2. Партньорство с международни организации и чуждестранни осигурителни институции

Международната дейност и изпълнението на задълженията по международни споразумения за сътрудничество, обмен на информация, както и връзките на НОИ с чуждестранни организации и осигурителни институции заемат важно място в дейността на института. През 2024 г. НОИ продължи утвърждаването си като важен и надежден партньор в международната общност на социалното осигуряване. С проактивно участие в ключови инициативи, конференции, форуми и двустранни срещи, НОИ подчерта ангажимента си към международното сътрудничество и утвърждаването на добри практики в социалноосигурителните системи с водещи партньорски организации, като: Международната асоциация за социално осигуряване (ISSA); Европейската платформа за социално осигуряване (ESIP); Комисията по заетост и социални въпроси (EMPL) на Европейския парламент; Генерална дирекция „Трудова заетост, социални въпроси и приобщаване“ на Европейската комисия; Европейския орган на труда; Международната организация по миграция; Социалноосигурителни организации от други страни. През 2024 г. НОИ взе участие в двете най-значими събития на Международната асоциация за социално осигуряване (МАСО): Световната конференция за технологии и комуникации в социалната сфера и Годишния форум на Европейската мрежа на МАСО.

НОИ продължи да разширява сътрудничеството си с партньорски организации, което дава нови възможности за ефективно сътрудничество и усъвършенстване на осигурителното законодателство между държавите, координация на системите за социална сигурност, прилагането на нужните реформи, както и нови подходи в областта на пенсиите и обезщетенията. През 2024 г. сътрудничеството беше реализирано чрез подписването на следните документи:

- Меморандум за разбирателство между българската осигурителна институция и Държавния фонд за социална закрила (ДФСЗ) към Министерството на труда и социално осигуряване на населението на Република Азербайджан. Меморандумът дава нови възможности на двете организации да си сътрудничат ефективно при

усъвършенстването на осигурителното законодателство в двете държави и прилагането на нужните реформи, както и нови подходи в областта на пенсиите и обезщетенията;

- Националният осигурителен институт и Републиканският фонд за пенсионно и инвалидно осигуряване (РФПИО) на Република Сърбия подписаха Споразумение за електронен обмен на данни в областта на пенсионното и инвалидното осигуряване и Техническо споразумение към него. Подписаното споразумение урежда електронния обмен на данни в областта на социалните плащания, което е от съществено значение за прилагането на Спогодбата между Република България и Република Сърбия за социална сигурност и Административното споразумение към нея;
- На работно посещение в НОИ бяха обсъдени финалните детайли по Споразумение за електронен обмен на данни в областта на социалното осигуряване със социалноосигурителния институт на Испания.

Едно от знаковите събития, утвърждаващи НОИ като надежден партньор в международната общност на социалното осигуряване бе посещението по случай професионалния празник на НОИ на 11 ноември на Марсело Аби-Рама Каetano – Генерален секретар на Международната асоциация по социално осигуряване (МАСО) и координаторът на асоциацията за Европа – Марджори Лестиен. В рамките на посещението се осъществи работна среща с министъра на труда и социалната политика и с подуправителя на НОИ, на която беше представено актуалното състояние на социалноосигурителната система в България на фона на обществено-политическата обстановка в страната, както и перспективите в работата на НОИ, базирани на приетата Стратегия за развитие на Националния осигурителен институт за периода 2025 – 2029 г.

Съвместно със службите по социално осигуряване на Германия, Кипър, Гърция, Испания и Португалия през годината бяха организирани и проведени консултации за български граждани. Всички тези инициативи подчертават ангажимента на НОИ към сънародниците ни в чужбина, като целта е да се улесни достъпът им до услуги и да се гарантират техните права, независимо от местоположението им. Консултацияните и информационните дни не само укрепват връзката с българските граждани зад граница, но и служат като пример за добро партньорство между институциите в рамките на Европейския съюз и извън него.

През 2024 г. се засили проактивната работа на служителите на НОИ по отношение на координацията и дигитализацията в областта на социалното осигуряване, което ще позволи на системите ни да отговорят на предизвикателствата, произтичащи от високата мобилност на граждани и работници в цяла Европа (напр. ускоряване и опростяване на процедурите, улесняване на обмена между институциите, достъп до права за бенефициенти, борба с рискове от измами и грешки, и др.) в съответствие с разпоредбите на Регламент 883/2004 и процеса на ревизия на Регламента. Проведени са дискусии с представители на Постоянното представителство на Република България в ЕС относно предложението на Председателството за ревизия на координационните регламенти (883/2004 и 987/2009) и първото компромисно предложение по Предложението за Директива за създаване на Карта на ЕС за хора с увреждания, на която предоставихме статистика и анализи, свързани с обезщетенията за безработица в случаи на трансгранична трудова мобилност, условията на т. нар. „предварително уведомяване“ и други. Представители на НОИ взеха участие и в други актуални обсъждания и консултации, свързани с демографската криза, дългосрочните грижи за хора в напреднала възраст, работата на платформи, правата на работещите в платформата и достъпа до социално осигуряване, класификация на определени професии, промени в условията на труд, разширяване на нови права и отговорности, използване на изкуствен интелект, предотвратяване на измами и кражби в областта на социалното осигуряване, постиженията и предизвикателствата в областта на цифровизацията и т.н.

НОИ продължава да подкрепя амбицията на Европейския съюз да бъде първият дигитален континент чрез стратегията Цифрово десетилетие 2030 (Digital Decade 2030),

осъзнавайки предизвикателства на глобалната дигитална надпревара, определяща темпото на дигитализация на координацията на социалното осигуряване: добре проектираните и устойчиви дигитални решения са от изключителна важност в тази чувствителна област.

Експерти на НОИ се включиха като наблюдатели на бизнес процесите в редица пилотни проекти и консорциуми под егидата на ЕК, с цел проучване на възможности за директна финансова помощ за изграждане на цялостен мобилен портфейл за социалноосигурителни услуги в страната, съвместим с социалноосигурителните системи на територията на ЕС.

В контекста на регулярните покани за участие в онлайн форуми и обучения с международно участие, НОИ предоставя активна платформа за обмяна на идеи и практики между представителите на социалноосигурителните институции от различни държави. Тези събития стимулират диалога и обучението, като насърчават по-нататъшното сътрудничество в сферата на социалната политика и осигуряването.

През 2024 г. представители на НОИ участваха в работни групи и срещи с международни организации и чуждестранни осигурителни институции със следната тематика:

- В гр. Дъблин, Република Ирландия е проведена работна среща с ирландските институции и консултация на граждани. Срещата е организирана от РСТСВ за Обединеното кралство и Ирландия;
- В гр. Братислава, Словакия е проведена среща, организирана от ЕОТ, с компетентните институции (КИ) на Белгия относно паричните обезщетения за безработица;
- В гр. София е проведена работна среща с КИ на Испания за договаряне на споразумение за електронен обмен;
- През месец юни 2024 г. в гр. Мадрид, Испания експерти на НОИ участваха в организиран от Европейския орган по труда съвместно с Франция, Испания, Португалия и Италия семинар, посветен на задълбочаване на сътрудничеството между държавите – членки на Европейския съюз за ефективно прилагане на правилата за координация на системите за социална сигурност, с фокус върху социалноосигурителните измами;
- През ноември 2024 г. в гр. Талин, Република Естония е взето участие в семинар, посветен на сътрудничеството в областта на прилагане на социалното законодателство в сектора на въздушния транспорт;
- През месеците август-септември 2024 г. експерти на НОИ участваха в проучване, поръчано от Европейския орган по труда относно измамите и грешките в областта на координацията на системите за социална сигурност (Доклад за последващо събиране на данни и избрани въпроси в областта на координацията на социалното осигуряване);
- Проведена е онлайн работна среща между експерти от ирландски компетентни институции и експерти от НОИ, с цел обсъждане на проблемите, свързани с обезщетенията за безработица, отпускани и изплащани по реда на европейските регламенти за социална сигурност № 883/2204 и № 987/2009;
- Проведена е онлайн работна среща между експерти от френски компетентни институции и експерти от НОИ, с цел обсъждане на проблемите, свързани с огромния брой искания за издаване на преносим документ U1, получавани във френските компетентни институции, както и с големия брой искания за информация и съобщения за съмнения за фиктивна заетост, изпращани от НОИ. Договорено е създаването на работна група от български експерти, която да предоставя информация на френските колеги за съмнителните случаи и ситуации;
- Взето е участие в експертните групи по статистика на трудовите злополуки и статистика на професионалните болести при ЕВРОСТАТ и е реализирано участие в работна среща на СОЛВИТ.

Във връзка с Електронния обмен на данни за социалната сигурност (EESSI) през годината са извършени следните дейности:

- Участие в техническите екипи на Service Deck 2&1 и отговаряне на запитвания от чужбина по технически въпроси и проблеми, свързани с работата на EESSI;
- Реализирани са редовни участия в провеждане на сесиите на Европейската техническа комисия по EESSI и множество дистанционни срещи с представители на Европейския координационен и технически екип по EESSI;
- Участия като членове на множество работни специализирани работни групи с екипите от страна на ЕК, касаещи развитието на EESSI;
- В гр. Хале, Германия е проведена работна среща с компетентните германски институции в областта на пенсиите, за обмяна на опит при работата със системата за електронен обмен EESSI, а по време на работно посещение на служители от Германското пенсионно осигуряване в НОИ, бяха проверени и обсъдени повече от 160 забавени или проблемни пенсионни случаи;
- Регулярни участия в заседания на комбинирани работни срещи на Техническата комисия и Административната комисия към ЕК, както по линия на EESSI, така също и за процеса на дигитализация;
- Участие в координационни срещи по внедряване на CDM 4.3 и провеждане на тестовите за оперативна съвместимост.

В резултат на покана, отправена от Европейския орган по труда, бяха организирани четири обучения за служители от ТП и ЦУ на НОИ, касаещи новата версия на EESSI модела за данни CDM 4.3, във връзка с пенсиите, обезщетенията трудова злополука и професионални болести, обезщетенията за безработица и възстановяването на обезщетения.

С участието на професионалисти от НОИ в различни работни групи, насочени към съгласуване и предлагане на изменения в законодателството, институтът не само заздравява своите вътрешни позиции, но и активно способства за формирането на съвременни и адаптивни социални политики в европейски и глобален контекст. Това утвърждава институцията като ключов партньор в развитието на социалноосигурителната система на страната, в съответствие с най-добрите международни стандарти и практики.

3. Проекти с международно финансиране

НОИ продължи своята работа по проекти, финансирани по линия на Европейски фондове, включително по линия на Европейския социален фонд /Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014 – 2020 г. и Оперативна програма „Добро управление“ 2014 – 2020 г. Проектите по които НОИ е партньор или директен бенефициент през 2024 г. са следните:

3.1. Проект № BG05SFOP001-1.008 „Развитие и въвеждане на Институционалната архитектура на НОИ за приоритетни процеси, свързани с пенсиите и предоставяне на електронни административни услуги“ – реализира се чрез Договор за безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Добро управление“ (ОПДУ), приоритетна ос „Административно обслужване и е-управление“, финансирана от Европейския съюз (ЕС) чрез Европейския социален фонд. Основната цел на проекта е развитието и въвеждането на Институционална архитектура на НОИ за приоритетни процеси, свързани с пенсиите, чрез разработване на Интегрирана информационна система за пенсиите, в т.ч. и Електронно осигурително досие за пенсия за всяко осигурено лице и самоосигуряващ се в частта бизнес логика, процеси и данни.

В края на 2023 г. изпълнението му е финализирано. През 2024 г. бе извършена проверка от Одит на средствата от Европейския съюз (ОСЕС), която приключи без получаване на препоръки, а извършените плащания по проекта са законосъобразни и редовни.

3.2. Проект № BG05SFOP001-1.020 „Развитие и въвеждане на Архитектурата на НОИ за процесите, свързани с парични обезщетения, помощи и гарантирани вземания“ – реализира се чрез Договор за безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Добро управление“, приоритетна ос „Административно обслужване и е-управление“, финансирана от Европейския съюз, чрез Европейския социален фонд.

Проектът изпълнява развитието и въвеждането на архитектурата на НОИ за процесите, свързани с парични обезщетения, помощи и гарантирани вземания, чрез консолидиране на информационните източници в единно Електронно социалноосигурително досие (ЕСОД) за всяко осигурено лице, самоосигуряващ се и осигурител.

В края на 2023 г. изпълнението на проекта е финализирано. През 2024 г. бе извършена проверка от Одит на средствата от Европейския съюз (ОСЕС), която приключи без получаване на препоръки и бяхме уведомени, че извършените плащания по проекта са законосъобразни и редовни.

3.3. Проект № BG05SFOP001-1.024 „Изграждане на национално решение за електронен обмен на социалноосигурителна информация EESSI“

Националният осигурителен институт, съвместно с партньорите си Националната агенция за приходите, Националната здравноосигурителна каса и Агенцията за социално подпомагане, стартира проект № BG05SFOP001-1.024 „Изграждане на национално решение за електронен обмен на социалноосигурителна информация EESSI“. Той се реализира чрез договор за изпълнение по Оперативна програма „Добро управление“ (ОПДУ), приоритетна ос „Административно обслужване и е-управление“.

Към настоящия момент електронният обмен се осъществява чрез предоставено от Европейската комисия (ЕС) решение за пренос на данни, наречено RINA – уеб-базираното софтуерно приложение за електронен обмен на социалноосигурителна информация. RINA се отличава с ограничени възможности за интеграция със съществуващите информационни системи в институциите като предоставя малък набор от инструменти за управление и оптимизиране на вътрешните работни процеси. След значителното нарастване на обема на обменяната информация, като предизвикателство пред българските институции се открие невъзможността за пълна интеграция на бизнес процесите, свързани с преценката и отпускането на обезщетения (вътрешни бизнес процеси) и процесите свързани с обмена на EESSI, заложи като стриктни правила в приложението RINA. За да бъдат гарантирани непрекъсваемостта и качеството на предоставяните услуги, четирите държавни администрации, участници в обмена, постигнаха съгласие за изграждането на нова национална система, която да се използва от всички компетентни институции, включваща обща платформа за координация и управление на промените. Проектът се управлява от НОИ и ще включва разработването на напълно интегрирано със съществуващите национални системи, собствено за България, софтуерно решение за електронен обмен, което радикално ще разшири възможностите за автоматизация на процесите по обмена. Интегрирането на бъдещото технологично решение с вътрешните информационни системи ще оптимизира начина на обработване на информацията и ще повиши ефективността на администрациите.

През 2023 г. проектът е финализиран. През 2024 г. бяха отчетени последните направени разходи.

Подготвено е **проектно предложение** за съвместен проект с Националната агенция за приходи, Агенция социално подпомагане и Националната здравноосигурителна каса.

То има за цел да осигури финансиране за Изграждане на национално решение за електронен обмен на социалноосигурителна информация, което е в продължение на изпълнения Проект № BG05SFOP001-1.024 по ОПДУ. Предстои стратегическо решение по коя приоритетна ос да бъде финансирана идеята.

3.4. Проект № BG05SFPR002-1.009 „Модернизация и дигитализация на услугите на Националния осигурителен институт“ – реализира се чрез Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021 – 2027 г., приоритетна ос „Насърчаване на заетостта и развитието на умения“. Продължителността на проекта е 36 месеца, с начална дата 20.12.2023 г.

Основната му цел е да бъде повишена организационна ефективност в НОИ, както и капацитета на институцията за по-качествено предоставяне на услуги и обслужване на потребителите, чрез реализиране на следните специфични цели:

1) повишаване експертизата на служителите на НОИ и адаптирането им към промените в начина на обслужване на потребителите чрез развиване на зелени компетентности за устойчивост, системно обучение и/или самообучение, и др.;

2) разработване и внедряване на Интегрирана информационна система на осигурителния архив на НОИ за цялостно управление и автоматизиране на процесите по дигитализация и предоставяне на услуги, с цел по-бързо и коректно предоставяне на информация на българските граждани и бизнес организации, която в максимална степен да им позволи да защитават социалноосигурителните си права;

3) разработване и внедряване на Платформа за споделяне на знанието в НОИ – за създаване, съхраняване и споделяне на интелектуалните ресурси и опит, което не само ще допринесе за повишаването на дигиталната култура на служителите и намаляване на употребата на хартия в институцията, но и повишаване на нивото на зрялост на НОИ по модела за определяне на зрелостта на управление на знанието в организациите. Това ще подпомогне не само за по-качественото обслужване на потребителите в дългосрочен план, но и ще гарантира по-добрата междуведомствена комуникация и координация в областта на социалното осигуряване на национално и европейско ниво.

През 2024 г. се стартираха проектните дейности и проектът е в етап за изпълнение.

3.5. Проект № BG-RRP-4.020-0117, финансиран по Процедура „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на публичен сграден фонд за административно обслужване, култура и спорт“ на Министерство на регионалното развитие и благоустройство с наименование „Извършване на строително-ремонтни дейности за реализиране на енергоспестяващи мерки и енергийно обновяване на административната сграда на ТП на НОИ – Кърджали“. През 2024 г. се сключи Договор за безвъзмездна финансова помощ. Подадено е искане за плащане на извършени разходи до месец септември 2024 г., което е прието и одобрено.

3.6. Проект № BG-RRP-4.020-0165, финансиран по Процедура „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на публичен сграден фонд за административно обслужване, култура и спорт“ на Министерство на регионалното развитие и благоустройство с наименование „Реновиране на съществуваща окачена фасада включително на външна дограма, топлоизолация на стени, покрив, под на партерен етаж, топлоизолиране на тръбопроводи, доставка и монтаж на фотоволтаична централа със силициеви фотоволтаични панели върху южна част на фасадата на административна сграда на ТП на НОИ – Ямбол“. През 2024 г. се сключи Договор за безвъзмездна финансова помощ.

Основната цел на проекта е подобряване на енергийните характеристики на административната сграда на ТП на НОИ – Ямбол и повишаване на енергийната и ефективност, достигане на клас на енергопотребление „А“. Проектните дейности са стартирали и предстои реализирането им.

ДРУГИ ДЕЙНОСТИ

I. СИГУРНОСТ

Функциите по защита на физическите лица във връзка с обработването на личните данни, защита на класифицирана информация, сигурността на мрежовата и информационната сигурност в института се изпълняват от длъжностни лица и дирекция „Сигурност“, които са пряко подчинени на управителя на НОИ.

1. Дейности на дирекция „Сигурност“

Дирекция „Сигурност“ отговаря за цялостната организация по получаването, създаването, отчитането и съхранението на документите и носителите, съдържащи класифицирана информация по Закона за защита на класифицираната информация и Правилника за прилагането му, за отбранително-мобилизационната подготовка на централно и териториално ниво, както и дейностите по управление на кризи и стихийни бедствия. Дейността се извършва в три направления, както следва:

1.1. Регистратура за класифицирана информация и контролни пунктове в НОИ

В регистратурата за класифицирана информация (КИ) в централно управление на НОИ се получават, създават, регистрират, разпределят, изпращат и съхраняват документите и материалите, съдържащи класифицирана информация. За обезпечаване на дейността през годината са извършени следните дейности:

- Приемани, регистрирани и разпределяни за обработка са класифицирани документи за отпускане на пенсии, за изплащане на парични обезщетения и помощи от ДОО, за признаване на трудови злоупотреби, за заверка на осигурителни книжки, за изготвяне на справки за осигурители и осигурителен доход;
- Чрез регистратурата за класифицирана информация са получавани и препращани всички класифицирани документи за контролните пунктове на НОИ, като е осъществявано и методическо ръководство и контрол на дейността на контролните пунктове;
- Приемани и съхранявани са подадените от служителите декларации по чл. 49 от ЗПК;
- Организирана е процедура и се води входяща и изходяща документация по издаване на разрешения за достъп до класифицирана информация на служители от централно управление и териториалните поделения на НОИ;
- Осъществявана е кореспонденция с дирекция „Класифицирана информация в ДАНС“ и териториалните дирекции „Национална сигурност“;
- Актуализирани са списъците на длъжностите и заемащите ги лица с достъп до държавна и служебна тайна. Прекратявани са разрешения и съответно получавани и изпращани такива на напуснали и новоназначени служители;
- Проведено е обучение на служителите, включени в списъка по чл. 37 от ЗЗКИ и чл. 23 от ППЗЗКИ;
- Изготвяни са справки за ДКСИ, ДАНС, териториалните поделения и др.;
- Назначена е комисия, която извършва дейности по унищожаване на класифицирани документи с изтекъл срок на защита и без историческо значение.

1.2. Специален регистър

В регистъра се съхраняват данни за социалното и здравното осигуряване, трудовите договори и паричните обезщетения за временна неработоспособност и помощи от ДОО на военнослужещите по Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, държавните служители, офицерите и сержантите и граждански лица по Закона за МВР и държавните служители, офицери и граждански лица по Закона за изпълнение на наказанията

(съгласно чл. 4, ал. 1, т. 4 от КСО) и ведомствата заявили се в „специален регистър“ на Агенция по вписванията. Тези данни се трансферират (след специфична обработка) в публичния регистър и се обединяват с общите данни, откъдето автоматично се извършва обработката им за целите на пенсионното производство и краткосрочните плащания от държавното обществено осигуряване.

Регулярно е осъществяван контрол за наличие на класифицирана информация в провежданите обществени поръчки в системата на НОИ.

Ежедневно при постъпило писмено искане са изготвяни справки за безработица, за осигурителен стаж и доход, при пенсиониране, при подаване на жалби и образуване на съдебни производства.

Ежемесечно са получавани, проверявани, изчислявани и изплащани болничните листове и документи за временна неработоспособност или бременност и раждане на служителите от специалните служби, както и документи за изплащане на парични помощи от ДОО. Изготвена е статистическа информация за извършените плащания.

Всички получени данни и обработена информация в Специален регистър се архивират на допълнителни външни носители.

В съответствие с договора за доставка на сървърни конфигурации TEMPEST и гаранционна поддръжка за ЦУ на НОИ, договорената техника е доставена в срок и монтирана в сървърното помещение. Започнал е процес на миграция на новите сървърни конфигурации в Специалния регистър на НОИ.

1.3. Управление при кризи и отбранително-мобилизационна подготовка (УК и ОМП)

През 2024 г. са изготвени годишни планове за дейностите по управление при кризи и отбранително-мобилизационна подготовка и сигурност в ЦУ и ТП на НОИ.

Пунктовете за управление на НОИ са поддържани в техническа готовност за използване.

Провеждани са ежемесечни тренировки по оповестяване на директорите в централно управление и ТП на НОИ.

Определените ръководители и служители в ЦУ и ТП на НОИ – София-град участваха в плановите тренировки по оповестяване на органите на изпълнителната власт при бедствия и въздушна опасност, провеждани чрез Националната система за ранно предупреждение и оповестяване на органите на изпълнителната власт на Единната спасителна система.

През 2024 г. са провеждани редица дейности, мероприятия и обучения, по-важните от които са:

- Проведени са мероприятия по пожарната безопасност и е осъществен контрол по спазване на мерките за пожарна безопасност, поддръжка на пожаротехническите средства и доставка на нови;
- Проведен е семинар за служителите, определени за отговорници на контролните пунктове за класифицирана информация и за дейностите по ОМП и защита при бедствия в ТП на НОИ;
- Ежемесечно е отчитано и са извършени плащания по възложени за изпълнение и контрол договори за абонаментна поддръжка и обслужване на пожароизвестителни системи, пожарогасителни системи и носими-возими пожарогасители в системата на НОИ;
- Извършена е комплексна проверка по състоянието на пожарната безопасност на сградата на НОИ на бул. „Александър Стамболийски“ № 62-64 от служители на Трета районна служба „Пожарна безопасност и защита на населението“ (ПБЗН) при Столична дирекция ПБЗН. Издадените предписания са изпълнени или се изпълняват в срок;

- Проведена е учебна евакуация на служителите на ЦУ и ТП на НОИ – София-град. В тази връзка е осъществена координация с Трета РСРБЗН при СДРБЗН, проведен инструктаж с отговорниците по етажи и изготвен протокол за тренировката;
- С цел осигуряване защитата на служителите на НОИ при война, военно положение и кризи, и в изпълнение на годишния план по ОМП е проведена процедура и са закупени допълнителни индивидуални средства за защита – целолищни маски (противогази) в комплект с филтри към тях;
- Проведено е обучение на всички служители в ЦУ и в ТП на НОИ – София-град, на основание Закона за защита при бедствия и в изпълнение на Плана за защита при бедствия на пребиваващите в сградата на НОИ. Разгледани са темите – „Земетресение – същност, скали за отчитане и правила за поведение и действие“ и „Организиране на защитата, поведение и действия при възникване на замърсяване с радиоактивни вещества“;
- Планирана и организирана е работата по осъществяване на денонощното дежурство и пропускателния режим в сградата на НОИ, изготвяне на график и задължителните отчетни форми за сумирано отчитане на трудовото възнаграждение и контрол при отчитане на извънредния труд на дежурните служители;
- Обслужвана е системата за контрол на достъпа и работното време и са издавани служебни карти на новоназначените служители в централно управление;
- Извършван е първоначален инструктаж на новоназначени служители, като са запознавани със сградата и пропускателния режим, мерките за защита при бедствия, пожари и извършване на евакуация;
- Провеждан е и първоначален инструктаж съгласно Закона за противодействие на тероризма за запознаване с правилата за действие в случай на терористичен акт;
- Извършена е проверка по реда на чл. 44 от Закона за противодействие на тероризма от служители на Трето РУ на СДВР. Констатирано е, че се спазват изискванията на закона, за което е изготвен двустранен протокол;
- Извършени са дейности по унищожаването на класифицирани документи с изтекъл срок на защита от комисия определена със заповед на управителя.

2. Длъжностно лице по защита на личните данни

Длъжностното лице по защита на данните в НОИ е на пряко подчинение на управителя и изпълнява задачите, възложени с Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните), Закона за защита на личните данни (ЗЗЛД) и с нормативните актове по прилагането им.

Основните дейности извършени по спазване изискванията на Общия регламент относно защитата на данните през 2024 г. са:

- Запознаване на новопостъпилите служители в ЦУ на НОИ с тема „Запознаване с изискванията за работа с информация, съдържаща лични данни и опазване на служебната информация“ по Карта за начален инструктаж и въведение на новопостъпили – Приложение № 1 към чл. 7, ал. 2 от Вътрешни правила за обучение на новопостъпили служители в системата на НОИ. Води се поименен списък на служителите, преминали обучение по темата. През 2024 г. са преминали обучение 26 новоназначени служители в централно управление;
- Текущо запознаване на всички служители от ЦУ и ТП на НОИ с изготвените и утвърдени „Вътрешни правила за защита на личните данни в Националния осигурителен институт“;
- Предприемани са необходимите действия след получени сигнали за допуснат нерегламентиран достъп до лични данни на физически лица, за незабавното им

преустановяване и оценка на риска. Изготвяна е необходимата за случая документация (доклади, уведомления, становища, отговори на запитвания);

- Целогодишно е осъществявано сътрудничество с Комисията за защита на личните данни в качеството ѝ на надзорен орган по всички въпроси, предвидени в Общия регламент относно защитата на данните или по въпроси, инициирани от тях;
- Взето е участие при изготвянето и съгласуването на предоставяната информация от служителите в ЦУ и ТП на НОИ във връзка с обработването и предоставянето на лични данни за наличието на правно основание при предоставяне на същите (писмено, чрез ел. поща или по телефона). Отчетени са рисковете, свързани с операциите по обработване на данните и се съобразява с естеството, обхвата, контекста и целите на обработката;
- Изготвяни са доклади след извършени проверки по спазване и прилагане на Регламент (ЕС) 2016/679 от НОИ при постъпване на уведомление за предполагаемо нарушение на сигурността на личните данни по чл. 33 от Регламента. Извършвани са необходимите справочно-проверовъчни действия по казуси и е изготвян отговор до засегнатото лице.
- Изготвяни и съгласувани са отговори до лица, подали сигнали до администратора с входирано искане, което се отнася до упражняване на правата на „субектите на данни“ (по чл. 15 до чл. 20) от Регламент (ЕС) 2016/679. Исканията са предимно за направени електронни справки в регистрите на НОИ от трети страни без даване на тяхно изрично съгласие;
- Предоставяна е информация за достъпа до лични данни по подадени искания, като същите се отразяват в „Дневник на исканията на субектите на данни“;
- Извършвани са проверки и са изготвени становища и отговори по депозираните жалби в КЗЛД срещу НОИ от физически лица, с твърдения за нарушение при обработване на личните им данни;
- Поддържан е регистър на дейностите по обработване, за които НОИ отговаря като администратор. Актуализираният регистър на дейностите по обработката на лични данни, по чл. 30 от Регламент (ЕС) 2016/679 на института е в електронен формат и се поддържа в актуален вид от директорите на дирекции, ръководителя на инспектората и длъжностното лице по защита на данните;
- В изпълнение на изискванията на Закона за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения (ЗЗЛПСПОИН) е създаден Регистър на сигналите, във връзка с дейността на канала за вътрешно подаване на сигнали, в който се обработват лични данни в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/679 и ЗЗЛД;
- Утвърдени са „Правила за вътрешно подаване на сигнали и за последващи действия по тях в Националния осигурителен институт“. Информацията за условията и реда за подаване на сигнали в НОИ е публикувана на интернет страницата на института.

3. Служител по сигурността на информацията

Служителят по сигурността на информацията е на пряко подчинение на управителя на НОИ и изпълнява задачите, възложени му със Закона за защита на класифицираната информация (ЗЗКИ) и нормативните актове по прилагането му.

През 2024 г. служителят по сигурността на информацията е осъществил дейността по защита на класифицираната информация в НОИ, както следва:

- Оказвана е методическа помощ на териториалните поделения по въпроси, свързани с попълването на документи за проучване и защита на класифицираната информация;

- Проведено е първоначално обучение по Закона за защита на класифицираната информация и Правилника за неговото прилагане на 39 служители (31 за държавна тайна и 8 за служебна тайна);
- Ежедневно са предоставяни документи и материали с гриф за сигурност и се води тяхната отчетност;
- Извършвани са ежемесечни проверки по отчетността и съхранението на документите и са изготвени протоколи за резултатите от тях в РКИ на НОИ и КП на ТП на НОИ;
- Изпратен е в ДКСИ списък за 2023 г. на материалите и документите, съдържащи класифицирана информация, представляваща държавна и служебна тайна по чл. 35 от ЗЗКИ;
- Изготвени са заповеди за назначаване на комисия за периодично преразглеждане на документи, съдържащи КИ с цел премахване или промяна нивото на класификация, или удължаване срока на защита и са изпратени протоколи и искане в ДКСИ за удължаване срока на документите. Уведомени са всички получатели и ДКСИ за удължаване сроковете на защита на документи, съдържащи класифицирана информация, създадени в НОИ.
- Изготвени са заповеди за актуализиране на списъците на длъжностите, за които се изисква достъп до класифицирана информация, представляваща държавна тайна на основание чл. 37, ал. 1 от ЗЗКИ и служебна тайна на основание чл. 23 от ППЗЗКИ, като същите са изпратени в ДАНС и ДКСИ. Извадки от актуализираните списъци са изпратени на териториалните поделения на НОИ;
- Приключило изпълнението на обществена поръчка „Доставка на сървърни конфигурации TEMPEST и гаранционна поддръжка“;
- Стартирано изпълнението на обществена поръчка „Доставка на компютърни конфигурации и принтер тип TEMPEST“.

Във връзка с организирането на дейности по унищожаване на материали-носители на класифицирана информация или предаването им в архив в съответствие с изискванията на чл. 33, ал. 2 от ЗЗКИ е извършено следното:

- Осъществена е кореспонденция с ДА „Архиви“ и с ДКСИ по предложения за унищожаване на първи екземпляри на документи на Централно управление, съдържащи КИ с изтекъл срок на защита;
- Приключило е изпълнението на обществена поръчка „Доставка на сървърни конфигурации TEMPEST и гаранционна поддръжка“;
- Стартирано е изпълнението на обществена поръчка „Доставка на компютърни конфигурации и принтер тип TEMPEST“;
- Оказана е методическа помощ за изготвяне на предложения за унищожаване на първи екземпляри на документи, съдържащи КИ в ТП на НОИ – Перник;
- Извършено е унищожаване на документи, съдържащи КИ с изтекъл срок на защита – първи и втори екземпляри. Протоколите за унищожаване на първите екземпляри на документите са изпратени в ДКСИ.

Дейностите във връзка с недопускане на нерегламентиран достъп до класифицирана информация и подобряване на работата в КП на ТП на НОИ по защита на класифицираната информация през 2024 г. са както следва:

- Изготвени са заповеди за смяна на заместник завеждащата на регистратурата за КИ в централно управление на НОИ, завеждащ контролен пункт за КИ на ТП на НОИ в Благоевград и Враца и е оказана методическа помощ при провеждането на цялостните проверки на КП;
- Изготвени са заповеди и е извършена годишна проверка за 2023 г. в регистратурата за КИ и контролните пунктове за КИ в ТП. Оказана е методическа помощ при извършването на проверката в контролните пунктове. Изготвени са протоколи, екземпляри от които са изпратени в ДАНС и ТД „Национална сигурност“;

- Оказвана е методическа помощ на териториалните поделения по въпроси, свързани с попълването на документи за проучване и защита на класифицираната информация;
- Оказвана е методическа помощ на териториални поделения във връзка с изпълнение на предписания вследствие на проверки по реда на прекия контрол. Няма допуснат нерегламентиран достъп до класифицирана информация като са спазени всички нормативни изисквания, свързани с работата с такива документи.

II. ВЪТРЕШЕН ОДИТ

Деятелността по вътрешен одит в Националния осигурителен институт се организира и осъществява в изпълнение на Закона за вътрешния одит в публичния сектор.

Годишният план за дейността по вътрешен одит за 2024 г. е изготвен въз основа на Стратегическия план за дейността по вътрешен одит за 2020 – 2024 г. и дефинира предмета, обхвата, целите, времетраенето и ресурсите, необходими за изпълнението на всеки одитен ангажимент през годината.

Годишният план се преразглежда текущо през годината и се актуализира в случай, че настъпят съществени промени в организацията, състава на Дирекция „Вътрешен одит“ (ДВО) или бъдат възложени допълнителни ангажименти от управителя на НОИ. Всяко изменение в годишния план се обсъжда и утвърждава от управителя на Националния осигурителен институт.

Планираните през 2024 г. одитни ангажименти и дейности са обвързани със заложените в Стратегическия план за 2020 – 2024 г. цели, а именно:

Стратегическа цел № 1: Извършване на рисково-базирано планиране на одитни ангажименти, като насочва дейността си към високорисковите процеси и дейности в Националния осигурителен институт. Ключови дейности за постигане на целта: 1. Ежегодно преразглеждане и актуализиране при необходимост на одитната вселена на НОИ; 2. Рисково-базирано планиране на дейността по вътрешен одит като се отчитат и очакванията на заинтересованите лица.

Стратегическа цел № 2: Осигуряване на въздействащо докладване на резултатите от одитната дейност и навременно проследяване на напредъка. Ключови дейности за постигане на целта: 1. Прилагане на рисково-базиран подход при планирането и изпълнението на конкретните одитни ангажименти. 2. Изготвяне на полезни одитни доклади, които предизвикват предприемането на навременни корективни действия; 3. Ясно и навременно комуникиране на резултатите от одитната дейност със заинтересованите лица; 4. Организиране на своевременно проследяване на изпълнението на препоръките и ефекта от тях.

Стратегическа цел № 3: Поддържане на дейността по вътрешен одит в съответствие с нормативните изисквания и поставените цели. Ключови дейности за постигане на целта: 1. Изпълнение на Програмата за осигуряване на качеството и за усъвършенстване на дейността по вътрешен одит и периодично докладване на резултатите от нея.

Стратегическа цел № 4: Повишаване на професионалните знания и умения на вътрешните одитори. Ключови дейности за постигане на целта: 1. Ежегодно идентифициране на необходимите знания и умения на служителите на дирекция „Вътрешен одит“ за изпълнение на одитните планове; 2. Участия на вътрешните одитори в подходящи обучения; 3. Поддържане на придобитите професионални сертификати в областта на одита и насърчаване придобиването на нови.

Дирекция „Вътрешен одит“ в НОИ изпълнява произтичащите от Закона за вътрешния одит в публичния сектор дейности чрез прилагането на систематичен и дисциплиниран подход. За целта, дейността по вътрешен одит е детайлно регламентирана чрез:

- Приложимите нормативни изисквания;

- Международни стандарти за професионалната практика по вътрешен одит;
- Утвърдената от министъра на финансите методология за вътрешен одит в публичния сектор;
- Статута на звеното за вътрешен одит;
- Вътрешни правила за дейността на дирекция „Вътрешен одит“;
- Програма за управление на качеството на одитната дейност.

Като независима и обективна дейност за предоставяне на увереност и консултиране, вътрешният одит в НОИ се извършва чрез два вида одитни ангажименти – за даване на увереност и за консултиране. Изпълнените през 2024 г. одитни ангажименти за даване на увереност са осъществени чрез: одит на системите и одит за съответствие. През годината бяха изпълнени и два одитни ангажимента за консултиране.

Същевременно с цел подпомагане на структурните звена във връзка с осигуряване на необходимите условия за постигане на заложените стратегически и оперативни цели, спазване на законодателството и методологията в областта на вътрешния контрол, бяха разработени и предоставени Вътрешни правила за организацията на дейността по извършване на последващи оценки в териториалните поделения на Националния осигурителен институт. През 2024 г. не е имало ограничение в обхвата на дейността по вътрешен одит.

Одитните ангажименти, изпълнени през 2024 г. са:

- „Оценка на дейностите, свързани с провеждането на встъпително обучение на новопостъпили служители“;
- „Съответствие на дейността по отпускане и изплащане на парични обезщетения за безработица“;
- „Съответствие на управлението на средствата от УчПФ с действащото законодателство“;
- „Съответствие на организацията на работа на процеса по отпускане на пенсии в ТП на НОИ – Видин с действащото законодателство“;
- „Определяне на общите оперативни цели в НОИ, отчитане и контрол по изпълнението им“;
- „Съответствие на организацията на работа на процеса по отпускане на пенсии в ТП на НОИ – Монтана с действащото законодателство“;
- „Съответствие на организацията на работа на процеса по отпускане на пенсии в ТП на НОИ – Шумен с действащото законодателство“;
- „Съответствие на организацията на работа на процеса по отпускане на пенсии в ТП на НОИ – Търговище с действащото законодателство“;
- „Съответствие на организацията на работа на процеса по отпускане на пенсии в ТП на НОИ – Русе с действащото законодателство“;
- „Координация и взаимодействие между структурните звена в НОИ в процеса на разработване на функционални и длъжностни характеристики“;
- „Действия след заличаване на данни в регистъра на осигурените лица по реда на Наредба Н-13 от 2019 г. на министъра на финансите във връзка с обезщетенията за безработица“.

При извършените одитни ангажименти се установи, че като цяло действащите контролни механизми, правила и процедури са осигурили съответствие с нормативните актове, регулиращи финансова и административна дейност.

Устойчива е тенденцията за подобряване на вътрешния контрол, в резултат на натрупаните знания и опит при прилагане на контролните дейности. Намалява относителният

дъл на установените пропуски, слабости и грешки, които биха могли да окажат влияние върху качеството на дейностите изпълнявани от Националния осигурителен институт.

При изпълнените одитни ангажменти за увереност не бяха установени съществени несъответствия, които да окажат влияние върху дейността на НОИ.

Разбира се наред с въвеждането на адекватни контролни механизми и повишаване на ефективността на системите за вътрешен контрол бяха установени и някои пропуски и слабости с неблагоприятен ефект.

Успоредно с установените пропуски при изпълнените одитни ангажменти бяха формулирани и констатации с положителен ефект за постигане на целите на НОИ:

- извършват се последващи оценки на изпълнението, което дава възможност да се установят пропуски на длъжностните лица при отпускането и изплащането на пенсии;
- изготвят се анализи за вероятността от допускане на грешки и начините за ограничаването им;
- създадена е организация за наблюдение на едномесечен и четиримесечен срок за произнасяне с разпореждане на длъжностното лице по чл. 98 от КСО.

При изпълнението на одитни ангажменти не бяха идентифицирани индикатори за измами. Във връзка с направените констатации, изводи и оценки бяха дадени препоръки на одитираните структури в системата на НОИ.

III. ИНСПЕКТОРАТ

Инспекторатът е на пряко подчинение на управителя и осъществява административен контрол върху дейността на института и на неговите териториални поделения като извършва планови, комплексни и тематични проверки по утвърден годишен план, както и проверки по сигнали и при случаи с широк обществен отзвук. Дейността на Инспектората е насочена към всеобхватно, обективно, безпристрастно и точно изясняване на проверяваните проблеми и предлагане на мерки за решаването им.

Съгласно утвърдения Годишен план за дейността на Инспектората за 2024 г. са поставени следните основни цели: 1.) Осъществяване на контрол върху предоставяните административни услуги на гражданите; 2.) Разкриване на нарушения при функционирането на администрацията и превенцията им чрез изготвянето на препоръки и предложения за ограничаването на негативните явления в дейността на администрацията. Извършване на дейности по отстраняване на констатираните нарушения; 3.) Повишаване ефективността и качеството на работа на администрацията на НОИ и териториалните му поделения; 4.) Осъществяване на дейности по превенция и противодействие на корупцията. Разширяване на сътрудничеството и комуникацията с държавни структури на законодателната, изпълнителната и съдебната власт и с неправителствени организации; 5.) Укрепване на административния капацитет и повишаване на професионалната квалификация на служителите в Инспектората.

За постигане на целите, дейността на Инспектората е насочена към извършването на проверки по спазване на законите, подзаконовите и вътрешноведомствените актове за организацията на работа и извършваната дейност в проверяваните административни структури с цел ограничаване на негативни явления и подобряване на дейността на администрацията, както и извършване на проверки по сигнали и предложения срещу незаконни и/или неправилни действия или бездействия на служители от администрацията на НОИ.

Общият брой на извършените проверки през 2024 г. е 104, от които 65 проверки по сигнали и жалби на граждани, 38 планови проверки и една извънпланова проверка. За резултатите от всяка извършена проверка се изготвя доклад до управителя, който съдържа анализ на причините и обстоятелствата, свързани с констатираните нарушения, както и предложения с мерки за отстраняването им. С извършването на последващи проверки на място

в ТП на НОИ се осъществява контрол по изпълнението на дадените препоръки и предложения и резултатите от тяхното въвеждане.

1. Планови и извънпланови проверки

В изпълнение на дейностите от Годишния план за дейността на Инспектората за 2024 г. извършените планови тематични проверки, са следните:

- Три проверки относно предоставяните административни услуги на гражданите и спазването на Вътрешните правила за организацията на административното обслужване в НОИ;
- Две проверки за изпълнение на препоръки от извършена тематична проверка за предоставянето на административни услуги и спазването на Вътрешните правила за административното обслужване в НОИ;
- Проверки за срочното и законосъобразно изпълнение на задълженията за работа със запитвания, сигнали и предложения на граждани и спазване на указания на Инспектората за разглеждане на жалби и сигнали по реда на Кодекса за поведение на служителите в НОИ (КПС). За срочното произнасяне по жалби, подавани по реда на чл. 117 от КСО са извършени проверки в две ТП на НОИ;
- Проверка относно спазване на срока по чл. 52, ал. 1, т. 2 от Закона за противодействие на корупцията (ЗПК) декларации по чл. 49, ал. 1, т. 2 от ЗПК от задължените лица по §2, ал. 1 от Допълнителните разпоредби на ЗПК, служители в администрацията на НОИ. Подадените годишни декларации от служителите са 3 216 бр. и 116 бр. встъпителни, а от директорите на ТП са подадени съответно 30 бр. годишни и 40 бр. встъпителни декларации. След срока по чл. 52, ал. 1, т. 2 от ЗПК декларации са подали трима служители от ЦУ на НОИ, а за двама служители от ТП на НОИ неподали декларации по чл. 49, ал. 1, т. 2 от ЗПК са уведомени от директорите на съответното ТП да подадат декларации за имущество и интереси в срок един месец от датата на уведомяването им. Списък на служителите, подали декларации след регламентирания в ЗПК срок е публикуван на интернет страницата на НОИ;
- През годината са извършени 24 планови проверки (по 2 проверки всеки месец) относно достоверността на подадените декларации за несъвместимост по чл. 49, ал. 1, т. 1 от ЗПК от служители в администрацията на НОИ, назначени през 2024 г. След извършените проверки на 322 декларации са съставени 3 акта за установяване на административно нарушение. Прекратени са две от производствата, а с един служител е сключено споразумение. На директорите на ТП са дадени препоръки за предприемане на конкретни действия във връзка с констатациите при проверките с цел недопускане на грешки;
- Две планови тематични проверки относно организационната структура и административния капацитет и три проверки относно спазване на регламентирания достъп от служителите до регистрите НБД „Население“ на ГД ГРАО от служителите;
- Планова проверка за спазване на Инstrukция № 5 от 30.06.2005 г. за приемане и съхранение на ведомости за заплати и трудовоправни документи на прекратени осигурители без правопреемник.

За установени нарушения на законови, подзаконови и вътрешноведомствени актове, установени при извършените планови проверки са наложени следните дисциплинарни наказания: „забележка“ – на 12 служители; „порицание“ – на двама служители; „отлагане повишаването в ранг с една година“ – на двама служители.

В някои от останалите случаи при доказано нарушение от страна на служителите същите са санкционирани с понижаване на оценките по съответните показатели при тримесечното оценяване на постигнатите резултати. Инспекторатът е своевременно уведомяван за предприетите действия.

На следващата фигура са представени данни за плановите и извънплановите проверки, извършени от Инспектората на НОИ, от където е видна тенденцията към увеличаване на броя на плановите проверки през периода 2021 – 2023 г. През 2024 г. една от планираните проверки е отпаднала от годишния план, а друга е прехвърлена в 2025 г.

Фигура № 27 : Извършени планови и извънпланови проверки за периода 2021 – 2024 г.

През 2024 г. е извършена една извънпланова проверка относно предоставяне на административни услуги на гражданите във филиалите на ТП на НОИ – Благоевград в гр. Сандански, гр. Петрич, гр. Гоце Делчев и гр. Разлог и спазването на Вътрешните правила за административното обслужване в НОИ.

2. Извършване на проверки по сигнали и предложения срещу незаконни и/или неправилни действия или бездействия на служители от администрацията на НОИ

2.1. Проверки по сигнали и предложения по реда на АПК и Кодекса за поведение на служителите в НОИ

През 2024 г. в Инспектората на НОИ са получени 40 жалби и сигнали от граждани и институции, за изясняването на които са извършени 28 проверки, като в останалите случаи са предприети следните действия:

- По 7 от сигналите не е образувано производство на основание чл. 111, ал. 4 от АПК и чл. 37, ал. 3 и 4 от Правилника за организацията и дейността на НОИ поради анонимност на подателя на сигнала;
- Два сигнала са оставени без разглеждане на основание чл. 124 от АПК;
- Препратени по компетентност са два от сигналите, а по един сигнал проверката не приключила към 31.12.2024 г.

Постъпилите през 2024 г. сигнали и жалби могат да бъдат обобщени така:

- За нарушаване на служебните задължения и Кодекса за поведение на служителите в НОИ – 5 бр.;
- За незаконни или неправилни действия или бездействия – 25 бр.;
- За неспазване на действащото законодателство – 3 бр.;
- За неспазване правилата за защита на информацията и личните данни – 1 бр.;
- За субективно, грубо, невъзпитано отношение – 2 бр.;
- Два сигнала за злоупотреба с власт и 2 бр. други.

За изясняване на съдържащите се в сигналите твърдения са извършени проверки по документи, а в три от случаите и проверки на място в ТП. При всички проверки са изискани документи и обяснения от длъжностните лица, имащи отношение по случая, като проверката

в зависимост от резолюцията и констатациите е приключвала с доклад до управителя и отговор до подателя в рамките на определения срок. При 10 от проверките не са установени нарушения.

Разпределението на получените сигнали през годината е следното: получени в ЦУ на НОИ – 5 сигнала и в териториалните поделения: Враца, Габрово, Добрич, Кюстендил, Русе, Силистра, Стара Загора и София-област по 1 сигнал, Велико Търново и Хасково по 2 сигнала, Варна, Пловдив и Ямбол по 3 сигнала, в София-град 7 сигнала и в Благоевград – 8 сигнала.

В резултат на извършените проверки на директорите на териториални поделения и директори на дирекции в ЦУ е обръщано внимание и/или са дадени препоръки за предприемане на конкретни действия във връзка с констатациите при проверката на сигнала и с цел подобряване на организацията на дейността, недопускане в бъдеще на грешки, засягащи правата на гражданите и на поведение в разрез с Кодекса за поведение на служителите в НОИ.

През разглеждания период се наблюдава положителна тенденция на намаляване на броя на постъпилите сигнали в Инспектората на НОИ, съответно 67 бр. през 2021 г., 54 бр. през 2022 г., 41 бр. през 2023 г. и 40 бр. през 2024 г.

2.2. Документални проверки на докладваните от ТП на НОИ сигнали, свързани с нарушения на Кодекса за поведение на служителите в НОИ

През 2024 г. са извършени документални проверки на 35 докладвани сигнала от ТП на НОИ и една проверка на място в ТП по сигнали, свързан с нарушения на КПС в НОИ.

За извършените проверки от определените със заповеди на териториалните директори комисии по етика се изготвят доклади. Териториалните директори се произнасят с решения/мотивирани становища. Съгласно Указания за разглеждане, докладване и отчет на постъпилите предложения, сигнали и жалби по Кодекса за поведение на служителите в НОИ, Инспекторатът се уведомява с писма, към които се прилагат събраните в хода на проверките от етичните комисии документи.

За извършваните от Инспектората документални проверки на събрания в ТП по конкретния случай доказателствен материал са изготвяни доклади до управителя с предложения. В случаи на констатирани нарушения, в докладите се отразяват препоръки към директора на съответното ТП, върху изпълнението на които Инспекторатът упражнява последващ контрол.

Броят на извършените проверки от определените със заповеди на директорите на ТП комисии за разглеждане на сигнали по КПС в НОИ за периода от 2021 г. до 2024 г. е както следва: 44 бр., 55 бр., 39 бр. и 36 бр. Броят на постъпилите жалби през 2024 г. е най-ниският за разглеждания период, което може да се дължи на популяризирането на удобството от използването на електронните услуги на института и многото на брой издадени ПИК и КЕП.

3. Дисциплинарни наказания, мониторинг по спазване на препоръките и предложенията и други дейности

През 2024 г. в резултат на извършени проверки по сигнали и жалби на граждани е наложено едно дисциплинарно наказание „забележка“. В някои от останалите случаи при доказано нарушение от страна на служителите същите са санкционирани с понижаване на оценките по съответните показатели при тримесечното оценяване на постигнатите резултати.

Инспекторатът осъществява мониторинг за спазване на препоръките и предложенията, дадени в резултат на извършените проверки. Проследява се спазването на сроковете за информиране от страна на териториалните поделения относно изпълнението на дадените предложения във връзка с отстраняване на констатирани нарушения, както и относно предприетите действия в резултат на направените препоръки. Контрол за изпълнението на препоръките и резултатите от въвеждането им се осъществява и при извършване на последващи проверки на място в ТП.

Осъществява се и текущ мониторинг за спазване на препоръките и предложенията, дадени в резултат на извършените проверки и отразявани в Единния регистър на жалбите и сигналите. Последващият контрол включва проследяване спазването от териториалните поделения на сроковете за информиране на Инспектората относно постъпилите в териториалните поделения жалби и сигнали и на предприетите действия вследствие на направените препоръки.

В изпълнение на утвърдения План за действие за повишаване ефективността на контрола в дейността по отпускане на пенсията в периода, в електронна среда, през годината беше проведена електронна анкета, съдържаща въпроси за „Проучване на самооценката на контролиращите пенсионни преписки експерти по пенсионно осигуряване за нивото на знания във връзка с честите промени в пенсионното законодателство, отношението към различни видове прояви на благодарност от страна на обслужваните граждани и реакцията на служителите към съмнения или констатации на представени документи с невярно съдържание, както и отношението към подаване на сигнали за неправомерно поведение от страна на колеги и ръководството във връзка с противодействие на корупционния риск“. Обект на анкетата са служителите, от чиято преценка зависи отпускането и изменението на пенсия. Основният метод, използван при анализа е метода на самооценка базиран на личното виждане/оценяване на служителите относно противодействие на корупцията и корупционните прояви и тяхната ангажираност в тази връзка.

Провеждането на анкетата има за цел идентифициране на потенциално уязвими места в дейността на дирекция/отдел „Пенсии“, отдел/сектор „Отпускане на пенсия“ в териториалните поделения на НОИ и дирекция „Европейски регламенти и международни договори“, отдел „Отпускане на пенсия по договори“ в Централно управление на НОИ с цел намаляване на тяхната уязвимост в бъдеще, посредством предприемането на различни превантивни мерки и контроли.

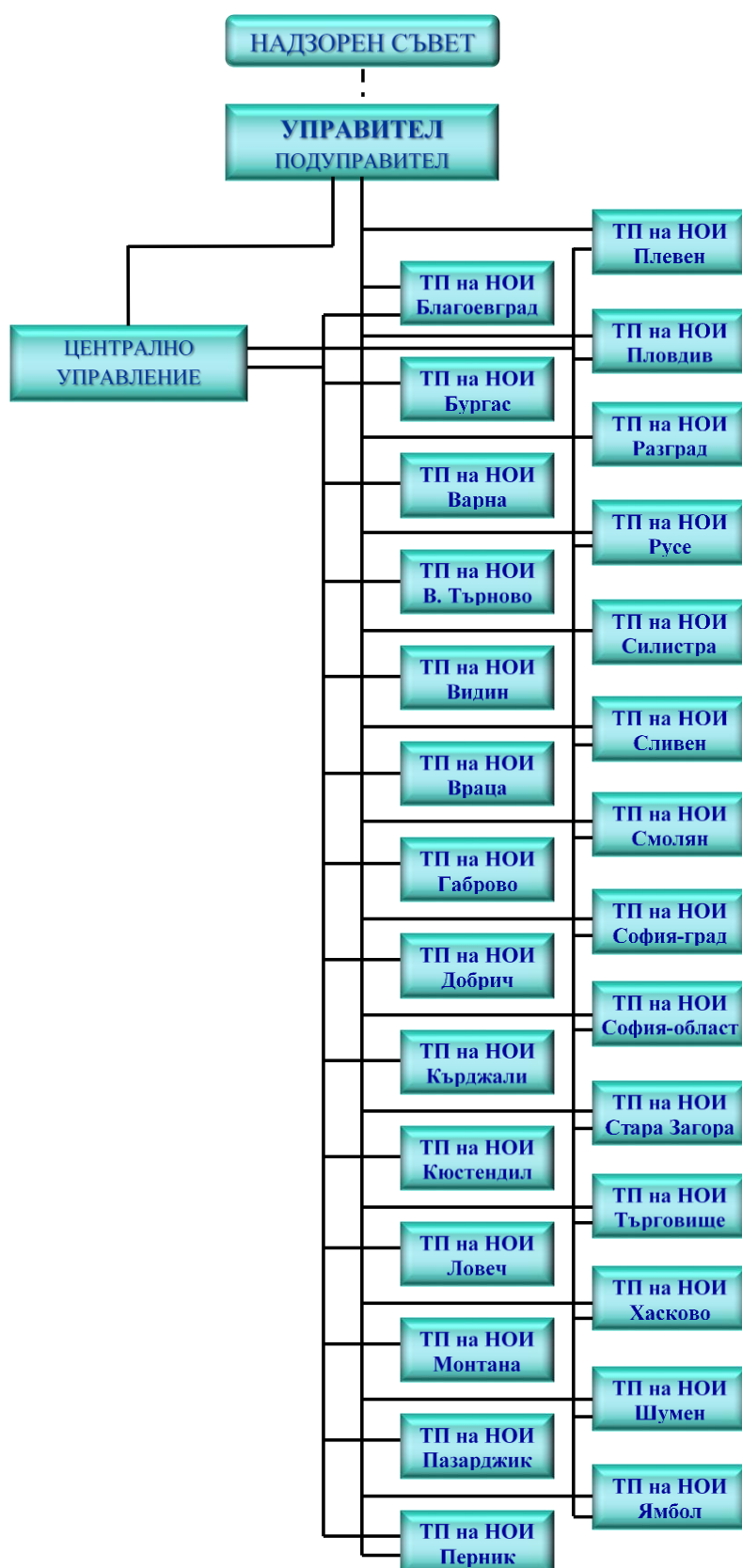
В Инспектората са постъпили 576 бр. анкети, като въз основа на резултатите от проведената анкета е изготвен доклад до управителя.

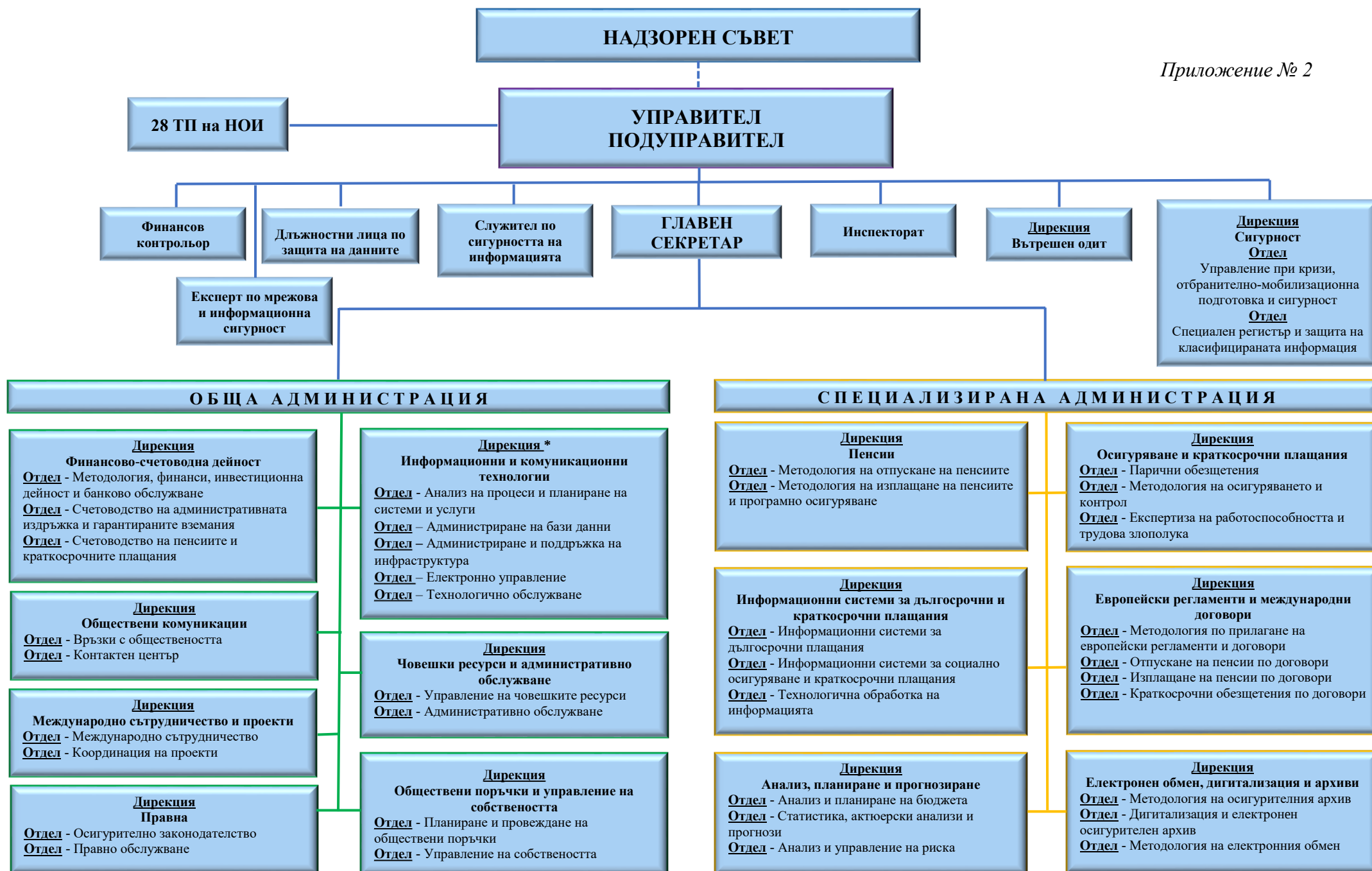
През 2024 г. са изготвени Стратегически план за дейността на Инспектората за периода 2025 – 2029 г. и Годишен план за 2025 г. Копия от същите са изпратени до Главен инспекторат в Министерски съвет.

През месец декември 2024 г. са утвърдени и публикувани на сайта на института Вътрешни правила за дейността на Инспектората на НОИ.

ПРИЛОЖЕНИЯ

Обща организационна схема на Националния осигурителен институт

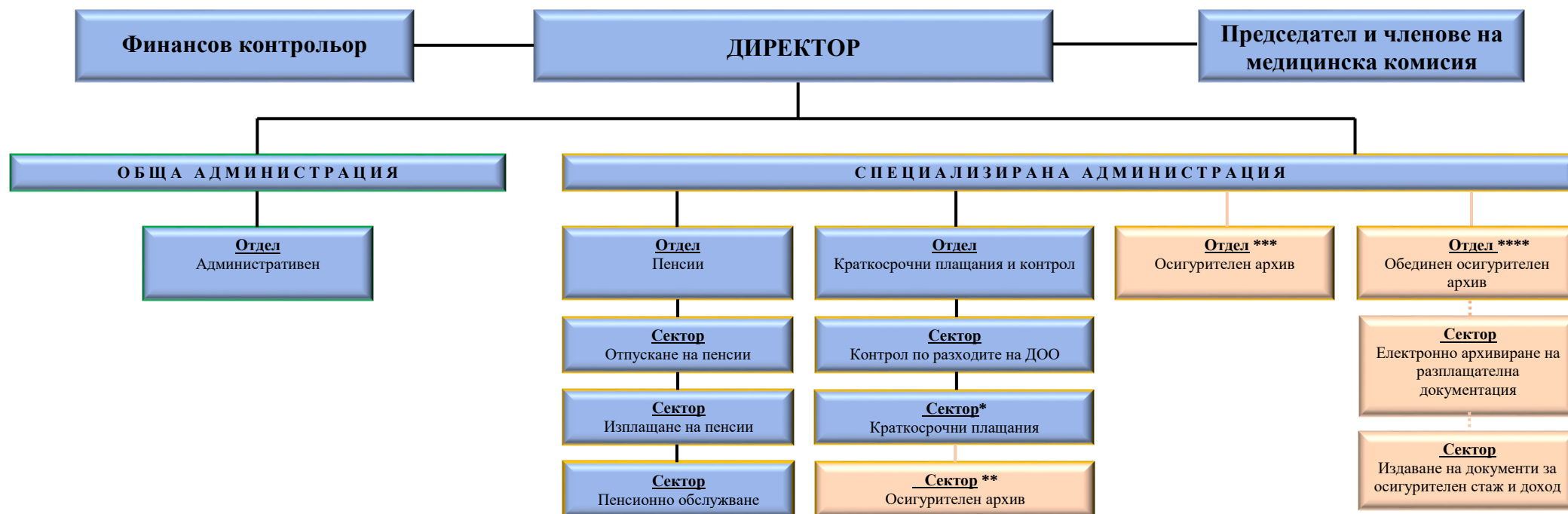

* В сила от 01.05.2023 г.

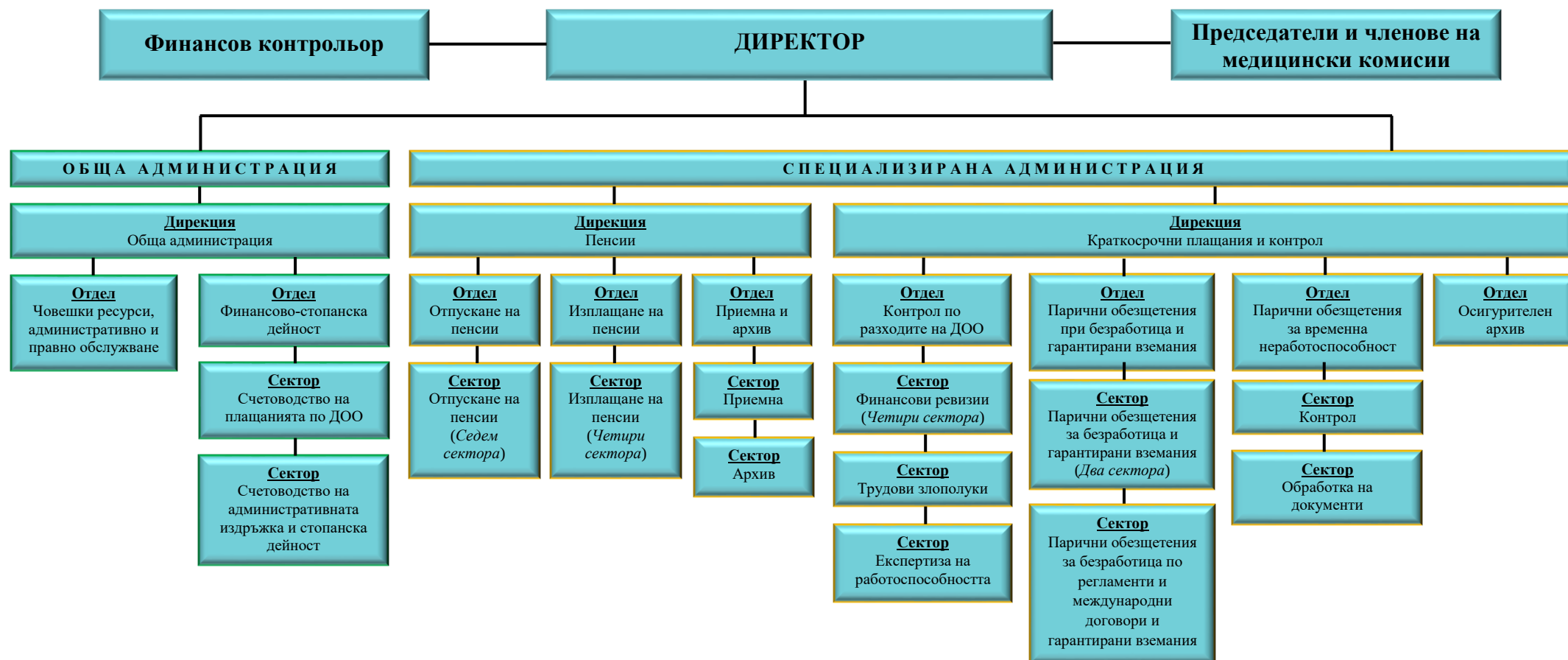
класификация на информацията
ниво 0, **TLP-WHITE**

Структура на териториално поделение на НОИ

- * В ТП на НОИ – Пловдив, Варна и Бургас съществуват два сектора „Краткосрочни плащания“.
- ** Секторът съществува към отдел „КПК“ в 10 ТП на НОИ – Варна, Кърджали, Пазарджик, Русе, Сливен, София-област, Стара Загора, Хасково, Шумен и Ямбол.
- *** Отделът съществува към специализираната администрация в 1 ТП на НОИ – Бургас.
- **** Отделът съществува към специализираната администрация без обособени сектори в 1 ТП на НОИ – Силистра.
- Отделът съществува към специализираната администрация с два обособени сектора в 5 ТП на НОИ – Кюстендил, Ловеч, Пловдив, Търговище и Враца.

Структура на териториално поделение на НОИ – София-град

Използваемост на електронните услуги на сайта на НОИ през периода 2021 – 2024 г.

НАИМЕНОВАНИЕ	Брой справки за 2021 г.	Брой справки за 2022 г.	Брой справки за 2023 г.	Брой справки за 2024 г.
СПРАВОЧНИ ЕЛЕКТРОННИ УСЛУГИ				
Справки от Регистъра на осигурените лица				
Статус на социално осигуряване	834 799	909 231	892 102	916 067
Справка за подадени декларации за социално осигуряване от осигурител/самоосигуряващ се	55 282	50 983	47 926	49 650
Справка за подадени декларации за социално осигуряване за осигурено лице за периоди след 2004 г.	353 954	377 934	346 040	378 025
Справка за социално осигуряване по ЕГН – текущо състояние	3 048 618	2 994 664	2 769 321	2 849 246
Справки за пенсии				
Преизчисляване на стаж към трета категория труд	30 377	33 393	35 153	53 386
Справка за пенсионни разпореждания	748 399	1 797 722	715 714	652 794
Изчисляване на прогнозна пенсия	521 712	526 465	509 472	560 262
Справки за парични обезщетения и помощи от ДОО				
Справка по БУЛСТАТ за представени в НОИ документи и изплатени обезщетения и помощи от ДОО	162 320	153 666	121 300	136 152
Справка по ЕГН за представени в НОИ документи и изплатени обезщетения и помощи от ДОО	5 577 168	6 004 965	5 869 103	6 616 609
Изчисляване на прогнозен размер на парично обезщетение за бременност и раждане	163 709	136 722	150 310	161 016
Справка за постъпили данни от издадени/анулирани болнични листове в ЕРБЛРО по ЕГН/ ЛНЧ/ СЛНЧ и ПИК	1 002 703	1 111 484	1 168 641	1 241 765
Справка по БУЛСТАТ за представени документи в ИСЕОДД	20 918	19 458	17 682	20 054
Въвеждане/ промяна на координати за получаване на съобщения от НОИ за изплатени парични обезщетения и помощи от ДОО	12 510	12 121	11 425	10 734
Справки за парични обезщетения за безработица				
Справка за регистрирани заявления за отпускане на парични обезщетения за безработица	892 489	720 975	996 984	1 572 894
Справка за изплатени парични обезщетения за безработица	600 193	471 479	489 048	434 612
Справки – Осигурителен архив				
Справка за прекратени осигурители без правопреемник с предадени в НОИ разплащателни ведомости	108 952	113 291	125 367	139 864
Справки от други дейности на НОИ				
Проследяване на решения по жалби	2 765	2 750	1 936	4 179
АДМИНИСТРАТИВНИ ЕЛЕКТРОННИ УСЛУГИ				
Административни електронни услуги, заявявани през портала на АИС на НОИ				
Издаване на осигурителна книжка	194	182	176	167
Издаване на удостоверение за изплатени парични обезщетения за безработица	87	62	46	62
Издаване на удостоверение за изплатени парични обезщетения и помощи от ДОО	149	139	111	123
Издаване на удостоверение за месечен размер на получаваната сума от пенсия/и и добавка/и	98	44	46	48
Издаване на удостоверение за месечен размер на получаваните суми за пенсия/и и добавка/и за ползване в друга държава	145	48	109	130

Издаване на удостоверение за получен доход от пенсия/и и добавка/и	34	494	579	108
Издаване на удостоверение за получен доход от пенсия/и и добавка/и за ползване в друга държава	283	148	442	610
Издаване на удостоверение за обстоятелството, че лицето не е пенсионер	19	23	20	52
Издаване на удостоверение за трудов/осигурителен стаж и осигурителен доход от Осигурителния архив на НОИ	1 579	1 187	1 184	627
Издаване на удостоверение на осигурител, който няма наети лица и не води/липсват разплащателни ведомости и трудовоправни документи	344	302	381	315
Изплащане на неполучени суми от пенсия на наследник/ци на починал пенсионер	157	187	114	97
Копиране и заверяване на документи от пенсионно досие	713	16	6	8
Отпускане на пенсия и/или добавка	3 187	3 323	3 372	3 021
Подаване на декларация за продължаване получаването на пенсия от Република България	1 247	1 701	2 048	2 906
Подаване на декларация за промяна в обстоятелствата за изплащане на парично обезщетение за безработица	3 142	1 760	1 885	1 927
Подаване на декларация за трудова злополука	66	82	143	145
Подаване на документ за учащ от лицето	136	181	207	246
Подаване на заявление за отпускане на пенсия и/или добавка по ЕРМД	31	74	78	90
Превеждане на пенсия в банка и смяна на адреса на пенсионера	510	607	586	654
Смяна на адрес на пенсионер	44	67	56	126
Преизчисляване на пенсия	2 008	1 146	1 684	1 722
Спиране на пенсия	6	9	18	24
Удостоверяване на осигурителни периоди от РБ за друга държава-членка на ЕС, ЕИП или Швейцария с преносим документ U1	191	153	186	4
Заявяване/промяна на начина на изплащане на пенсията от лице с адрес в друга държава	48	64	93	64
Издаване на удостоверение образец УП-20 за доходи от пенсии от други държави, изплащани чрез посредничеството на НОИ	10	9	15	12
Подаване на заявление за отпускане на парично обезщетение за безработица (ПОБ) на основание чл. 54а от КСО	3 227	2 360	2 282	2 163
Електронно връчване на индивидуални административни актове, свързани с паричните обезщетения за безработица чрез интеграция на ИС ПОБ на НОИ със ССЕВ	36 098	39 531	42 209	47 182
Форма за контакт с НОИ – с достъп до персонални данни	8361	10 952	10 617	11 609
Административни електронни услуги, заявявани чрез Интегрирана система за електронен обмен на документи и данни				
Издаване на справка за приети и върнати документи, представени с придружително писмо или заявление	1 713 376	1 841 356	1 690 359	1 788 794
Изплащане/отказ за изплащане на парично обезщетение при бременност и раждане	735 244	732 559	691 102	696 746
Изплащане/отказ за изплащане на парично обезщетение при временна неработоспособност и трудоустрояване	3 534 402	3 727 871	3 293 229	3 961 868
Изплащане/отказ за изплащане на парично обезщетение при отглеждане на дете до 2-годишна възраст	505 205	494 990	748 785	480 696
Изплащане/отказ за изплащане на парично обезщетение на бащата след навършване на 6-месечна възраст на детето за остатъка до 410 календарни дни	7 873	4 730	2 323	2 380
Изплащане/отказ за изплащане на парично обезщетение на бащата при раждане на дете	35 860	35 567	35 770	35 205
Изплащане/отказ за изплащане на парично обезщетение при осиновяване на дете от 2- до 5-годишна възраст	3 548	2 027	3 218	3 151

Справочни услуги, предоставяни през ИСЕОДД и Електронния регистър на болничните листове и решенията по обжалването им				
Справка за органите на медицинската експертиза за представени в ЕРБЛРО болнични листове по ЕГН	43 605	41 012	48 439	53 844
Уеб-услуга за софтуер на органите на медицинската експертиза за представени в ЕРБЛРО болнични листове по ЕГН	292 576	378 239	357 183	401 112
Справка по ЕГН за осигурители за постъпили данни в ЕРБЛРО от издаден/анулиран болничен лист	40 289	40 670	34 088	34 506
Уеб-услуга за софтуер на осигурители по ЕГН за постъпили данни в ЕРБЛРО от издаден/анулиран болничен лист	64 044	60 039	56 114	61 948

**Използваемост на електронните административни услуги,
заявени само през нови форми в Единния портал за електронни
услуги на НОИ през 2024 г.**

Група на услугата в ЕПЕУ	№	Наименование на услугата в Интегрираната информационна система на държавната администрация	Брой използвания
Осигуряване за фондовете на ДОО	60	Заверка на осигурителен стаж и доход в осигурителна книжка	30
Осигуряване за фондовете на ДОО	93	Издаване на удостоверение за внесени осигурителни вноски за осигурителен стаж за периода на обучение	23
Пенсии	17	Издаване на разпореждане за отпускане на пенсия за старост във връзка с европейските регламенти и/или международните договори в областта на социалната сигурност	25
Пенсии	43	Издаване на разпореждане за спиране, прекратяване, възобновяване, възстановяване на добавка от пенсията на починал съпруг/а	2
Пенсии	54	Издаване на разпореждане за отпускане, изменение в действителен размер, отказване на добавка от пенсията или сбора от пенсиите, които е получавал или на които е имал право починал съпруг/а	21
Пенсии	66	Изплащане на неполучена пенсия от починал пенсионер	54
Пенсии	68	Извършване на смяна на платец/адрес	114
Пенсии	94	Издаване на разпореждане за спиране, прекратяване, възобновяване, възстановяване на лична или наследствена пенсия	26
Пенсии	95	Издаване на разпореждане за отпускане, отказване на добавка за чужда помощ	12
Пенсии	145	Издаване на разпореждане за отпускане на наследствена пенсия във връзка с европейските регламенти и/или международните договори в областта на социалната сигурност	2
Пенсии	151	Издаване на разпореждане за отпускане, изменение в действителен размер, отказване на лична или наследствена пенсия	78
Пенсии	182	Издаване на разпореждане за изменение, преизчисляване, осъвременяване на добавка от пенсията на починал съпруг/а	4
Пенсии	197	Издаване на разпореждане за отпускане на пенсия за инвалидност във връзка с европейските регламенти и/или международните договори в областта на социалната сигурност	35
Пенсии	214	Издаване на разпореждане за осъвременяване, преизчисляване на лична или наследствена пенсия	48
Пенсии	2 453	Предоставяне на информация относно наличие на упражнено право на пенсия за осигурителен стаж и възраст	21
Пенсии	3 399	Връчване на разпореждане за извършено служебно осъвременяване, преизчисляване или определяне на нов размер на пенсия/и при поискване от лицето	14

Парични обезщетения при болест, майчинство и безработица и помощи	74	Издаване на разпореждане за отпускане, отказ за отпускане, спиране, възобновяване, прекратяване и възстановяване на парично обезщетение за безработица	276
Парични обезщетения при болест, майчинство и безработица и помощи	75	Изплащане/отказ за изплащане на парична помощ за инвалидност поради общо заболяване, когато няма основание за отпускане на пенсия за инвалидност	2
Парични обезщетения при болест, майчинство и безработица и помощи	99	Изплащане/отказ за изплащане на парична помощ при смърт на осигурено лице	72
Парични обезщетения при болест, майчинство и безработица и помощи	134	Издаване на разпореждане за отпускане, отказ за отпускане, прекратяване и възстановяване на парично обезщетение за безработица по Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България	1
Парични обезщетения при болест, майчинство и безработица и помощи	147	Изплащане на неполучени от починало лице парични обезщетения и помощи	20
Парични обезщетения при болест, майчинство и безработица и помощи	153	Издаване на преносим документ U1 („Периоди, които се вземат предвид за предоставянето на обезщетения за безработица“)	48
Парични обезщетения при болест, майчинство и безработица и помощи	156	Изплащане на парично обезщетение за безработица, неполучено от починало лице	1
Гарантирани вземания при несъстоятелност на работодателя	191	Издаване на разпореждане за отпускане или отказ за отпускане на гарантирано вземане на работник или служител	57

Използваемост на справки чрез Единния портал за електронни услуги на НОИ – Електронно осигурително досие за пенсия и Електронно социалноосигурително досие през 2024 г.

Компонент	Раздел	Справки		Брой използвания
Електронно осигурително досие за пенсия/ Електронно социалноосигурително досие за осигурени и самоосигуряващи се лица	Лични данни			90 147
	Осигурителен стаж и доход	Осигурителен статус по подадени данни с декларации		108 235
		Осигурителни периоди и осигурителен доход по подадени данни – осигурено лице		19 374
		Осигурителни периоди, осигурителен доход и внесени вноски – самоосигуряващо се лице		5 754
		Данни за стаж и осигуряване в други държави		54 970
		Данни за осигурителен стаж и доход от Осигурителния архив на НОИ	Издадени УП-13, УП-14, УП-15	54 103
			Справка за прекратени осигурители без правопреемник с предадени разплащателни ведомости за осигурител	522
		Справка за зачетен осигурителен стаж за пенсия към текущата дата		54 118
	Електронно осигурително досие за пенсия	Допълнително задължително пенсионно осигуряване	Справка за промяна или възобновяване на участието във фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване	
Отпуснати пенсии		Актуална справка за пенсионер	Актуална справка за пенсионер	40 621
			Детайли	11 033
		Пенсии, отпуснати от други държави		40 621
Постановени разпореждания		Постановени разпореждания от НОИ		15 749
Изплатени пенсии и добавки		Пенсии, изплащани в Република България или Република Турция	Справка за месечни суми от пенсия/и и/или добавка/и, допълнителни суми, пенсионни записи и направени удръжки (до 36 месеца назад)	27 649
		Български пенсии, изплащани в чужбина	Български пенсии, изплащани по европейски регламенти и международни договори директно по банкови сметки на лица с пребиваване в чужбина	761
			Български пенсии, изплащани на лица с пребиваване в Русия/Украйна/Молдова/Германия	105

		Чужди пенсии от Русия/Украйна/Молдова, изплащани чрез НОИ, на лица с пребиваване в България	101
	Прехвърлени средства между пенсионни схеми	Справка за прехвърлени пенсионни права от/към българската пенсионна схема към/от пенсионна схема на Съюза, на ЕЦБ или на ЕИБ	10 178
Електронно социалноосигурително досие за осигурени и самоосигуряващи се лица	Трудови договори	Актуално състояние на всички трудови договори по данни от НАП	6 325
	Болнични листове	Данни за издадени/анулирани болнични листове и решенията по обжалването им в Електронния регистър на болничните листове	6 007
	Професионални болести	Данни за регистрирани професионални болести	4 008
	Трудови злоупотреби	Данни за регистрирани трудови злоупотреби	3 412
	Обезщетения при болест, трудоустрояване и майчинство	Данни за парични обезщетения при болест, трудоустрояване и майчинство	12 952
		Документи, издадени от НОИ във връзка с исканото обезщетение	2 055
		Данни за изплатени обезщетения	6 324
	Парични помощи	Парични помощи за профилактика и рехабилитация по програма на НОИ; за инвалидност поради общо заболяване когато няма основание за отпускане на пенсия за инвалидност поради общо заболяване; при смърт на осигурено лице	6 057
	Регистрации в АЗ	Данни за регистрации като търсещо работа безработно лице в Агенция по заетостта	5 088
	Обезщетения за безработица	Данни за подадени заявления за отпускане на парично обезщетение за безработица и за изплатени суми	11 065
		Документи, издадени от НОИ във връзка с исканото обезщетение	5 955
		Данни за изплатени обезщетения	3 378
	Наследствена маса	Данни за неполучени от починало лице парични обезщетения и помощи	3 944
	Задължения	Актове за установени задължения към фондовете на ДОО и запори; Издадени разпореждания по искания за възстановяване по чл. 115 КСО	6 394
Електронно социалноосигурително досие на осигурители	Основни данни за осигурителя		940
	Социално осигуряване за периоди след 2004 г.	Подадени данни за социално осигуряване за периоди след 2004 г.	361
	Болнични листове	Данни за издадени/анулирани болнични листове на осигурено лице и решения по обжалването им	308
	Трудови злоупотреби	Регистрирани трудови злоупотреби	11

Представени документи в ИСЕОДД	Постъпили данни от удостоверения приложение № 9, приложение № 10 и приложение № 11 относно правото на парични обезщетения	615
Уведомителни писма	Уведомителни писма, издадени във връзка с представени документи за изплащане на обезщетения при болест, трудоустрояване и майчинство	280
Изплатени обезщетения	Изплатени обезщетения при болест, трудоустрояване и майчинство на работника/служителя по представени документи в ИСЕОДД	470
Ревизионни документи	Данни за издадени ревизионни документи	105
Декларирани и внесени осигурителни вноски ДОО	Декларирани и внесени вноски ДОО	817